

HELION

Nr. 5-6/2015

LAUREAȚII CONCURSURILOR:

HELION 2015 (EDIȚIA A 30-A) și

TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI (EDIȚIA I)

MERIDIAN S.F.

AMBROSE BIERCE

HELMUTH W. MOMMERS

CONTRAPUNCT

MIRCEA OPRIȚĂ

INTERVIURI CU:

LUCIAN BOIA ● CHRIS PAK

**CORNEL SECU • IRINA-MARIA MIHĂILĂ • ION MIHAI FELEA •
LIVIU BRAICU • CORINA-LUCIA COSTEA • ALEXANDRA ALBU
MILOȘ DUMBRACI • ALEXANDRU MANIU • DANIEL TIMARIU
CRISTIAN KONCZ • ADRIANA MUSCĂ • CIPRIAN IONUȚ BACIU
CRISTIAN VICOL • TIBERIU BEKA**

LAUREAȚII

Concursului Național de Proză Scurtă Helion 2015

Juriul Concursului Național de proză scurtă Helion, ediția a 30-a, în componența Lucian-Vasile Szabo (președinte), Cornel Secu și Darius Luca Hupov (membri) a stabilit laureații concursului, după cum urmează:

1. Premiul I :

LUCIAN DRAGOȘ BOGDAN (Alba Iulia), pentru povestirea DOAR ATÂT, SCRUI

2. Premiul al II-lea, ex aequo:

IRINA-MARIA MIHĂILĂ (Găești), pentru povestirea GENOCID

SERGIU SOMEȘAN (Codlea), pentru povestirea BUCLA DE HISTEREZIS

3. Premiul al III-lea, ex aequo:

LIVIU SURUGIU (București), pentru povestirea REGELE SPĂRGĂTORILOR

ION MIHAI FELEA (Soroca, Republica Moldova), pentru povestirea ADEVĂRUL, CA UN
PORTAR DE HAREM

FLORIN PURLUCA (Focșani), pentru povestirile VEȘNIC, REGRETE și URMĂRIND-O PE ALICE

4. Premiul special:

ȘTEFAN BOLEA (Cluj-Napoca), pentru JURNAL DIN IAD

5. Mențiuni:

LIVIU BRAICU (București), pentru povestirea PROCES DE ÎNVĂȚARE

TEODORA GHEORGHE (București), pentru LUMEA ÎNTREAGĂ ȘI DOUĂ PORTOCAL

ALEXANDRU MARINESCU (Iași), pentru REGINA IELELOR

Juriul a constatat o creștere a nivelului calitativ la lucrările prezentate în concurs, subliniind atât bogăția ideilor s.f., cât și literalitatea textelor. Festivitatea de premiere va avea loc în ziua de 8 mai 2016, în cadrul celei de-a 30-a SESIUNI HELION. Lucrările premiate și mențiunile vor fi publicate în revistele Helion Online și revista tipărită Helion, începând cu luna noiembrie 2015.

SESIUNEA HELION

Cea de-a 30-a ediție a SESIUNII HELION se va desfășura în perioada 6-8 mai 2016 la Timișoara.

Temele propuse pentru această ediție sunt:

a) TEHNOLOGIE VS NATURA UMANĂ ÎN S.F.

b) SIMBOL ȘI COMUNICARE ÎN S.F.

Lucrările (comunicările) pentru Sesiunea Helion vor fi expediate prin e-mail pe adresa redactiei (redactiahelion@gmail.com) până la data de 30 martie 2016, confirmarea celor acceptate de către organizatori făcându-se în perioada 10-15 aprilie 2016.

organizatorii asigură cazare și masă în regim gratuit celor care susțin comunicări și sunt din afara Timișoarei.

CASA DE CULTURĂ A MUNICIPIULUI
T I M I Ș O A R A

HELION

REVISTĂ A CLUBULUI DE ANTICIPAȚIE

NR. 5-6, 2015

HELION

NR. 5-6, 2015

EDITORIAL

Cornel Secu • *Din nou despre Muzeul
Anticipației Europene*.....3

LABORATOR S.F.

LUCRĂRI LAUREATE LA CONCURSUL NAȚIONAL DE PROZĂ SCURTĂ HELION 2015

Irina-Maria Mihăilă • *Genocid*.....5

Ion Mihai Felea • *Adevărul ca un portar
de harem*.....8

Liviu Braicu • *Proces de învățare*.....12

LUCRĂRI PREMIATE LA CONCURSUL "TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI"

Corina-Lucia Costea • *Dimineața devreme*...15

Alexandra Albu • *Idei pentru Timișoara
peste o sută de ani*.....17

Miloș Dumbraci • *Triții de pe Jawdah*.....18

Alexandru Maniu • *Tainice sunt căile*.....26

Daniel Timariu • *Victime colaterale*.....29

ALTERNATIVE

Mircea Opreț • *Tradiții utopice în SF-ul
românesc*.....35

Cristian Koncz • *Imortalitate, utopie,
limite biologice*.....38

UMOR S.F.

Adriana Muscă • *La ceas aniversar*.....40

CONTRAPUNCT

Mircea Opreț • *Reflexe pe coama altui val*...43
• *Ciclul Taravik*.....45

MERIDIAN S.F.

Helmuth W. Mommers • *Odihnească-se în pace*...48

Ambrose Bierce • *Dificultatea de a
traversa câmpia*.....52
• *Calea lui Charles Ashmore*....53

INTERVIURI

"Tot ce ține de imaginar este esențial pentru
istoria omenirii"

Interviu cu Lucian Boia.....54

"Aș spune că și unii britanici pot fi extratereștri..."

Interviu cu Chris Pak.....58

PE SCURT DESPRE PROZA SCURTĂ

Ciprian Baci • *Nemurirea - joc de dragoste
sau război*.....62

Cristian Vicol • *Antropologi și entomologi*....63

Florin Săgețeanu • *Ca o reflecție de lună
într-un pahar de lapte* ...64
• *O lecție*.....64

RADAR

Cornel Secu • *La Suceava, ca la Suceava*.....65

FOTOTECA

Fototeca Helion.....66

BD

Tiberiu Beka • *NXS*.....74

• *Parents Minator*.....77

ZIG ZAG.....78

Redactor-șef: Cornel Secu; **Seniori editori:** Lucian-Vasile Szabo; Mircea Opreț, Cornel Robu, Mariano Martin Rodriguez, Costel Baboș, Marian Mirescu; **Redactori:** Ciprian Ionuț Baci, Adrian Chifu, Gabriela Drașovean, Alexandru Maniu, Adriana Muscă, Daniel Timariu și Cristian Vicol; **Grafică:** Laura Ceica, Tiberiu Beka; **Fotografii:** Adrian Bancu, Constantin Duma, Adriana Muscă, Darius Luca Hupov, Ana Popescu și Cornel Secu; **Paginare:** George Țugurlan; **Adresa redacției:** Str. Constantin cel Mare nr. 49, O.P. 6, cod poștal 300272, Timișoara; **Telefon:** 0749-185.385, 0722-410.623, **E-mail:** redactiahelion@gmail.com, **Web:** www.helionsf.eu, www.helionsf.ro; **Editor:** Casa de Cultură a Municipiului Timișoara; **B.T.** 12.11.2015; **Apariție:** 16.11.2015; **Tipar:** SC Eurostampa SRL Timișoara

CORNEL SECU

DIN NOU DESPRE MUZEUL ANTICIPAȚIEI EUROPENE

O știre apărută acum câteva zile în media timișoreană a creat o nouă undă foarte sensibilă pentru Muzeul Anticipației Europene (EMA), a cărui idee a fost lansată în urmă cu patru ani la Timișoara, atunci când era o altă administrație la nivel local și la cel județean, administrație care a mimat un interes special pentru acest proiect. Dar nici Gheorghe Ciuhandu, primarul Timișoarei din 2011, și nici Constantin Ostaficiuc, președinte al Consiliului Județean Timiș, n-au arătat vreo preocupare majoră pentru această idee. Poate o țără Constantin Ostaficiuc s-a strofocat, dându-i misiune lui Sergiu Bălașa, directorul ADETIM (Agenția de Dezvoltare Timiș) să se ocupe de problemă.

Dar 2012 a fost un an învolburat. O iarnă a nemulțumirii românilor a fost urmată de demisia succesivă a guvernelor Boc și M.R.Ungureanu, apoi de alegeri locale, apoi de referendumul pentru demiterea lui Traian Băsescu, apoi de alegeri parlamentare. Un an pierdut. Ba, pardon!, n-a fost pierdut, cel puțin în percepția verii lui 2012. Întâlnirea noastră, Cornel Secu și Lucian-Vasile Szabo, din luna iulie 2012 cu Titu Bojin, președintele Consiliului Județean Timiș, a părut să dea startul unui traseu bun.

Promisiuni că lucrurile vor avea o altă viteză. Promisiuni că ne vom întâlni în formula de patru, adică Primarul Timișoarei, Nicolae Robu, președintele CJ Timiș, pe de o parte, și Cornel Secu și Lucian-Vasile Szabo pe de altă parte, întâlnire stabilită pentru prima zi de luni din septembrie 2012. În luna septembrie 2015 am aniversat, în tăcere, trei ani de la această promisiune, adică de când celebra reuniune în patru ar fi trebuit să aibă loc. Din păcate, n-a avut loc vreodată.

Între timp am avut mai multe întâlniri separate cu Nicolae Robu, Primarul Timișoarei și Titu Bojin, președintele CJ Timiș.

Am avut și câteva întâlniri cu rectorul Universității de Științe Agricole ale Banatului, domnul Paul Pârșan, doritor să participe cu un teren generos pentru realizarea unui Pol Muzeal al Timișoarei pe Calea Aradului, lângă Agronomie (unde ar fi fost și Muzeul de Științe Naturale, și Muzeul Anticipației Europene, și Muzeul Științei și Tehnologiei din Banat). La nivelul anului 2014 lucrurile au înghețat, iar la nivelul anului 2015 nu s-a mai dezghețat nimic.

Ba, era să uit. În 2014 două municipii importante din România și-au manifestat interesul pentru acest tip de proiect. Așadar, ideea lansată de Asociația Helion ar putea funcționa mai bine sub tutela altor administrații publice din mari orașe ale României. Cum sună asta! Unii zic că ar fi o trădare de la spiritul timișorean, mai ales că unul dintre acele municipii nici nu are club de anticipație sau s.f. Aici este chiar o problemă de concept. Muzeul Anticipației Europene nu are legătură cu s.f.-ul decât foarte tangențial, pentru că scopul lui ar fi să prezinte publicului românesc și european acel parcurs al anticipației europene (științifice, tehnologice, culturale), cuprinzând idei materializate, dar și idei nematerializate, într-o succesiune diacronică. Confuzia termenilor și faptul că ideea a venit de la un club science-fiction, cum este Helion-ul, ar fi creat, probabil, în-

doieli, asociind proiectului ideea utopică sau fantasmagorică.

Dar iată că de curând Dan Bedros, fostul director general al Alcatel-Lucent România, a lansat ideea unui *futuroscop*, care ar fi un fel de muzeu al anticipației științifice și care ar avea două componente: una educativă și una distractivă. S-a găsit și o sursă de finanțare – ARB Capital din Luxemburg. „Investiția ar fi între 50 și 100 de milioane de euro, iar la o medie de 100 de mii de vizitatori pe an, se estimează suma de 5 milioane de euro ca cifră de afaceri pe lună”. Aici e aici: 5 milioane de euro pe lună, să zicem, la 10 mii de vizitatori lunar, ar însemna ca fiecare vizitator să cheltuiască cel puțin 500 de euro. Să fie astea calculele unui inginer ce a lucrat la Fabrica de memorii din Timișoara sau abureală propagandistă? Nu-i cam mult?! Ba, chiar e foarte mult! Numai dacă, să ziceam, vom avea în cadrul futuroscopului două-trei hoteluri de patru-cinci stele, cu câte 1.000 de locuri fiecare, care să fie tot timpul pline, poate s-ar ajunge la asemenea încasări. Dar unde-i scopul educațional pe care se bate monedă. Iată ce mai spune Dan Bedros:

„Am discutat cu o firmă din Luxemburg, ARB Capital, care are experiență de 150 de ani în accesarea fondurilor. Ei sunt dispuși să finanțeze prin fonduri nerambursabile partea educațională. Au propus structura unui parteneriat public-privat, în care autoritățile să vină cu partea de teren, utilități, iar firma cu finanțare. Primăria poate să participe cu finanțare și atunci are cotă mai mare în acest consorțiu. Cred că Timișoara este locul ideal, evident că Timișoara e un centru ideal. Continuăm, dacă se acceptă, eu îi invit, ei sunt gata să vină să semneze un memorandum în care să stabilească cu autoritățile locurile fiecăruia. Futuroscopul de la Poitiers, care este un model pentru un viitor futuroscop la Timișoara, are peste 1,5 milioane de vizitatori și un miliard și jumătate de euro venituri pe an. Acolo există spații 3D, 4D, 5D, lupte laser, holograme, tot ce înseamnă această dezvoltare a viitorului la nivelul parcului de distracții. Mai există în Franța, lângă Paris, Cite des sciences (oraș al științei), în care toate universitățile au laboratoare, școli, copiii vin și fac laboratoare de mecanică, transport. Noi vrem ca această platformă – Futuroscopul de la Timișoara – să combine partea de educație cu partea de dezvoltare, ca orice proiect de asemenea dimensiune”.

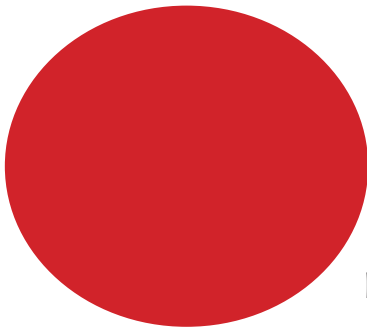
Așadar, *Parc de distracții*, până la urmă și nu Muzeu al anticipației științifice! Merçi **beaucoup** musiu **Dan Bedros!** Muzeul Anticipației Europene sigur este și va fi altceva. Din toate punctele de vedere. Inclusiv finanțarea: fonduri europene la nivelul de 18 milioane de euro. Și un lucru foarte important: ar fi al administrației locale și nu al lui ARB Capital.

Următoarele săptămâni reprezintă un examen foarte serios pentru administrația locală timișoreană.

Se va decide dacă muzeul va fi la Timișoara sau în alt municipiu al României.

Sigur că Helion-ul ar vrea să fie la Timișoara, dar dacă nu se vrea, vom merge cu proiectul acolo unde suntem doriți. Și așteptați.

LUCRĂRI LAUREATE LA CONCURSUL NAȚIONAL DE PROZĂ SCURTĂ HELION 2015

Juriul Concursului Național de proză scurtă Helion, ediția a 30-a, în componența **Lucian-Vasile Szabo** (președinte), **Cornel Secu** și **Darius Luca Hupov** (membri) a stabilit laureații concursului, după cum urmează:

1. Premiul I :

- LUCIAN DRAGOȘ BOGDAN (Alba Iulia), pentru povestirea DOAR ATÂT, SCRIU

2. Premiul al II-lea, ex aequo:

- IRINA-MARIA MIHĂILĂ (Găești), pentru povestirea GENOCID
- SERGIU SOMEȘAN (Codlea), pentru povestirea BUCLA DE HISTEREZIS

3. Premiul al III-lea, ex aequo:

- LIVIU SURUGIU (București), pentru povestirea REGELE SPĂRGĂTORILOR
- ION MIHAI FELEA (Soroca, Republica Moldova), pentru povestirea ADEVĂRUL, CA UN PORTAR DE HAREM
- FLORIN PURLUCA (Focșani), pentru povestirile VEȘNIC, REGRETE și URMĂRIND-O PE ALICE

4. Premiul special:

- ȘTEFAN BOLEA (Cluj-Napoca), pentru JURNAL DIN IAD

5. Mențiuni:

- LIVIU BRAICU (București), pentru povestirea PROCES DE ÎNVĂȚARE
- TEODORA GHEORGHE (București), pentru LUMEA ÎNTREAGĂ ȘI DOUĂ PORTOCAL
- ALEXANDRU MARINESCU (Iași), pentru REGINA IELELOR

Juriul a constatat o creștere a nivelului calitativ la lucrările prezentate în concurs, subliniind atât bogăția ideilor s.f., cât și literalitatea textelor. Festivitatea de premiere va avea loc în ziua de 8 mai 2016, în cadrul celei de-a 30-a SESIUNI HELION. Lucrările premiate și mențiunile vor fi publicate în revistele Helion Online și revista tipărită Helion, începând cu luna noiembrie 2015.

Timișoara, 9 noiembrie 2015

IRINA-MARIA MIHĂILĂ

GENOCID*

„În urmă cu mai puțin de 20 de minute, cercetătorii din cadrul Institutului au implementat cu succes un proiect ce se afla în dezbatere publică de câteva decenii. Este vorba despre studierea amănunțită a Efectului Fluturului în raport cu Noii Oameni. Reamintim că ultimul experiment a avut consecințe devastatoare, ce au condus la contaminarea Speciei Vechi. Cercetătorul neozeelandez Kevin Brucks confirmă că situația este sub control și că au fost luate toate măsurile de precauție necesare. În cazul unui eventual eșec, răspândirea virusului va fi ținută sub control prin izolarea voluntarului într-o cameră de neutralizare a șocului și reglare a instabilității atmosferice. Cu informații suplimentare vom reveni imediat ce dezbatem problema capsulelor cu deficit de oxigen. Alături de noi este...”

- Nonsens! Pentru numele lui Lorenz, cu ce scop? bâiguia Rona vizibil iritată. Dacă hazardul își strecoară coada, pe propria piele ne vom reaminti că istoria se repetă până ne învățăm lecția. Evident, cercetătorii ăștia și ce le mai trece lor prin cap...

- Ce tot spui acolo, Rona? Și cine naiba e Lorenzo?

Bătrâna fabula din nou. Cu coada ochiului am observat cum încerca din răsuputeri să își ascundă zâmbetul atotștiutor, ce i se profila în colțul gurii. Am întins instinctiv mâna după pilula portocalie, știind că mă voi enerva.

- Ușurel, „puștoaico”. Cine e Lorenzo, spui?

De data aceasta nu a mai reușit să se abțină și a izbucnit într-un râs gutural, căruia îi lipsea claritatea și naturalețea caracteristice Oamenilor Noi. Când râdea, fața i se însenina, însă ridurile i se adânceau vizibil... Rona, singura supraviețuitoare a Speciei Vechi și ultima persoană ce a trecut prin procesul de îmbătrânire, părea acum doar o adolescentă ce râdea copios la gluma celei mai bune prietene, fapt ce mă intriga și dezgusta în același timp. Am înghițit pe nerăsuflă pilula de culoarea nectarului și am închis ochii, așteptând un răspuns final. Când în sfârșit a venit, eram pregătită:

- Lorenz, nu Lorenzo, a fost cel care a studiat amănunțit Efectul Fluturului pentru prima oară, însă punerea în practică a rămas la un stadiu incipient, lacunar. Credeam că ați învățat asta la Tratarea și Controlul Nevrozei.

Într-adevăr, învățasem. Lorenz, așa-numit printre altele Inițiatorul, era stâlpul situației actuale, stâlp ce a

fost conspirativ demolat pentru a destabiliza situația. Odată cu prăbușirea lui, dezastrul era iminent. Lorenz era omul care urma să aducă și tămăduirea, dar și blestemul, în mod evident în necunoștință de cauză.

- Deci? Chiar nu au amintit niciodată asta?

Mi-am deconectat dispozitivul de auz și am început să îmi masez tâmpile. În cap îmi răsuna deja fâlfâitul exasperant, care creștea gradat în intensitate. Pilula nu apucase să își facă efectul și încet-încet m-am cufundat într-un somn adânc, deși încă eram conștientă de sunetul săcâitor, amplificat de bătăile accentuate ale inimii.

Când m-am trezit, Rona stătea cu mâinile împreunate la piept, părând categoric nemulțumită de ceva, în timp ce se concentra la ecranul multicolor. Cu ochii împăienjeniți, am reușit să disting pe ecran: „Breaking News: Cu un pas mai aproape de reușită!”. Am presupus imediat că, odată cu acest experiment, cercetătorii vor revoluționa lumea și vor reuși într-o oarecare măsură să ne aducă la normal. Chiar în acele momente, istoria se rescria: omenirea plătise suficient pentru imensa greșeală.

Am ignorat îmbufnarea Ronei și am plecat molcom către bucătărie, acolo unde mă așteptau vitaminele zilnice obligatorii. Aveau un gust dulceag, nici prea plăcut, dar nici neplăcut. Induceau o puternică senzație de moleșală, timp în care corpul se acomoda la condițiile neprielnice și încerca să lupte pentru eliminarea bacteriei. În zadar, însă. Totuși, acestea aveau un rol vital: fără ele, am fi fost morți – la propriu!

Specia Veche tocmai făcuse tranziția la o nouă epocă, bazată pe tehnologie, știință, aparatură, pe scurt, evoluase la cel mai înalt prag atins vreodată. De la sine înțeles, această epocă a însemnat dorința de a experimenta, de a afla, de a descoperi. Deja noțiunea de teorie începuse să se estompeze, deviza devenind: „Fapte, nu vorbe!” Având toate resursele necesare, oamenii de știință pusese în aplicare experimente din cele mai diverse, unul dintre acestea fiind și „Efectul Fluturului.” Până în clipa în care a izbucnit epidemia, această informație a fost confidențială. Nimeni nu știa la ce să se aștepte și totuși, Specia Veche a sacrificat totul de dragul evoluției și ambiției de a depăși limitele umane. Consecința? Noi!

M-am reîntors în camera de zi slab luminată și mi-am conectat aparatul de auz. Acum, Rona luase o mină de-a dreptul îngrijorată, pe care nu mi-o puteam explica. Îndoielile sale legate de experiment erau de-a dreptul nefondate, mai ales că în urma referendumului organi-

* *Lucrare distinsă cu premiul al II-lea, ex aequo, la Concursul Național de proză scurtă Helion, 2015*

zat de superiori, cu toții au îmbrățișat ideea unei schimbări. Eram o populație distrusă: o populație stearpă, neputincioasă, inaptă, alienată de-a dreptul. Ne lipseau sănătatea, vigoarea, capacitatea mintală. Adormeam cu gândul că, dacă uităm să ne luăm vitaminele, o să ne trezim țicniți de-a binelea, legați de paturile unor spitale de nebuni. Câteodată, acest simplu gând era suficient ca cea mai mare teamă să se profileze surâzătoare. Pe scurt, când ne dezlănțuiam, eram de necontrolat.

- Noutăți? am întrebat-o poate ceva prea entuziasă pe Rona, care părea în continuare împotriva ideii.

- Tot repetă că situația este sub control, atât.

Neîncrederea ei mi-a tăiat elanul. Mi-am scos mp3 player-ul din geantă (care îi aparținuse Ronei) și am ales aleator o melodie. În fundal, The Rolling Stones cântau în disperare de cauză despre Apocalipsă. Întâmplarea mi s-a părut puțin prea ironică, așa că am derulat până am ajuns la următoarea melodie. O voce mult prea familiară mi-a răsunat brusc în urechi, o voce vibrantă și ușor înțepătoare, ce îi aparținea cu siguranță Ronei. Am întors sceptică privirea spre ea, însă moțăia în fotoliul ei zdrențuit. A trebuit să ascult cu atenție vreo zece secunde ca să înțeleg că vocea vibrantă îi aparținea unei femei tinere, sigure pe ea. Am reascultat înregistrarea, sceptică și preocupată de mesajul transmis:

„23:35: Operația, efectuată pe cord deschis, a fost un succes. Lorenz tocmai și-a revenit, la doar două ore de la intervenția medicală și este perfect conștient. Dintre efectele așteptate, se remarcă deja schimbarea coloritului ochilor și modificarea structurală a oaselor.”

Lorenz? Să fie vorba despre același Lorenz care, mânat de orgoliu, a fost silit să se sacrifice pentru a-și demonstra ipoteza? Să fie același Lorenz care a afirmat că „firavele bății de aripi ale unui fluture sunt capabile să ducă la un dezastru iminent?” Și dacă da, care a fost rolul Ronei în toată această tevdatură? În ce proporție a contribuit ea la „dezastrul iminent”? Înregistrarea își reia cursul după doar 20 de minute, când vocea devine una alertă și își pierde siguranța:

„23:55 Înainte să îl putem lega, a început să își smulgă nebunește părul din cap. Era turbat, alienat de-a binelea. Incontrolabil. I-am administrat o doză triplă de calmante pentru a-l putea ține sub control. Analizele în timp real nu sunt deloc promițătoare. Pulsul este mult prea intens, iar creierul nu mai răspunde la stimuli. Am hotărât să îl operăm din nou, de data aceasta anesteziat, pentru a îi extirpa creatura din cutia craniană.”

Continuarea m-a lăsat de-a dreptul perplexă, incapabilă să pun cap la cap și să accept ceea ce tocmai ascultasem:

„Experimentul a eșuat. Situația este alarmantă. Vibrațiile produse de Fluturile Imperial au afectat sever și irevocabil cerebelul. Ceea ce ne îngrijorează este tocmai faptul că acesta se hrănește cu neuronii victimei și îi bruiază astfel activitatea cerebrală, provocând nebunia sau, în caz extrem moartea. Fluturile este în acest moment în libertate, întrucât echipa de cercetători a considerat că nu este un pericol real, experimentul fiind circumstanța atenuantă. Lorenz este o mare pierdere pentru noi toți, însă împreună vom lucra la perfecționarea ideii.”

Aici, înregistrările se terminau. Am căutat disperată în continuare după răspunsuri, însă degeaba. Întrebări care nu mă frământaseră niciodată îmi acaparau mintea. Ce era mai exact despre acest fluture și care a fost cu adevărat rolul lui în toată această poveste? De ce ținea Rona o evidență a stării de sănătate a acestui Lorenz, deși numele său o lăsa total rece, atunci când îl pronunța? De ce nu mi-a mărturisit niciodată implicarea ei în acest proiect?

Bătrâna dormea în continuare, având o figură crispată. M-am apropiat de ea, însă am ales să nu o trezesc, în ciuda curiozității care îmi cuprinsese ființa. Între timp, am ales să merg în bibliotecă și să caut informații relevante despre parcursul omenirii de la dezastru până în prezent. Nu îmi plăcuse niciodată istoria: nu îi înțelesesem rostul, acesta fiind și motivul pentru care nu mă interesasem vreodată cu adevărat de trecut. Rona susținea mereu că istoria este ca fumul: atât de puternică și dominantă atunci când se

Tiberiu Beka - Wolverine color

scrie, deși după ceva timp se estompează, i se pierde urma. În ciuda faptului că nu mai este atât de vizibilă și accesibilă, încă ne înconjoară. Mă simțeam dintr-odată puternic atrasă de ea, simțind o nevoie adevărată de a afla ce s-a întâmplat imediat după ce înregistrările Ronei s-au întrerupt. Aveam o idee vagă, însă nu îmi suplinea nevoia de a afla pe îndelete fiecare etapă ce a dus la distrugerea în masă.

Biblioteca era într-o stare deplorabilă. Înainte să se îmbolnăvească, Rona obișnuia să sorteze cărțile după mărime, categorie și chiar culoare. Acum, mormane de cărți zăceau neatinse pe podea, cărți ce îi aparținuseră, de la beletristică până la inginerie medicală. Printre acestea însă se ascundeau și cărți de istorie, ce descriau lumea din cele mai vechi timpuri. Am început să le răsfoiesc agitată, însă mențiunile se terminau în 2008, fără să

se pomenească vreun detaliu despre experimentul eșuat. La orele de Istorie ni se spusese doar că rasa umană fusese contaminată cu un virus adus din țările tropicale de către o invazie de fluturi neobișnuiți, prigoniiți din țările de baștină de către cauzele naturale din ce în ce mai puțin prielnice.

Aproape că renunțasem la ideea de a scotoci în continuare după informații, când privirea mi-a fost atrasă de un manuscris sub forma unui pergament vechi, hârtia fiind înfășurată în formă cilindrică și fiind roasă de mușegai și de timp. Pe lateral se profila scris în cerneală neagră titlul lucrării, „Oamenii Noi: cum s-a petrecut.” Am presupus din start că manuscrisul conținea taine bine păstrate, întrucât nu văzuse lumina tiparului și părea scris doar ca suport personal și subiectivizat. Am presupus totuși că, dacă era acolo, îi aparținea Ronei și am înlăturat rapid ideea potrivit căreia este greșit să îl citeșc fără acordul ei. Fără să mai stau pe gânduri, m-am aruncat pe canapea și am început să devorez cuvânt după cuvânt cele câteva pagini pline de secrete.

Lucrarea era cu adevărat explozivă: aceasta era de fapt mărturia uneia dintre femeile ce făceau parte din echipa de cercetători ce au dezvoltat experimentul numit simbolic „Tinerete fără bătrânețe”. Obiectivul proiectului era crearea prototipului omului perfect, în sincron cu lumea în continuă evoluție și perfecționare. După cum înțelesesem din înregistrări, proiectul a eșuat. Ideea de bază fusese aceea că, odată introdus, fluturile modificat genetic, prin fâfâiturile aripilor, avea să bruieze stimulii și să oprească procesul de îmbătrânire prin afectarea cortexului, care, în urma studiilor, se dovedise a fi cauza avansării în vârstă. Totuși, ceva a mers greșit, iar potențialul succes s-a transformat în câteva clipe într-un fiasco, ce s-a soldat cu moartea lui Lorenz.

Imediat după operație a urmat o perioadă tumultuoasă, marcată de o conspirație sumbră: distrugerea unei mari proporții a rasei umane. Femeia afirmă cu foarte multă siguranță poziția conspirativă a conducătorilor și persoanelor influente din acea perioadă, care au multiplicat și îmbunătățit fluturii modificați genetic, făcându-i violenți și antrenându-i special pentru a distruge. Milioane au fost eliberați în întreaga lume și, în decursul a mai puțin de trei luni, două treimi din populația globului dispăruse de pe fața pământului. Fluturii reacționau abuziv, se infiltrau (sau erau infiltrați?) în cutia crani- ană, iar prin bătăile din aripi produceau un zgomot incontrolabil, care ducea în puțin timp la nebunie. Cei mai mulți oameni au cedat psihic și s-au sinucis, fiind chinuți de multiplele “voci” ce le inundau initimitatea corpului. Alții au orbit. Ceilalți au murit fără ca măcar să știe ce se întâmplă cu ei, ronțâiți de-a dreptul de cele mai agresive forme ale maladiei. Restul de o treime au supraviețuit mai mult sau mai puțin miraculos, mijloacele materiale permițându-le să își procure o forma subevoluată a vitaminelor care ne țin și pe noi astăzi sănătoși. Și astfel au apărut Oamenii Noi: dependenți de produse medicamentoase, nevrotici, dar totuși în viață.

În cea mai mare parte, se presupune că fluturii au

fost orientați către persoanele tinere, bătrânii fiind ocoliți, pornind de la prezumția conform căreia nu mai aveau prea mult de trăit. Prezumția a fost una aproape perfect adevărată, întrucât toți veteranii au trecut în neființă, cu o singură excepție însă: Rona, singura supraviețuitoare a Speciei Vechi.

Deși sună puțin ironic, simțeam că fiecare gând este transpus aidoma unei fâlfâituri firave, capul meu transformându-se într-o învălmășeală de idei și crezuri noi. M-am întors înapoi în camera de zi, hotărâtă să o bombardez pe Rona cu zeci de întrebări. Am înșfăcat pe drum două batoane cu cereale, știind că o să fie mult de povestit. Când am ajuns în sfârșit în cameră, mi s-a părut în primă instanță că femeia încă dormea, fapt ce era ciudat chiar și în ciuda vârstei ei. M-am apropiat, sperând că auzul pașilor mei o să o trezească. Fără rezultat. Era inertă și rece, însă ochii ei mici și curioși păreau că se holbează la ceva. Speriată, am întors privirea în direcția pe care o indicau ochii bătrânei, neștiind la ce să mă aștept. Chiar dacă mi s-ar fi oferit toate indiciile din lume, nu aș fi ghicit niciodată ce mă aștepta: „Breaking News: Dacă o pereche de aripi pot cauza o tornadă, atunci ce vor cauza un milion?”

Cercetătorii reușiseră, experimentul avusese succes: urma să fim eliberați de sub povara maladiei ce ne afecta de secole, însă cu prețul distrugerii definitive. În acel moment, am simțit cum mă prăbușesc. Mă așteptam să leșin, însă, din contră, eram perfect conștientă de ce se întâmpla în jurul meu. Era dureros, însă vindecător: prin cine știe ce cale, simțeam cum întregul cap îmi este smuls de pe umeri, cum renășteam într-o ființă nouă. O lumină năucitoare mi-a blocat privirea și m-a orbit pentru câteva secunde, moment în care am știut că în final o puteam lua de la început. Mi-a luat alte câteva secunde să mă reacomodez la lumina din cameră și, când am încercat să mă ridic, mi-am simțit membrele grele, ca de plumb. M-am sprijinit cu mâinile de pardoseală, însă erau crispate și greoaie. Când în sfârșit am reușit să mă ridic mă simțeam gârbovită și... bătrână. M-am îndreptat negreșit către oglindă, iar imaginea a reflectat exact lucrul de care mi-era teamă: aceeași ființă, cu păr cărunt și ochi decolorați de timp. Cu o ultimă suflare, am reușit să îmi îndrept privirea către micul ecran animat de prezentatorii talk show-ului pe care îl urmăream cu doar câteva ore în urmă, ore care acum păreau o eternitate. Coccoșăți, cu ochii înlăcrimați și bătrâni, își dădeau, aidoma mie, duhul.

“Ziua de mâine este imaginea în oglindă a zilei de ieri, greșelile viitoare se pretează la greșelile nereparate la momentul potrivit. „Istoria își bate joc de cei care nu o cunosc, repetându-se.” Omul de azi joacă după regulile nescrise ale unui joc periculos, numit destin. Am sfidat moartea o dată, vai și amar dacă vom încerca să o sfidăm din nou. Eu, astăzi, 29/09/2008, consemnez că voi duce în mormânt cu mine prețiosul secret al „Efectului Fluturului”: operația inițială a fost un succes. Maladia este doar rezultatul minții bolnave a omului.” - din „Oamenii Noi: cum s-a petrecut” după Rona Lorenz.

ION MIHAI FELEA

ADEVĂRUL CA UN PORTAR DE HAREM*

8

Până ieri Vinnie credea că gândurile unui om sunt doar ale lui, dar l-au legat de scaun cu sârmă de 17 și i-au pus în față aparat care cică s-ar chema psihoregistrator, după care au apăsător pe niște butoane și în fața lui Vinnie a apărut un raport video comentat, și acolo Vinnie vede cum el, Vinnie merge îngândurat spre casă, e un bărbat bondoc cu ochi bulbucați și părul rărit, prietenii îi spuneau Vinnie Ursulețul, dar acum nu-i mai spun Vinnie Ursulețul, pentru că Vinnie a slăbit în timpul războiului, și nici nu-i spun că a slăbit pentru că toți prietenii lui au murit în război, și pentru că e o tâmpenie să-i spui că a pierdut în greutate unui om care a tras foame în timpul asediului. Vinnie merge spre casă la pas ușor, punând picior lângă picior așa cum l-au instruit pe el la radio și așa cum i-a învățat el mai departe pe concetățenii lui să meargă fără grabă, să treacă prin asediu la pași mărunți și să aștepte ca dușmanul să fie zdrobit de către frații lor de pe front. Pentru că guvernul nu le putea da mâncare, dar a instalat difuzoare din 50 în 50 de metri și din ele răzbăteau mereu îndemnuri de îmbărbătare și știri optimiste de pe front și poezii patriotice. Uneori Vinnie scria poeziile și le recita la radio, alteori citea poeziile altora și îndemnurile și încurajările ticluite de către tigve deștepte. Asta pentru că Vinnie era crainic la radio-ul local și nu a fost luat pe front pentru că alte tigve deștepte au considerat că Vinnie este indispensabil efortului de război în singurul mod în care Vinnie se pricepea de fapt, bătând din gură cât era ziua de lungă și promițând că sfârșitul este aproape. Nimeni nu știa al cui sfârșit e aproape. Al lui Vinnie poate nu, venise însă pentru profesori de mecanică fină și muzicieni și avocați și maiștri care, și-au săpat mormânt în tranșee cu lopățica din dotare, cu toții oameni de carne pe care guvernul a considerat mai potrivită pentru a hrăni tunurile decât cea a lui Vinnie care știa să scrie poezii și să imagineze anacolut. Și cât n-ar părea de ciudat, asta ajuta oamenii, îi ajutau chiar și pe aceia care nu știau ce-i aia anacolut, întocmai ca potcoava care atârna deasupra cabinetului lui Bohr și când l-au întrebat cum poate să fie el, ditamai fizicianul, superstițios a zis că nu e, dar a auzit că îi ajută și pe aceia care nu cred. Vinnie nu știa dacă ajutase pe cineva munca lui, știa sigur că se ajutase pe sine, când a căzut leșinat de foame pe drum spre radio, și de data asta renunță, că mai căzuse el în lihnit prin nămeți, dar se sculase de fiecare dată, și tocmai când era gata să adoarmă liniștit pentru prima dată în ultimul an, își auzi vocea la radio, se auzi pe sine recitând o poezie în care îi îndemna pe cei căzuți să se ridice și să continue lupta pentru victorie, pentru patrie și pentru cei

dragi. Iar Vinnie s-a sculat și a mers mai departe din megafon în megafon până la radio, și tot așa, până când războiul s-a terminat și au câștigat ai noștri, deși nimeni nu avea habar cine și ce câștigase sau cât pierduse, unii ziceau ceva de niște insule, alții de privilegii comerciale, alții ziceau compensații de război, unii spuneau că e doar un armistițiu și că o să se reînceapă ostilitățile, dar spuneau asta cu voce joasă, pentru că era periculos să spui asemenea lucruri, chiar dacă războiul se terminase. Într-un mod foarte pervers, gândea Vinnie, și el avusese de câștigat, pentru că bărbații rămăseseră foarte puțini, toți prietenii lui muriseră pe front, ba până și dușmanii lui muriseră acolo, pentru că războiul și-i ia pe toți fără discernământ, iar lui Vinnie îi părea rău că așa stau lucrurile, ar fi preferat să-i fi rămas măcar dușmanii de dinaintea războiului, vedea el cum se descurca cu ei. Prietenii ca prietenii, nu poți să și-i înlocuiești cu una cu două pentru că sunt persoane individuale pe care le-ai cunoscut și iubit îndeaproape, pe când de dușmani ai nevoie, ca și cum ai avea pe masa de joc sloturi libere pe care trebuie să le completezi numaidecât cu inamici, și nu poate fi muncă mai delicată și de răspundere decât aceasta.

Vinnie mergea încet spre casă, număra instinctiv difuzoarele, pentru că, în ciuda războiului care se terminase, difuzoarele își făceau în continuare treaba și, în genere, puține lucruri se schimbaseră de când cu încetarea ostilităților, poate doar starea de spirit. Vinnie înțelegea că războiul e o stare de lucruri extraordinară, ea schimbă modul în care omul se uită la om, fără intenția de a fi lugubru. Vinnie își aducea aminte cum în timpul asediului omul dinăuntrul cetății se uita la om, și se uita, și se uita, și se uita la om, după care nom-nom-nom, întrucât era foame în cetate și războiul răstoarnă normele așa cum un copil de șase ani răstoarnă sosiera de față cu toți invitații. Pe timp de pace sunt lucruri care sunt permise și lucruri oprite, iar limita dintre ele e clară, o simte chiar înainte de a o înțelege până și copilul de șase ani. Și Vinnie își aduce aminte că Tucidide a scris despre război și despre ciumă ca despre un timp al dezordinii, când convențiile sociale sunt întoarse cu fundul în sus. El a avut parte și de război și de molimă așa că i s-a părut normal să fie totul brambura, i se părea în firea lucrurilor să înghețe malnutrit sub disperare, însă acum că războiul s-a terminat ar fi fost tot în firea lucrurilor să dispară controalele, suspiciunea, să se deschidă celelalte ziare și posturi de radio, să se dea mâncare și să fie abrogată legea marțială. Se pare că guvernul era de altă părere, s-or fi gândit că dacă oamenii au răbdat până acuma, înseamnă că s-au obișnuit cu situația. Că războiul tulbură ordinea socială, asta Vinnie o înțelege, iar acum că nu se mai aud gloanțe, dar guvernul a

* *Lucrare distinsă cu premiul al III-lea, ex aequo, la Concursul Național de proză scurtă Helion, 2015*

păstrat ordinea socială așa cum era pe timp de război, asta nu poate să însemne decât că războiul nu s-a terminat de fapt, și asta chiar dacă gloanțe nu se mai aud șuierând. Nu, gândește Vinnie, guvernul va continua războiul chiar și după ce va fi parafată pacea cu celălalt guvern, singura necunoscută rămâne doar răspunsul la întrebarea: cu cine va lupta guvernul mai departe și cât va dura. Vinnie nu are idei cu ce adversar se va lua patria sa la trântă mai departe, dar faptul că mâncarea încă se dă pe cartelă, că benzina se raționalizează și, mai ales, că toți supraviețuitorii trebuie să-și preschimbe buletinele și să treacă, cu această ocazie, pe sub strunga oficialităților, toate aceste lucruri îi dau niște idei. Desigur, ideile sunt dintre cele subversive, însă, într-un mod foarte pervers, care îl îngrijorează pe Vinnie, toată această stare de fapt pare să-l fi avantajat. Clar lucru, a trebuit să suporte asediul, asta a fost o experiență neplăcută, și dacă ar fi murit din cauza foamei sau înghețat sau ros de șobolani într-un canal, toate acestea l-ar fi îndreptățit să se plângă. În schimb, faptul că era campion la găsit rime pentru cuvântul mândrie, precum urgie, feerie, glie, voinicie, vitejie, veșnicie, victorie, tărie l-a ferit de recrutare. Erau și alții care știau rime la mândrie: penurie, isterie, doxologie, galimatie, sărăcie, însă acestea nu sunt rime bune pentru mândrie, asta se vede cu ochiul liber, mai ales dacă sub ochiul acesta este al unui lunetist.

Vinnie nu știe dacă mai are nevoie de aceste lucruri. Înainte de război vroia să fie un bărbat frumos. Așa credea el atunci, că are nevoie de asta. Își dorea să slăbească și să fie notoriu. Războiul a avut grijă de ambele, însă acum nu mai știe dacă mai pofteste la ele. Parșivă treaba asta - poate să recunoască oricine senzația - să nu știi dacă vrei ceva, dacă să vrei să vrei ceva, dacă face să vrei sau mai convenabil e să încetezi să vrei, și alte asemenea chichinețuri mintale. Pentru Vinnie sunt prea multe verbe modale încălecate unele peste altele, soția lui știe mai bine decât el ce vrea și asta nu pentru că Vinnie ar fi un bărbat slab, deși este, ci pentru că vrutul este o treabă de perspectivă, cu ramificații, are în vedere lucruri care au fost și care o să vină, chestiunea aceasta încălțată a vrutului nu trebuie confundată cu nevoia, care este o cu totul altă mâncare de pește, Vinnie știe prea bine cu ce se mănâncă nevoia, să ne dea el un exemplu: mâncatul este o problemă de necesitate nu de volițiune, nu vrei să mănânci, ci ai nevoie să mănânci. Și i se pare că supraviețuitorii războiului le tot încurcă și granița dintre ele devine tot mai nesigură, ei își spun lor și unii altora că au nevoie să trăiască cu siguranța zilei de mâine, dar Vinnie ar vrea să îi contrazică și să le spună că oamenii au trăit dintotdeauna cu nesiguranța în sân, cam de când au aflat că leopardul aleargă mai repede ca omul, de când zeul vânătorilor israeliți și-a instigat din invidie adulatorii împotriva zeului păstorilor caanaiți, din acele vremuri omul știe că este o ființă mizerabilă și se iubește în ciuda acestei evidențe, căci și porcul își iubește zoaiele. Vinnie nu mai are 35 de ani, are 35 de ani și două ierni și ține minte de la Kierkegaard că omul trăiește în angoasă, chiar foarte bine nu știe Vinnie cum vine angoasa aia că e de mai multe feluri, e și de bine, și de rău, da' și când e de bine, tot de rău e, dar măcar atâta lucru a înțeles: omul se simte cu mîța-n sac, nu doar atunci când e vinovat, ci și atunci când știe că n-a făcut nimic, și tocmai de asta se simte vinovat, că încă are timp să facă și că dacă nu face nici o boroboață, atunci tot păcătuiește de păcatul hybrisului; ce, adică el, pentru că se păstrează fără de prihană, se crede mai

bun decât cei care păcătuiesc? De asta Vinnie gândește omul ca pe un animal, care umblă veșnic cu cioburi în călcâi, că nu are cum să nu calce veșnic în străchini sau pe bec, doar de asta ne este dată libertatea, ca să greșim, altfel ce rost mai avea să fim liberi, că dacă era scris să facem bine, eram croiți toți după un tipar și programați să facem bine, doar limpede este pentru Vinnie că bine poți să faci într-un singur mod, în timp ce rău poți să faci în fel și chip. Iar lui Vinnie, pentru care aceste lucruri sunt învederate, nu-i este clar de ce vecinii lui de patrie spun că au nevoie să se simtă în siguranță, de parcă siguranța ar putea fi în genere posibilă, mai degrabă trebuie să spună că și-ar dori să nu trăiască mereu cu securea deasupra capului, însă acest lucru nu este posibil pentru că toți suferim de anxietate. Însă vecinii i-ar spune că ei nu simt anxietatea, da, poate alții o au, dar ei nu o au, și atunci Vinnie ar putea să îi inițieze în explicația lui Kierkegaard, precum că imunitatea lor se trage din imuna lor lipsă de spirit. Poate că guvernul l-a citit și el pe Kierkegaard și l-o fi înțeles mai bine decât Vinnie, chiar dacă Kierkegaard nu se referea la organizarea cetății sau la politică, pe dânsul îl preocupau lucruri mai înalte, precum atletismul și Avraam și altele. Poate că guvernului i s-a făcut milă de cei care suferă de năravul greșitului și a vrut să îi ajute pe sărmanii oameni, de aceea le-a luat libertatea, fiindcă fără libertate nu poți greși, poți doar să ai dreptate la unison cu cei care ți-au luat-o. Vinnie nu știe ce vrea, el nu știe dacă vrea în genere să gândească asemenea lucruri, Kierkegaard ar spune că el are nevoie să le gândească, dar Kierkegaard a fost un băiat de bani gata care se plimba prin Europa, nu prin orașe asediate.

Femeile sunt o specie diferită, își zice Vinnie, trecând și lăsând în urmă blocul în care locuiește. Azi a ieșit cu jumătate de oră mai devreme de la muncă și nu are de gând să dea peste cap programul de ceartă al nevastei, nevastă alfa cum se numește acum, face stânga și apoi va mai face stânga și va mai face stânga și peste jumătate de oră va fi tot acasă, asta se numea home run, pe vremuri, când Vinnie juca baseball, acum tot home run este, că Vinnie înconjoară un cartier întreg, ca să nu ajungă acasă, adică tot se cheamă că fuge, așa cum omisiunea adevărului este minciună. Femeile sunt specii diferite, asta a spus-o Burroughs, și cred că știa el ce știa, că Burroughs și-a împușcat soția, probabil credea că a ieșit la vânătoare, cine știe ce avea el în vedere când îi spunea iepuraș sau căprioara mea sau albinuța sau pisicuțo sau pușor sau rinoceraș sau mai știu eu cum. Vinnie a citit că într-un trib de pe nu știu care micro insule, bărbații și femeile vorbesc limbi diferite, că cică bărbații din tribul nuștiucum i-au exterminat pe cei din tribul nuștiucare și s-au căsătorit cu femeile lor, iar fiecare și-a păstrat limba lor, bărbații oricum au nevoi simplu de explicat prin gesturi, și așa au rămas, fiecare cu limba lui, că la triburile astea, care încă n-au inventat roata și diateza pasivă, există tot felul de tabuuri ciudate și băiatul nu are voie de la o vârstă să stea împreună cu mama, deci, după ce este luat în primire de către unchi sau alt adult responsabil, uită limba mamei și trăiesc așa, fiecare pe planeta lui. Poate că e mai simplu, gândește Vinnie, așa a gândit și când a citit despre o sectă gnostică în care se credea că oamenii îs de câteva tipuri, mai simpluți, mai evoluți da' tot cu mintea la ciolan și cei avansați, și doar ăia avansați cărora gnosticii le ziceau pneumaticii o să ajungă în paradis, așa credeau gnosticii, și Vinnie a râs atunci zicându-și că la sfârșitul vremurilor o să se salveze

doar femeile gonflabile și colacii de salvare, apoi Vinnie a mai zăbovit asupra chestiunii și s-a gândit că pentru bărbați femeile sunt, de cele mai multe ori, tocmai colaci de salvare, iar cele gonflabile cu atât mai mult pentru că mai și plutesc, alea vii plutesc, doar dacă au mult silicon, iar o femeie gonflabilă costă mai puțin decât una cu silicon, deși sunt făcute în mare din același material.

Acum, Vinnie trebuie să se considere fericit, că este cunoscut și are patru soții, pentru că mulți bărbați au murit în război, toți bărbații au murit în război, în sens că aceia care au rămas acasă nu se știe dacă sunt bărbați, Vinnie nu crede că el e bărbat, dar crede că e în viață și asta are ascendent. Au rămas patru femei la un bărbat și guvernul a zis că un bărbat trebuie să își facă datoria față de frații căzuți pe front și să le ia în căsătorie și să facă o familie cu ele și să le fie soț, îndrumător, cap și tată copiilor lui, că trebuie să se nască mulți copii, fiecare soție trebuie să nască câte un copil, dintr-o familie cu un soț și patru soții trebuie să se nască opt copii, este logic că un soț și o soție trebuie să aibă doi copii pentru a menține numărul populației constant, dar acum fiecare soț trebuie să țină loc de patru bărbați. Iar Vinnie vă înțelege să nu-l credeți că au murit chiar așa mulți oameni, că toți știu că războaiele nu se mai poartă în tranșee cu baioneta în mână, acum războaiele le duc puști de 16 ani din fața simulatoarelor de zbor, stau cu mâna pe manetă și dirijează drone, care aruncă cu bombe dintr-un ecran cu mulți pixeli, așa știu toți, dar ei nu știu că atunci când toate dronele sunt doborâte, când bombele se lovesc unele de altele ca chiorii care circulă pe banda opusă, când se termină mijloacele sofisticate de anihilare reciprocă, atunci guvernul zice să iei arma din depozit și să te duci peste dușman să i-o înfigi în gât, să-i dai cu patul armei în cap, până îl faci mat. Și atunci bărbații se omoară unii pe alții la ordin și rămâne doar Vinnie cu patru femei dintre care doar pe una ține minte să o fi cerut, atunci când l-a pus dracu' să vorbească monosilabic în biserică. Se pare că Orwell a avut dreptate despre război, el scria despre un război continuu pe care îl purtau câteva guverne ca să cheltuiască surplusul de producție, pentru că Vinnie știe de la Malthus că dacă sunt disponibile mai multe resurse, oamenii pot să le folosească ca să facă mai mulți oameni sau pot să își îmbunătățească calitatea vieții, dar a greșit jumătatea de ecuație, nu resursele sunt dispensabile ci oamenii, întrucât banii vin atunci, când vinzi chestii, iar tuturor celor care aveau chestii depozitate și urmăreau să le vândă li s-a părut logic să-i șmecherească pe oameni să le cumpere, că omul are nevoi simple, ușor de explicat pe degete, dar dacă îl bați multă vreme la cap, dacă instalezi difuzoare din cinci în cinci metri și îl pisezi suficient de mult, o să ajungă să creadă că are nevoie de ce îi spui tu că are nevoie. Orwell a fost cam pe acolo, să vedeți însă, treaba asta poate funcționa în două moduri, spre exemplu, dacă ai 100 de gume de mestecat și 50 de oameni, poți să vinzi câte două gume de mestecat la un om pe zi, că atât consumă un om normal, dar poți să reduci pe ăia 50 la 10, îi pui să mănânce 10 gume pe zi și o să-ți mănânce că asta e.

Vinnie mai virează o dată și se gândește că nu e ușor să fii laș, că lașitatea are nevoie de eforturi susținute ca să subziste, adică, până la urmă, se întreabă Vinnie, nu izvorăște ea din dorința de a păstra statu-quo-ul? Sigur, lașitatea începe în pasivitate, dar nu poate să se bălăcească mereu acolo, trebuie să răspundă la provocările a tot ce ar însemna curaj, ea conti-

nuă mai departe prin agresivitate, și mai mereu agresivitatea este întoarsă chiar împotriva lașului. Reiese că lașul se bate mai mult decât curajosul, că acesta din urmă nu are meciuri decât când și când, pe când primul trebuie să lupte permanent cu sine, nu e bine zis că fricosul se teme și de umbra lui, mai degrabă el se bate cu umbra lui, întocmai ca boxerii. Dar Vinnie nu judecă așa, nu are nici un rost, Vinnie a cunoscut o grămadă de oameni curajoși care sunt acum morți, el împarte oamenii mai degrabă în alte două categorii, în cei care vor să provoace sfârșitul lumii și cei care vor să-l apuce, din prima categorie fac parte anarhiștii și revoluționarii și cascadorii și copii orfani, iar din cea de-a doua categorie fac parte Vinnie și visătorii, el nu vrea să moară și dacă tot n-are încotro, măcar să privească cum lumea apune odată cu el. Mai sunt oameni în afară de anarhiști și de Vinnie, deși lui Vinnie îi vine câteodată greu să creadă asemenea gogomănie, mai sunt oameni care nu există, așa cum nu există soția gamma a lui Vinnie, că lui la repartizare i-a căzut amanta unui ștab și ștabul a venit la Vinnie acasă și și-a luat amanta, făcându-i conspirativ cu ochiul și Vinnie nu s-a supărat, oricum așa a citit el că din patru soții una își înșeală partenerul pe parcursul vieții, iar Vinnie a zis că el chiar are patru soții și una l-a înșelat, așa că poate sta liniștit în privința celorlalte. Nu că Mammie ar fi în stare să mai înșele pe cineva, Mammie e soția delta și are indicii de fertilitate cel mai scăzut că e bătrână și a intrat în menopauză și au repartizat-o ca soție din milă, cum nu mai avea pe nimeni și trăia singură, i-au dat-o lui Vinnie și ea face curat și mâncare pentru polifamilia lui Vinnie și stă cuminte și rezolvă cuvinte încrucișate, fără să încurce pe nimeni. Mammie e foarte bună la cuvinte încrucișate pentru că le rezolvă de la 15 ani și pentru că de multă vreme nu se mai fac careuri noi ci le iau pe acelea vechi, le tot reciclează din 10 în 10 ani și Mammie le-a făcut pe toate de minim patru ori până acum. Așa că Vinnie are trei soții, pe cea alfa a avut-o dintotdeauna și a iubit-o, așa ar zice cineva care crede că n-ai cum să te căsătorești cu cineva pe care nu-l iubești, dar Vinnie s-a gândit mult la această chestiune a mariajului, păcat doar că s-a gândit după căsătorie, și așa i se pare lui, că oamenii se iubesc în măsura posibilităților, asta dacă există dragoste în genere, pentru că dacă ești gras și chel nu poți să fii împreună cu o femeie suplă și frumoasă, oamenii ajung să iubească doar ce pot ajunge pe crac, uite, Vinnie e mai scund de fire, nu e vina lui că s-a născut așa, dar asta înseamnă că nu poate ajunge foarte sus pe ram, precum cineva înalt nu o să se aplece după fructele de la poale, că după aia va trebui să meargă cocoșat toată viața. Acesta e riscul, când te hotărăști să iubești pe cineva cu care nu te potrivești, dacă te apleci, mergi gheboșat, dacă îți iei din vârf, mergi toată viața pe vârfuri. Dar dacă alegi pe cineva pe care ți-l poți permite, abia atunci se poate vorbi de iubire, deoarece aveți nevoie unul de celălalt, ea are valoare pentru el și corespunde unor criterii de constrângere, ce însemnătate ar mai avea relațiile dintre oameni dacă iubirea s-ar produce așa, haotic, dacă ai putea să iubești pe cine vrei, gândește Vinnie, cum ai răspunde la întrebarea: de ce ești cu mine? Pentru că te iubesc. Ia te uită. Și mă iubești chiar dacă te strâng de gât, chiar dacă îți torn ulei încins în cap când dormi, chiar dacă îți amputez un membru? De ce mă mai iubești? Pentru că mă iubești? Nu-i recursiv? Răspunsul corect la întrebarea de ce mă iubești așa plinuță și urâtă e pentru că și eu sunt gras și urât, și totuși mă iubesc, de ce n-aș încerca asta și cu tine?

Iubim, se scarpină Vinnie după ceafă din mers, pentru că avem nevoie de celălalt cu tot cu defectele lui și vrem ca și celălalt să aibă nevoie de tine, așa bănuiește Vinnie, el nu simte nevoia asta așa acut, cum pare să o simtă soția lui alfa, uite, ea are impresia că Vinnie nu mai are nevoie de ea, că nimeni, în genere, nu mai are nevoie de ea, nu-i ușor să o contrazici, Mammie face mâncare, soția gamma mai face rost de produse deficitare prin amantul ei, din amabilitate și jenă pentru soțul ei oficial, crede Vinnie, iar soția beta e abia îmbobocită și are indicele de fertilitate cel mai înalt și poate să îi facă un copil și să devină ea alfa, așa fac toți, la început se sfiesc să se atingă de soțiile de rang inferior, dar după un timp le bagă în pat și le fac un plod sau patru, fiindcă guvernul premiază pentru copii, cu cât e mai mic indicele de fertilitate cu atât e mai mare premiul. Dar dacă copiii întârzie să apară ești chemat în ședințe, hărțuit, muștruluit, penalizat la salariu, adică guvernul coboară milităria din podul palmei direct pe poponețul tău și te îndeamnă să îți faci datoria de soț, or guvernului îi este perfect egal dacă faci câte un copil cu fiecare soție sau patru cu aceeași, așa că cea care naște devine alfa și fosta alfa este exilată sau lăsată să se suporte pe sine până la încovoiate bătrâneți.

Vinnie mai cotește odată și tușește cu ecou, deoarece pe stradă e liniște, pentru că e abia 6 fără 5 și lumea încă nu a prididit să iasă din birouri și să se reverse ca un furnicar peste oraș, așa că Vinnie merge în tăcere și își aude gândurile și ar vrea ca și soția lui beta să spună ceva, nu să pășească alături ca o nălucă, Vinnie vrea să audă măcar o umbră de reproș din gura ei, el vrea să îl urască acum, rapid, să se consume și să poată trăi mai departe împreună, nu să se poarte somnolentă pe traseul dintre casă și muncă, până în ziua în care o să se dezmoștească și o să îi pună în cărcă lui Vinnie vina pentru nefericirea ei. Vinnie se gândește că șahul ăsta e obositor și ar dori să o snopească în bățai ca pe un copil, așa cum tatăl lui l-a bătut, când i-a spus că i-a distrus viața, când l-a mutat la altă școală, unde concurența era mare și Vinnie nu era cel mai deștept, tatăl lui a vrut să-i arate că sunt lucruri mai rele decât să fie alții mai deștepți decât tine, așa și Vinnie ar vrea să o bată pe Beta pentru ca ea să îl urască cu adevărat, să aibă pentru ce, și apoi să îi ceară scuze în genunchi, ca unui copil căruia i-ai greșit și ea să se uite la el și să-l vadă neputincios și fragil și să o doară vânățiile și să-l înțeleagă că sunt lucruri mai rele în viață decât să fii inseminată artificial la vârsta de 18 ani și să-l ierte pentru că e laș și să-l înțeleagă. Dar soția Beta e o fetiță sfoasă abia majoră care îi e și secretară și de asta merge alături de el, fiindcă vin amândoi de la lucru, și de aceea nu spune nimic pentru că Vinnie este șeful ei și soțul ei și Dumnezeu ei în ceea ce o privește, iar Vinnie ar vrea să o palmuiască și să-i explice că el nu și-a dorit toate astea, nu i-a cerut lui Moș Crăciun să fie Dumnezeu cuiva, așa cum nici Dumnezeu nu-și dorește de la Moș Crăciun să fie Vinnie, fiecare cu munca lui, și se gândește Vinnie că a citit undeva precum că la protestanți munca e privită drept continuarea creației divine, adică act creator, pe când în propria ocupație Vinnie nu vede decât corvoadă, se gândește că îl invidiază pe ginecologul care a inseminat-o pe Beta, uite, lui munca poate să-i ofere satisfacție, are în frigider o grămadă de spermă, un bărbat ejaculează în medie cam 20 de litri de-a lungul vieții, dar asta dacă e harnic, așa i-a zis ginecologul, și el a colectat spermă de la o grămadă de oameni înainte de război, mai ales

de la artiști și politicieni și sportivi și strategii și arhiepiscopi și actori și nu l-a refuzat nimeni pentru că omul e animal înfătuat și ar fi în stare să doneze orice ar putea fi folosit ca să îi demonstreze superioritatea, ar fi în stare să doneze și rahat dacă s-ar anunța că savanții au descoperit că în rahat se găsește măsura calității umane, și acum ginecologul are o colecție impresionantă și i-a spus soției Beta să aleagă, și ea nu a stat mult să se gândească, pentru că tremura de frică și de frigul din frigider și a arătat spre sămânța unui poet cunoscut care a murit între timp pe front, gândindu-se că îi plăceau poeziile lui, iar Vinnie ar fi vrut să îi spună că dacă vroia sperma acelui individ nu trebuia decât să se ducă la o lectură publică de-a lui, când acesta era încă în viață și poetul nu ar fi iertat-o, dar Vinnie s-a abținut să zică asta, pentru că înainte de război Beta n-ar fi avut decât 14 ani. După care Beta și medicul s-au dus într-un cabinet și au stat acolo preț de 10 minute, răstimp în care Vinnie s-a simțit ca ultimul rahat pentru că nu a putut să înfrunte guvernul și să mai aștepte, până soția Beta mai creștea sau până își găsea ea un amant, după cum și-a găsit Gamma, și să facă ea un copil cu cine i-ar fi plăcut ei, sau, și mai simplu, să fie bărbat și să o însămânțeze el și să îi închidă gura neveste-si care îi făcea mizerii și zicea că el a ales-o special pe secretara lui, că a măsliut rezultatele repartizării familiale ca să-i pice secretara, fiindcă avea o aventură cu ea, așa crede ea că Vinnie poate să influențeze repartizarea. Pe dracu' poate, că el nu-i ștab ca ăla care i-a împrumutat-o pe Gamma, Vinnie e doar erou nu ștab, iar în societatea lor între erou și ștab e mare diferență.

Vinnie merge cu umbra lui la câțiva metri în spate și este oprit la intrarea în bloc de către doi milițieni în uniforme impecabile și milițienii îl roagă să îl urmeze pentru niște declarații, dar Vinnie știe că nu îl roagă și că n-o să fie doar

Tiberiu Beka - Emitor

pentru declarații, totuși îi întreabă care-i treaba și ei îi spun de cutare că a încălcat regimul atribuțiilor familiale, numele pe care-l flutură este al ștabului care i-a furat nevasta Gamma, se pare că acum nu mai e ștab, pentru că Vinnie știe cum stă treaba, știe că dacă un mahăr care a comis o infracțiune e judecat, asta se întâmplă nu pentru că justiția vrea să îi penalizeze infracțiunea, ci pentru că ceilalți mahări au hotărât să-l scoată din combinație. Acum Vinnie nu știe ce au cu el, că el nu e mahăr și nici n-a făcut nimic rău, nu a auzit să îi scoată din combinație și pe ăia care nu au comis infracțiuni, dar milițienii îi zic ceva de lipsă de vigilență asupra moravurilor familiale și îl roagă să îi însoțească pentru câteva întrebări. Toate nevestele lui sunt adunate în fața blocului și se uită cum îl iau și au pe față o privire în care mila și ura se află amestecate, soția Alfa îl urăște pentru că știe că Gamma e însărcinată, Gamma îl urăște pentru că ștabul ei a căzut și acum va trebui să trăiască în sărăcie cu tot cu copilul ștabului în burtă într-o familie care o s-o urască și Beta îl urăște, pentru că a dus-o la medic așa cum se duce vaca la veterinar să fie însămânțată cu degetul

și măcar de-ar fi fost așa, dar ginecologul a dezbrăcat-o și a violat-o, a zis că doar nu credea că o să o cheltuiască sperma de poet renumit pe o vrăbiuță proastă ca dânsa și să nu facă scandal, că totul e aranjat și Vinnie e la curent, că de ce crede ea că a adus-o tocmai aici. Toate îl urăsc și Vinnie vede asta, în afară de Mammie care nu a întâlnit cuvântul ură în cuvintele ei încrucișate, și în afară de milițieni care nu îl urăsc, ei doar îl iau pe Vinnie ca să îl interogheze alții, și Alții știu că Vinnie n-a făcut nimic rău, dar le este mai util înăuntru decât afară, asta ar fi știut-o Vinnie, dacă l-ar fi citit pe Preda, însă Vinnie n-a auzit de Preda, de Milosz și de Kundera și de Gombrovicz și de Stasiuk și de Andric și de Kadare a auzit, dar de Preda nu, intuiește Vinnie cam care-i combinația, fiindcă acesta este adevărul, iar Vinne a citit odată la Mihai că există o singură definiție generală, exhaustivă și valabilă în orice împrejurare pentru adevăr și aceasta este: Adevărul e ceea ce rămâne când nu mai este nimic spiritual de spus. Și acum, chiar lăsând la o parte registratorul și sârma de 17, Vinnie nu mai are nimic spiritual de spus.

LIVIU BRAICU

PROCES DE ÎNVĂȚARE*

Cine și-ar dori oare să meargă la doctor doar pentru a fi ucis cu sânge rece? Bine, în zilele noastre doctorul nu are nimic uman în el – dar ăsta e un fapt știut și acceptat de toată lumea.

Eu am făcut-o azi.

Aseară nevastă-mea Maria a intrat în camera copilului. Avem o fetiță, Clara, drăgălașă foc, precum o să vă zică orice părinte întrebat despre progeniturile sale. O apucase un acces violent de tuse. Maică-sa a doftoricit-o, cum a știut ea mai bine, a ținut-o în brațe, a mângâiat-o, a legănat-o până ce iritația din plămâni și bronhiile s-a mai redus și boțul de om a adormit în sfârșit.

Dacă nu ne mișcăm repede, viața ei se măsoară în săptămâni.

Noaptea trecută am făcut dragoste pentru prima dată după aproape un an. Credeți că nu-mi iubesc soția? Greșit. Dacă-o făceam mai repede, aș fi murit prea repede și absolut degeaba.

O modalitate de transmitere a bolii mai alambicată și mai tâmpită n-am pomenit în viața mea. Numai pentru asta, și agentul patogen, indiferent ce este, merită să dispară de pe fața pământului. Contaminarea se produce pe cale aeriană doar de la mamă la copil. De aceea Maria a fost cea care... În sfârșit. Voia doar să fie sigură...

A plâns în brațele mele. Știa ce urmează, cine urmează, în ce ordine. Trebuie să aibă putere. Trebuie să am și eu putere.

* *Lucrare distinsă cu mențiune la Concursul Național de proză scurtă Helion, 2015*

Da, boala Clarei e atât de rară încât poartă numele primului bolnav înregistrat în analele medicale. Este fatală și ucide în chinuri. Pentru că medici umani nu mai există în lumea asta, am discutat cu alți părinți aflați în situația noastră. Am deliberat. Am tras concluziile. Am făcut planul.

Dimineața mă durea gâtul și tușeam cu spută. Nicio dată nu am fost așa de fericit să mă chinuie o boală.

Cabinetul medical la care am apelat nu era departe de casă. Maria m-a condus ținându-mă strâns de mână, lund drumul cât a putut ea de mult.

Doctorul din cabinet are un aer scârbit și doi ochi morți, ca de pește – asta pentru că doctorul însuși e mort. De fapt nu a trăit cu adevărat niciodată. E un manechin, o simplă fantoșă. Pacienții au tendința să reacționeze pozitiv, dacă întrebările sunt puse de un ceva care arată a om, altfel s-ar simți nebăgați în seamă – ca și cum ar vorbi cu pereții. În primele luni de după implementarea Medi-mașinii, doctorul-simulacru nu exista. Cineva a corelat acest fapt cu incidența ridicată a sinuciderilor în rândul bolnavilor. Matematica și-a impus punctul de vedere. Avem acum doctorul-intermediar.

Prima lui întrebare e standard. Îi spun ce mă doare și-i descriu cât pot mai bine simptomele. Sunt rugat să mă așez mai bine în scaun, pentru că vor începe analizele interactive. Vorbă să fie! Mai mult decât să mă scaneze cu diverse tipuri de radiație și să recolteze sânge, salivă și urină nu au ce să-mi facă. Nu încă.

„Ați urinat cu sânge în ultimele două luni?”

„Aveți antecedente în familie relativ la boli degenerative?” (Aici îmi explică cu de-a mărunțul ce trebuie să înțeleg prin familie și îmi dă câteva exemple de boli degenerative).

„Ați făcut sex normal neprotejat în ultimele treizeci și șase de ore?”

Aici pot deja să mă relaxez. Medi-mașina a intrat pe șablonul dorit de mine.

Nu pentru mult timp. Următoarele întrebări sunt total anapoda („Aveți răni deschise sau în curs de cicatrizare la nivelul tegumentului în acest moment?” „Ați stat mult timp în ultimele luni la altitudini mai mari de 5000 de metri?”)

Mă liniștesc, zicându-mi că e doar un mod de a elimina soluțiile triviale, de mică probabilitate. Boala de care sufăr nu e indusă de hipoxie și nici tensiunea mea nu e atât de mică încât să indice vreo hemoragie externă.

Cu următoarele cinci-șase întrebări doctorul se reîntoarce pe făgașul sperat. Procesul de inferență al Medii-mașinii e impresionant, și nu pot decât să-mi imaginez dimensiunile bazei de date asupra pe care-o interoghează, și multitudinea de criterii de căutare pe care trebuie să le ruleze la fiecare pas, pentru fiecare pacient. Căci nu sunt singurul suferind de pe planetă: strict pentru mine cred că sunt alocate doar două-trei milionimi din resursele sale de calcul.

Se pare că n-o să scap de punctia lombară. Asta doare al naibii.

Clara...

Dar finalul chestionarului e aproape. „Simțiți o presiune la nivelul sinusurilor?”

Da, o simt.

Și ultima întrebare se referă la eventualii membri ai familiei care au boala Clarei.

I-a spus bolii pe nume.

Am câștigat. Mă pot relaxa pe bune.

Mă întrebă, cu o voce aparent îngrijorată, dacă sunt sigur că doresc generarea automată a unei liste de tratament. Răspund că da și-mi simt gura uscată, și uscăciunea nu e de la febră. Medi-mașina procesează în tăcere faptele acumulate. După mai puțin de un minut doctorul îmi întinde o foaie de hârtie format mic pe care a scos-o parcă din pălărie, ca un scamator. Ochi morți sunt acum direcționați în altă parte, chipul meu nu mai e interesant.

Citesc. Diagnosticul și prognosticul bolii - scrie acolo - impun eutanasierea de urgență. Medi-mașina are un glas aproape isteric, atunci când îmi pune întrebarea crucială - accept sau nu tratamentul?

Râd, și medicul își întoarce fața către mine.

Printre lacrimi răspund că da, și de asemenea răspund că da, doresc ca trupul meu să fie supus autopsiei și oricărui altor procedee medicale, necesare pentru a găsi în timp cât mai scurt un mod de a vindeca boala.

Am încredere în algoritmi de învățare ai Medi-mașinii. Va trebui să se grăbească. Peste cel mult o săptămână va mai veni cineva la cabinet. Cineva... nu vreau să mă gândească. Abia ce ne-am despărțit...

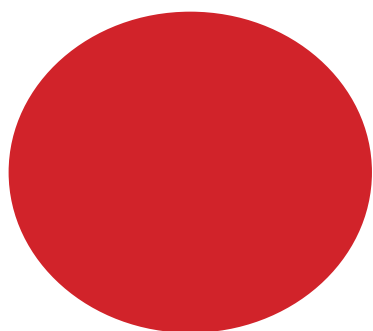
După care bunicul Clarei a promis că o va aduce și pe micuță la consult. Am încredere. Medi-mașina va avea des-tule fapte la dispoziție în acel moment.

Da, am încredere. Închid ochii și mă las dus oriunde vrea Medi-mașina să mă ducă.

Procesul de învățare poate continua.

LUCRĂRI PREMIATE LA CONCURSUL "TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI"

Prima ediție a concursului TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI, organizat de Asociația Helion și Casa de Cultură a Municipiului Timișoara s-a încheiat, cunoscându-se câștigătorii. Iată-i, în ordinea secțiunilor:

A. IDEI : Premiul I (500 lei) – Alexandra Albu (elevă, clasa a XII-a, Colegiul Național Bănățean, Timișoara)

Premiul al II-lea (300 lei) - Andrei Nedel (student, anul I, Facultatea de Științe Economice și Administrarea Afacerilor, Timișoara)

Premiul al III-lea (200 lei) - Ștefan Sârbescu (inginer)

B. SCENARII (Filme, teatru, BD) : Premiul I (1.000 lei) - Gabriela Drașovean (funcționară) pentru CURSA DE ȘOBOLANI

Premiul al II-lea și al III-lea nu s-au acordat

C. FICȚIUNE : Premiul I (1.000 lei) - Corina-Lucia Costea (profesoară, Liceul C.D. Loga, Timișoara) pentru DIMINEAȚA DEVREME

Premiul al II-lea (800 lei) - Adriana Carmen Muscă (studentă, anul al III-lea, Facultatea de Arte Plastice, Timișoara) pentru LA CEAS ANIVERSAR

Premiul al III-lea (700 lei), ex aequo, Radu Bene (inginer) pentru DINCOLO DE ZID și Olga Andreea Andrei (studentă, anul al II-lea, Universitatea de Științe Agricole a Banatului, Timișoara) pentru UN JURNALIST DE VIITOR.

Juriul a avut componența: *Cornel Secu (președinte), Ioan Hațegan, Marius Crișan, Gabriel Kelemen, Sorin Ciurariu* – membri.

Viitoarea ediție (ediția a 2-a) a acestui concurs va avea loc în anul 2017. Deocamdată, la Suceava, tot la inițiativa Helion-ului, în tandem cu ARCASEF, s-a lansat concursul ROMÂNIA PESTE O SUTĂ DE ANI, având aceleași secțiuni ca și TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI, dar cu premii mult mai mari.

CORINA-LUCIA COSTEA

DIMINEAȚA DEVREME*

E iar septembrie... 2115! O știu, pentru că ceasul vocal din Piața Operei ne amintește asta!

Brusc, încep rugăciunile de la Catedrală...

Cu o ultimă efortare, încerc să-mi amintesc un trl de păsărele...

Acum 100 de ani mă consideram nefericită. Să-ți spun cum mă simt acum?

Fizic, sunt ok!

Dacă tot am locuit o bună parte din viață lângă Pădurea Verde, poluată de noxele de la "Continental", și mi-am distrus plămâni, am avut prioritate la transplantul cardio-pulmonar experimental, din 2015. Aveam doar 47 de ani... și voiam să trăiesc!

Ies din apartamentul meu, situat în vechea locație a Clubului XXI/Timișoreana. Ca abonat la mesele lor - „oferta zilei” - am putut să licitez un colț din „Raiul platourilor-frunză”. Sunt gurmandă. Ei, și?

Nu mai e de mult niciun bucătar prin zonă, dar noi, noii locatari, am păstrat aproape intact imobilul. Dormim pe scaune, pe mese, pe scena soliștilor, la bar, în bucătărie... chiar și-n holul cu oglinzi, când e cald.

Mare lucru și nostalgia asta!

De mâncat, cu adevărat, o facem la farmacia din colț, de „La Pești”. Trei „hapuri” și burtica e plină! Cine are timp de gătit?

Odată, pe la începutul anului, Xin, un coleg de job, mi-a dat o veste mare: „Mami, am auzit că la Muzeul Satului se taie un porc!”

Wow!!! Ce petrecere!!!

Ăștia tineri au mâncat și copitele bietului animal! Cică: „Ce, nu-s comestibile?”

Iau metroul să ajung la job. Pe sticlele murdare ale geamurilor aleargă știrile. **Trebuie să fim informați!** Din două în două stații ni se amintește că **trăim în orașul florilor!** Din plafon, se pulverizează diverse arome. Tinere voluntare distribuie măști, pentru cei alergici. Au copilele astea cearcane, ca niște proaspete văduve.

„Te-au rezolvat?” îi șoptesc

uneia, la ureche.

Maternitatea „Bega” **mutilează** tinerele care n-au reușit să încheie un contract sau un precontract marital până la 25 de ani. N-au multe de ales, sărmanele făpturi: histerectomie sau inseminare?

Sărăcia e cumplită, cu toate că **statisticile arată o ușoară creștere a natalității voluntare.**

Mă uit, ca-n oglindă, în geamul **murdar de știri:** băi, nene, n-am cerut să trăiesc chiar atât!

În tinerețe, citeam despre vampiri, vârcolaci, tinerețe veșnică... Eram o devoratoare de filme SF. Azi, aș da orice ca să încărunțesc, precum mama („...și avea stelute în păr...” - scriam, în compunerile vârstei de-o șchioapă). Zâmbesc...

Doi tineri mă ținutiesc cu privirea. În metrou, mă simt ca la vânătoare!

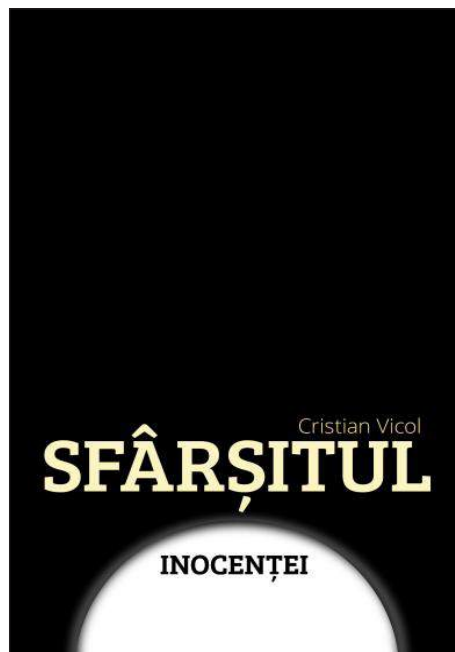
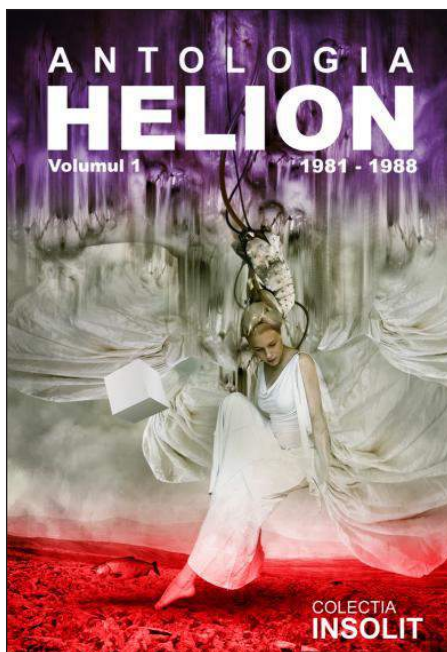
Toți ne vânăm: gesturi, priviri, obiecte...

„Să-mi bag! zice unu pistrit, cu ochii măriți de interes. Asta, din 19 (adică una al cărei an de naștere începe cu 19...), are bani de „globule”(drog energizant)?

„Bă, ești prost? îl calmează piticania grăsuță de lângă el. Asta expiră în câțiva ani... Uită-te ce palidă e! Vrei să te îmbolnăvești cu **nostalgie?**”

„Slavă Domnului! îmi zic și-mi scuip discret în sân. De ăștia am scăpat!” Au și coborât, „flămânzii”, la

Vă recomandăm

* *Lucrare distinsă cu premiul I la secțiunea FICȚIUNE a concursului TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI*

prima stație.

Mă abandonez visării...

Metroul parcurge acum un traseu paralel cu albia râului Bega. Pești albi, portocalii, albastri... unii cu chip uman ori monstruos... experimente ale elevilor de la orele de bioacvatică, ne însoțesc.

Ehe! Cândva, am lucrat și eu la o școală. Și noi făceam expoziții pentru părinți. Acum, **relația cu societatea** e și mai și!

Caut, în tastatura scaunului, numărul unui pește cu chip uman... Îmi amintește teribil de un solist în vogă, cândva. Caut numele lui: Buia!

Cine, mama mă-sii, era asta? Un rapper? Un maelist?...

Votez elevul **Amir Novacovici**, care l-a creat.

Îmbătrânesc? Mă ramolesc? Sau doar "rătăcesc" informațiile inutile?

Nu uit însă, cu siguranță, să-mi verific lunar contul la banca: **câți ani mai am de trăit, ca să-mi achit împrumutul făcut** pentru tratamentul din perioada 2075-2100?

Mai am 10 ani. E mult? E puțin? Habar n-am. Ori cât am trăi, am găsi mereu prilejuri de supărări, dar și de bucurii.

Se anunță stația la care trebuie să cobor:" **Sag-City! Sag-City! Sag-City!...**"

La fosta groapă de gunoi e unul dintre cele mai mari centre de biogaz. **Noi alimentăm, cu energie, o bună parte a Ungaromâniei.**

Șefa mea, o frumoasă femeie-android, are ochii mari, cu trăsături asiatice. Vorbește foarte expresiv **an-globănățeana** (dialect pentru noi, angajații din categoria 19), pentru a ne induce, „starea ge bine, pentru workul gimineții”.

În vestiarele noastre, ale angajaților vechi, dușurile de deratizare ne trezesc la realitate. N-ar fi o problemă c-am fi păduchioși, dar atunci ar exista riscul să nu mai fim „cu geală în creativity”!

În difuzoare, cânta o doină din Banatul de munte. Ce alegere stupidă! Păi asta chiar mă moleșește. Dar cui îi pasă? **Psihologul cel nou așa a decis!**

Trecem prin filtrul de uscare, înfoliere.

Primesc lentilele de protecție.

Mai știi când desenam extraterestrii? Ția erau mici copii pe lângă echipamentele noastre, cu grad sporit de adeziune la piele.

„**Cimișoară, nume mândru,** / Tu-mi șcii paci-ma și gândul...”- fredonez.

O iau razna?

Ba nu!

Asta mă mai ține în viață, dimineața, devreme!

Tiberiu Beka - Hordak

ALEXANDRA ALBU

IDEI PENTRU TIMIȘOARA PESTE 100 DE ANI*

17

Oraș complet adaptat pentru persoanele cu dizabilități;

Orașul va avea rampe pe care orice persoană cu dizabilități să se poată urca, vor fi prezente lifturi în fiecare instituție, clădire privată și blocuri de locuințe care au cel puțin un etaj.

Folosirea intensivă de energie alternativă;

Vor fi plasate suficiente panouri solare pe clădiri și pe drumuri pentru a putea fi furnizată energia electrică necesară întregului oraș. De asemenea, vor fi utilizate becuri economice cu intensitate și culoare reglabile.

Mai multă siguranță;

Trotuarul va fi prevăzut cu un senzor care odată ce receptează apropiere unui obiect cu viteză de la o înălțime mai mare de 1m, o porțiune din trotuar își va modifica forma și va deveni ca o saltea.

Anumite drone vor zbura deasupra orașului, pentru a monitoriza activitățile zilnice, în așa fel încât, rata criminalității și a furtului să scadă, dronele fiind interconectate cu sediul poliției centrale și echipajele de poliție.

Spații verzi;

Numărul parcurilor va crește, vor apărea grădini suspendate care vor contribui la purificarea aerului și, totodată, să putem admira anumite elemente ale naturii chiar și în oraș.

Blocurile vor avea deasupra ultimului etaj câte o grădină ce va fi îngrijită de către anumiți roboți controlați de grădinari specializați pentru astfel de activități.

Reducerea poluării și încurajarea reciclării;

Mașinile care funcționează pe bază de apă, aer, combustibil neconvențional sau energie electrică vor fi prezente alături de mijloacele de transport, care au același sistem de funcționare ecologic, iar oamenii vor fi încurajați să meargă pe jos sau cu bicicleta (pentru 3 km de mers pe jos sau cu bicicleta se va oferi o sumă modică, dar care să stimuleze activitatea fizică și reducerea poluării).

Aerul poluat va fi colectat în anumite tuburi special concepute care vor folosi resturile drept combustibil și vor elibera aer curat.

Praful de pe străzi, combinat cu alte elemente, va putea fi transformat în sticlă.

Apa de ploaie va fi colectată în bazine, apoi va trece printr-un proces de purificare, putând fi folosită apoi pentru

grădinărit, curățarea străzilor, iar apa care va trece prin mai multe procese de filtrare va putea fi băută.

Dotarea instituțiilor de învățământ;

Fiecare instituție de învățământ va avea toate dotările necesare pentru o bună desfășurare a orelor de curs, va avea grădini ale căror dimensiuni vor fi stabilite în funcție de numărul de elevi/studenți astfel încât, aceștia să poată beneficia de recreere. De asemenea, elevii/studenții vor putea beneficia de produse „bio” cultivate de ei sub supravegherea profesorilor.

Laboratoare de studiu individual și biblioteci cu cărți în format electronic/fizic actualizate ce vor putea fi împrumutate de roboți prin comenzi lansate de pe computere prin identificare 3D sau pe baza amprenteii vor intra în dotarea de bază a instituțiilor de învățământ.

Modernizarea spitalelor;

Toate spitalele vor avea aparate moderne astfel încât, medicii să poată profesa în condiții optime, iar pacienții să poată avea parte de tratamentele necesare. Igienizarea va fi efectuată cu noi produse de curățat, numărul de locuri va crește, operațiile se vor putea face cu ajutorul roboților controlați de chirurghi pentru o precizie mai mare și în incinta spitalului va fi o atmosferă benefică umanității.

Renovarea clădirilor istorice și construirea de noi imobile;

Momentul în care clădirile istorice din Piața Victoriei, Piața Unirii, zona Iosefin, Piața Bălcescu, dar și alte zone, vor fi renovate, orașul va avea un aspect nou, elegant, care va atrage mai mulți turiști care să admire frumusețea, istoria și cultura orașului Timișoara.

Pe lângă clădirile istorice se va dezvolta o zonă cu clădiri de birouri/de business, cu o arhitectură futuristă și rezistentă la cutremure, care vor ajuta la dezvoltarea mediului economic și de afaceri al orașului.

Curățarea străzilor;

Străzile vor fi prevăzute cu un sistem de curățare asistat de roboți care seara, la ore diferite în funcție de zonă, va utiliza aspersoare, tubulaturi specifice de colectare și dispozitive de curățare ce vor aduna mizeria rezultată din timpul zilei.

Oamenii vor fi mai pașnici, mai dedicați mediului înconjurător, vor ține seama unul de celălalt și își vor iubi orașul mai mult.

* Selecțiuni din lucrarea distinsă cu premiul I la secțiunea IDEI a concursului TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI

TRITII DE PE JAWDAH

**MILOȘ
DUMBRACI**

Încă de când puse-
se piciorul pe Jawdah, a
treia planetă a steii Mu-
nir 64, Thaqib se simțise
ca acasă. Numele planetei,
care în arabă însemna Ploaie
Grea, era evident o glumă, tipi-
că umorului inginerilor de la Agenția

Spațială a Califatului de Mijloc - ASCAM, căci în realitate
era complet deșertică, iar cei de pe Pământ știau asta, când
lansaseră misiunea.

Cu o mână pe scara modulului de debarcare și cu
cealaltă așezată pârînteste pe un Amid 22, astronautul
trase adânc în piept aerul aspru, încântat de senzația de
real, de viu. Plămânii reconstruiți de nanoboți în timpul
hibernării de 200 de ani pentru a procesa aerul acestei
planete funcționau perfect, iar mintea îi traducea molecu-
lele din combinații nemaiîntâlnite în mirosuri pe care să
le înțeleagă: pentru el, deșertul de aici mirosea a vanilie și
șofran. În spatele lui, oceanul fremăta năvalnic, cu valuri
haotice uriașe, datorită prezenței pe cer a nu mai puțin de
trei sateliți naturali.

Alegerea debarcării pe plajă fusese deliberată, pentru
că atât fauna, cât și populația locală evitau apa și preferau
interioarele aride ale continentelor. Spre deosebire de pă-
mânteni, ființele de aici nu erau bazate pe carbon, ci pe
siliciu, astfel că pentru ei lumea era inversată: mările erau
tărâmurile ale morții, iar întinderile de dune erau câmpii
fertile, cutureate de vaste turme de „erbivore” ce se hră-
neau cu nisip.

Cât timp el navigase, suspendat în hiper-somn, dro-
nele trimise în avans cercetaseră planeta, așa că nu mai
pierdu timpul și, cu câteva mișcări ale ochiului, selectă și
activă din interfața holografică canalul de comunicare cu
naveta geostaționară:

– Nasih? Mă auzi?

– Da, Thaqib, îi sună melodios în ureche vocea plă-
cută de bărbat tânăr, aproape adolescent, ușor îngrijorat.
Totul e în regulă?

– Păi, da, e chiar plăcut! Ți-ar place aici, zici că e la

noi acasă, în Italia, numai dune blânde și soare!

Râse, căci întotdeauna fusese o fire deschisă, capabil
să se bucure cu ușurință de lucruri mici și mari laolaltă.
Părul negru înspicat, ca și barba scurtă și aspră, cu şuvițe
argintii, îi încadra fața arămie, dominată de ochii vioi, plini
parcă de un licăr vesel. Micuț, dar plin de energie și veșnic
în mișcare, părea mereu pus pe șotii, ca un copil neastâm-
părat. Râse și Nasih, dar cu o nuanță amăruie:

– Thaqib Ruwaid, explorator, xenolog și bio-altera-
tor atestat! Mereu primul la plajă, în timp ce bietul Nasih
se plictisește la butoane. Așa e cu norocul, unii au primit
mai mult și alții au rămas cu inteligența...

– Ei, hai, nu te bosumfla, ți-o veni și ție rândul, tine-
re. Acum zi-mi, înainte să mă mănânce vreo lighioană, la
ce să mă aștept?

– Păi din analiza datelor colectate pot spune că nu-i
rău: se pare că există viață inteligentă, dar într-un stadiu
de Epoca de Piatră. Deci cred că vom putea face contact, și
în numele Domnului vom primi în Umma Stelară o nouă
seminție, slăvit fie numele Său!

– Ok, căpitane, deci îmi aprobi să trec la faza urmă-
toare? Dau drumul la „câini”?

– Căpitan fără echipaj, ce mai onoare! Da, prietene,
dă drumul la „câini” și să fie într-un ceas bun!

Astronautul dădu din cap, deși puțin probabil ca
Nasih să-i vadă gestul de pe orbită, și trecu la treabă: activă
în jurul lander-ului un câmp de protecție și camuflaj, care
să îl apere de furtunile de nisip și să transforme micuța pe-
ninsulă pe care se afla într-un aparent golfuleț. Apoi puse
mâna în spatele capului primului Amid din rândul deja
înșirat și tastă combinația potrivită, până când acesta se
deschise, permițându-i să verifice aparatura dinăuntru.

Amid era un robot cu inteligență foarte redusă, în
formă de miriapod, un simplu observator, conceput pentru
durabilitate, astfel încât să se poată deplasa cu o autono-
mie foarte mare pe șirurile sale de piciorușe și să transmi-
tă date și imagini. Era ideal pentru planete deșertice, mai
ales datorită faptului că nu avea nevoie de combustibil sau
„hrană”, ci consuma energie cinetică stocată într-un șir de
ghemuri de elastotel; își făcea patrulele lungi, cu trasee

aleatoare, iar când simțea că se descarcă, revenea la bază pentru a-i fi întoarse „mosoarele” de un mic robot utilitar.

Aduseseră cu ei în expediție 6 astfel de cercetași mecanici; după ce se convinsese că toți sunt funcționali, îi trimise spre interiorul continentului și transmise, cu un ton satisfăcut:

– Gata, Nasih, s-a făcut!

– Bravo, mare explorator alb! Sunt curios când o să urmezi și tu procedura standard și o să-i declanșezi direct din navetă, ca oamenii civilizați, să nu-mi mai tremure fundul că pățești ceva și-mi pierd capul pentru încăpățânarea ta?!

– Ei, hai, nu începe iar, zici că suntem căsătoriți! Știi că prefer să-i verific personal.

– Mda, bine, vezi tu când urci. Cum faci acum, vii aici să dormi sau folosești cuva din lander?

– A, nu mai urc, prefer să simt gravitația unei planete reale sub picioare!

– Atunci ce să zic, mănâncă ceva și ne auzim peste câteva zile, somn ușor. Și... Thağib... ai grijă de tine!

*

După câteva zile, Thağib fu trezit de vocea caldă a prietenului său și de aroma cafelei aburinde, sintetizate cu câteva clipe înainte.

– „Câinii”?

– E totul bine, stai liniștit. Am destule date cât să-ți pot prezenta o imagine clară și să decidem etapa următoare. Începem?

Se așează turcește pe nisip, sorbind din minunata lichoare neagră, și, cu un gest lejer al mâinii, extinse interfața. În imagine, vaste întinderi de nisip întrerupte ici-colo de aflorimente stâncoase, platouri de pietriș și grupuri de munți scunzi, erodați de vânt și soare. Peste nemărginirea nisipoasă se mișcau, în valuri unduitoare, vaste turme de animale târător-unduitoare, un fel de râme cu zeci de picioare.

– Wagmile le-am zis, dacă nu ai nimic împotriva, spuse Nasih, cu un ton cât se poate de serios. Creaturi blânde și lente, se târăsc, pasc nisip, se înmulțesc și cam atât. Partea interesantă e asta. Cerculețe roșii marcară grupuri de ființe mai mărunte, ce păreau să dirijeze turmele din lateral și din spate. Textul spunea: trib de triți, specia inteligentă locală de păstori-vânători-culegători.

– Triți?

– Păi da, uite!

În prim plan fu adusă reconstituirea 3D a unuia dintre ei. Înalt de un metru, avea corpul ca o gogoasă în forma de opt, pe fiecare jumătate verticală cu câte trei membre așezate precum un tripied. În vârful părții superioare, fără cap sau gât, se aflau 3 ochi compuși, asemănători cu cei de păianjen.

– În mod obișnuit se deplasează tripied, pe cele 3 „picioare”, de-aia le-am zis, din vasta mea imaginație, triți. Mai tari sunt când „aleargă”, se încolăcesc, își prind membrele între ele formând un fel de roată cu spițe, și se rostogolesc cu iuțeală peste nisip.

– Nomazi?

– Da, și ei și turmele deținute călătoresc noaptea, iar ziua, când soarele arde prea tare, se adăpostesc de dogoarea într-un fel de iglu-uri de nisip. Pe parcursul nopții, de trei ori, la răsăritul fiecărei luni, se opresc și încremenesc câteva minute cu „mâinile” spre cer, într-un ritual ce pare religios, dar poate este vreo formă de comunicare, încă nu mi-e clar. Deși de „vorbit” în mod normal fluieră prin acea mini-trompă pe care o folosesc și pentru hrănit. Lucrez la tradus, dar îmi mai trebuie timp.

Thağib roti imaginea tritului. Nu părea să aibă haine sau unelte, cu excepția unui șir de săculeți naturali în jurul taliei. De parcă i-ar fi citit mintea, Nasih continuă:

– Au unelte și arme, dar vremelnice: când le sunt necesare, modelează între mâini gogoloaie de nisip, până când acestea iau forma și consistența dorită (tritul virtual manevră fugară o lopată, apoi o mistrie și în final o sulită), iar după ce nu le mai trebuie, le transformă înapoi în nisip.

– Da, destul de tare! Au puteri psi? Telekinezie?

– Nu, explicația e mai simplă. Din analiza cu toată gama de senzori, am concluzionat că fac asta prin manipularea temporară a sarcinilor electrice dintre molecule. Astfel, nisipul este singura bogăție a acestei lumi, în același timp hrană pentru wagmilele pe care le mănâncă ei, dar și material de construcție și producție.

Thağib chicoti amuzat:

– În cazul acesta, suntem bogați, Terra e acum acoperită pe trei sferturi cu nisip! Să avem grijă să nu ne invadeze imperiul malefic al triților!

Nasih nu râse, ci continuă, dojenitor ca un profesor:

– Asta încă rămâne un mister; ori nu au deloc organizare de stat, ori chiar sunt uniți într-un mare imperiu, căci nu văd vreun conflict și nici nu ar avea pentru ce să se lupte: nisip și teritoriu e destul pentru toți. Arme au, dar le folosesc pentru a se apăra de prădători, în general un fel de meduze ce atacă în haite, mai rar câte un masiv „leu” asemănător cu un scorpion fără ac, dar cu prea multe picioare.

– Adică niște muzili sau un qutal, dacă îmi permiți, glumi Thağib.

– Am notat, răspunse sobrul Nasih, fără să fi perceput intenția de glumă. Interesant e că zonele stâncoase le evită, deși acestea par locuite tot de niște triți mai sperioși; nu-mi dau seama dacă-s altă rasă sau doar altfel de triburi, am putut stabili doar că și aceștia au animale domestice, niște „crabi” mâncători de pietriș, care însă nu-s destui pentru a forma turme, ci doar mici pâlcuri.

– Niște kari, să zicem. Cum s-au purtat cu Amizii?

– Asta e vestea foarte bună: triții au manifestat o oarecare curiozitate, dar nu au fost agresivi cu ei și – după ce s-au convins că roboții nu le atacă turmele – i-au ignorat. Semn bun: nu par să aibă vreo urmă de xenofobie, ci sunt toleranți, așa că mă aștept ca totul să meargă bine la primul contact.

– Deci votezi pentru contact? zâmbi Thağib încântat de perspectiva de a face în sfârșit ceva.

– Votez pentru contact și sunt convins că totul va merge bine...

*

Doar că nu merse. Nu numai că nu merse bine, dar primul contact nu merse... deloc.

Întrucât pentru a le traduce limbajul aveau nevoie să analizeze convorbiri, nu putea încă folosi sintetizatorul implantat pe laringe și conectat wireless la micro-computerul ascuns sub păr, la ceafă. Așa că decisese, pentru a provoca discuțiile, să folosească cea mai veche metodă umană de interacțiune cu triburile necunoscute: gesticulatul.

Începutul a fost promițător: cât timp Thaḡib pășise pe creasta unei dune către grupul de păstori, evident neînarmat și aparent gol (costumul fluid de pe el îi adoptase culoarea ușor cafenie a pielii), triții rămaseră calmi și pașnici. Era evident că îl observaseră, căci se adunară și fluierară între ei, în timp ce îl urmăreau cu atenție.

Pe măsură ce se apropia, lucrurile deveniră însă stranii, căci triții reacționară exact invers decât era de așteptat: cu cât îl vedeau mai bine, cu atât își pierdeau interesul. Punctul culminant fu când Thaḡib făcu gestul universal de „vin în pace” întinzând ambele mâini în față pentru a se vedea că nu ține nimic în ele, moment în care triții pur și simplu îi întoarseră spatele și plecară, de parcă ar fi decis că nici nu există.

Nu grăbiți, ca și cum s-ar teme de el, ci domol, de parcă ar fi vrut să-i transmită disprețul pentru vreo bătăranie de neiertat. Unul dintre ei, un adolescent după mărime, dădu să înhațe o mână de nisip, dar ceilalți îl înhățară strâns între ei și pârură să-l admonesteze cu șuier furioase, fără a se întoarce spre om.

Și asta a fost tot. Păstorii fluturară din mâini către turma de wagmile, iar acestea porniră docile la drum, spre Soare-Apune.

– Ce-a fost asta? Tonul nedumerit al exploratorului îi ascundea prost frustrarea, iar obișnuita lui înclinație spre glumă era înlocuită de o nuanță de amărăciune. Ce am greșit?

– Nu-mi dau seama. E clar că te-au observat și au înțeles că nu ești un pericol, poate și faptul că ești o ființă inteligentă, ținând cont că pe aici doar ei se deplasează vertical. Și acum tu.

– Dar când m-au văzut suficient de bine, m-au refuzat?! Straniu, normal era ori să încerce să comunice, ori să devină defensivi, dar așa reacție nu am mai văzut.

– Nu dispera, mai încercăm. La vreo trei clicuri de tine se deplasează alt clan, ia-ți roverul și încearcă cu ei. Dar nu mai face nici un gest, încearcă să te apropii de ei în genunchi, poate problema a fost înălțimea ta.

– Da, sau poate-ți place ție să mă vezi în genunchi, glumi Thaḡib, care își mai revenise nițel din dezamăgire.

Dar speranța sa se dovedi deșartă. Și acest grup reacționă exact la fel, când îl văzură destul de clar, chiar dacă nu mai făcu nici un gest. Îi întoarseră spatele, indiferenți într-un fel ostentativ, și plecară. La fel și al treilea trib, până la care se deplasă ore în șir prin deșertul gălbui: pur și simplu refuzau să îi accepte prezența.

– Thaḡib, hai, destul pentru azi. Întoarce-te la lan-der și odihnește-te, o să mă gândesc eu la altceva. Am grijă

să te aștepte o masă caldă și un ceai... și e și mâine o zi. O rezolvăm noi, fii fără grijă.

Obosit și dezamăgit, astronautul dădu a lehamite din mână, fără a mai zice nimic, și se urcă îngândurat în vehicul.

*

Nasih se ținu de cuvânt și veni cu o idee nouă: dacă triții de deșert îl respingeau pe om, iar pe triții de stâncă îi evitau, poate că dictonul „dușmanul dușmanului meu îmi este prieten” funcționa și pe Jawdah.

Așa că acum Thaḡib pășea cu grijă, dar și cu inima îndoită între speranță și teamă, către un pâlc de kari și triții care îi păzeau. Îi vor întoarce spatele?

Karii se încordară și se îngâmădiră, dar triții rămaseră liniștiți. Apoi se ridicară, dar – spre mirarea pământeanului – nu ca să plece, ci ca să îl aștepte calmi, fluierând încetișor între ei. Mirarea sa creșu, însă când văzu că toți patru erau infirmi: unul avea doar două picioare, alți doi doar câte două mâini, iar ultimul patru membre în total. Oare viața pe platourile stâncoase era atât de periculoasă?

– Nasih, înregistrezi?

– Da, e perfect, încearcă să o lungești cât poți, cu cât mai multă conversație de-a lor prind, cu atât mai repede dezvolt un algoritm de traducere. Par înarmați?

– Nu, sunt pașnici, doar mă urmăresc și discută. Țștia nu fug, Nasih, nu mă ignoră! exclamă Thaḡib, încântat ca un copil căruia în sfârșit îi funcționează jucăria. Ce zici, să gesticulez?

– Da, încearcă, să vedem.

Pământeanul întinse în față mâinile, încet. Triții de stâncă șuierară, agitați, și pârură pentru o clipă că se strâng într-un ghem, ca niște fani extaziați că echipa lor a marcat un gol. Apoi cei doi cu câte două membre superioare înaintară către el și, pe rând, își puseră respectuoși mâinile în ale lui, după care le fluturară către cer și se retraseră cu spatele către grup, fluierând surescitați.

Reuniți, toți patru întinseră mâinile către el, șuierară puternic de trei ori un „pffaa-yuu” prelung, apoi le întinseră către cer, tăcuți. După câteva secunde, se înclăcără și se rostogoliră cu viteză peste pietriș în noapte, urmați de kari agitați.

– Nasih, strigă Thaḡib încântat, ai văzut?!? Minunat, Nasih, grozav, grozav!

– Am văzut, răspunse vocea la fel de entuziasmată a tânărului, și am înregistrat toată comunicarea! Cred că am suficiente meta-date despre structura limbii lor, lucrez acum la un program de traducere auto-adaptabil în timp real.

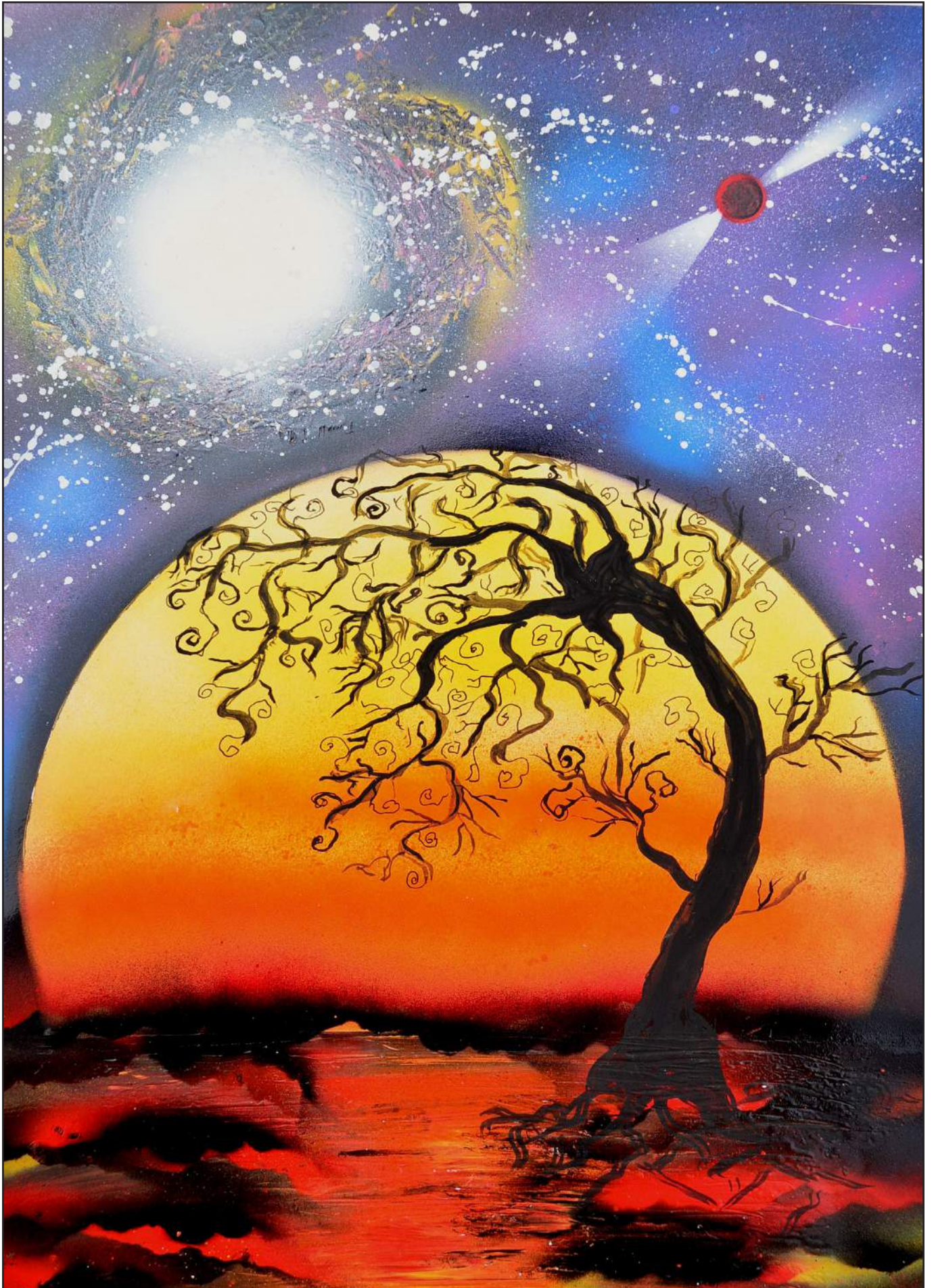
– Ha! La următoarea întâlnire de gradul III o să bâr-fesc cu Hilmi! Așa o să le zic de acum triților de stâncă, iar pe cei de deșert o să-i numesc...

– Jaliți. Ce, numai tu să dai toate numele, Livingstone? Îți descarc programul de traducere în micro-computer, data viitoare o să poți vorbi cu ei. Vrei un mic exemplu?

– Adică? Ce exemplu?

– „Pffaa-yuu” înseamnă ceva de genul Jumătate-de-Vestitor.

*

Laura Ceica - Ygdarrsil

Când se întoarse în seara următoare, îl așteptau liniștiți vreo douăzeci de hilmi. Unii dintre ei erau înarmați, dar nu păreau a fi pregătiți să se apere de el, ci dimpotrivă, să îl protejeze și pe el de un pericol iminent. Cei doi care îl atinseseră pășiră spre el, cu mâinile întinse, și repetară solemn gestul. Apoi fluierară, iar programul traduse instantaneu:

– Slăvită fie lumina celor Trei pe-un singur Cer, slăvit fie glasul Lor. Vestitor-Înjumătățit, ai venit să-i ierți pe neîntregi?

– Să vă iert? Dar nu mi-ați greșit cu nimic!?

O rumoare uimită văluri printre hilmi. „Cei Trei schimbă Legea?”; „Legea eternă nu e dreaptă?”; „Dar ritualurile mai sunt bune?”; „Cei Drepti ne vor pedepsi!”; „Ba Cerul ne va proteja, ne-a trimis un Neîntreg!”

– Nu vii din Cer? Întrebă unul dintre triți.

– Ba da! Vin în pace, mă numesc Thaqib Ruwaid, șuieră astronautul din sintetizator, atent.

– Fii binevenit, Vestitor-Înjumătățit. Eu sunt Hi-su-iu, iar tovarășul meu este Pei-ee-ai. Îți mulțumim că aduci pace, dar este pace între Cer și Neîntregi sau și între noi și Drepti?

– Păi între cei care m-au trimis din cer, de pe Pământ, și voi. Vrem să împărțăm Legea Profetului și să vă primim în comunitatea noastră. Despre pace cu cei Drepti nu știu ce înseamnă...

Hilmii amuțiră, toți cu mâinile ațintite către cer. După câteva clipe de încremenire extatică, începură să țopăie fericiți și să se îmbrățișeze, șuierând fericiți:

– Cerul ne primește!

– Cei Trei ne iartă!

– A venit pacea cerească!

– Neîntregii vor fi primiți în Cer!

Thaqib șuieră mai tare ca să se facă auzit peste vacarm:

– Cât despre pace cu cei Drepti, explicați-mi și o să încerc să vă ajut.

Hi-su-iu făcu un semn către mulțimea de hilmi, care porniră cu spatele înapoi spre platou, fluturându-și mâinile reverențios spre Vestitorul-Înjumătățit. Unul dintre ei, aparent un bătrân după uzura pielii și greutatea mișcărilor, rămase pe loc și porni șontăcând spre pământean, pregătit să-i spună Povestea triților.

*

– Deci, Nasih, cred că o să am nevoie de tine.

Întors la lander, Thaqib era epuizat, dar entuziasmat, și vorbea repezit, cu fervoare. Nasih îl asculta, calm ca de obicei, încercând să-i dirijeze valul de cuvinte către un dialog rațional.

– Bun, deci înțeleg că practic sunt ca și musulmani.

– Da, liderul lor, bătrânul, mi-a explicat că, dintotdeauna, triții de deșert, jaliții dacă preferi, au trăit conform Legii, practic o sharia. Se roagă de trei ori pe noapte Cerului, considerând că cele trei luni sunt fețele lui Dumnezeu. Respectă cu strictețe aceleași trasee de migrare, astfel că nu există lupte pentru teritoriu, și o multitudine de ritualuri pentru fiecare acțiune, ceea ce elimină aproape complet și conflictele între indivizi.

– Să înțeleg că nu au state?

– Da și nu. Au o structură socială, bazată pe vârstă și cunoașterea complicatului cod moral pe care îl transmit oral. O meritocrație, în care la conducere ajung cei înțelepți dintre supraviețuitori, nu ereditar. Totuși, deși trăiesc în triburi, consideră că nu sunt rivali, ci fac parte dintr-un imperiu universal, condus de Dumnezeu.

– Da, idealul islamic, califatul. Dar ce-i cu pacea cu Cerul? Și cu cei Drepti,ăștia cine mai sunt?

– Păi schepsisul e că hilmii nu sunt alte triburi sau o altă rasă de triți, ci foști jaliți. Când cineva încalcă, voit sau nu, una din miile de reguli, i se taie unul sau două membre, în funcție de gravitate, și e alungat în zonele muntoase, care pentru ei sunt infertile.

– Deci cei Drepti sunt jaliții, iar cei Neîntregi sunt hilmii. Înțeleg. Și pedepsiții nu intră nici în rai, bănuiesc bine?

– Da, de asta erau așa fericiți, când le-am zis ca vin cu pace din cer: ei au crezut că divinitatea m-a trimis să le aduc mântuirea. Un profet cu simțul umorului, răsă Thaqib.

– Cu prea mult chiar, dacă mă întrebi pe mine, glumi și Nasih. Și, nu-mi spune, așa se explică atitudinea jaliților față de tine, biped păros ce ești...

– Mda, pentru ei sunt un impur de cea mai joasă speță, cu două membre tăiate, dacă am doar patru. Așa că m-au ignorat cu nobilă scârbă, presupunând că sunt vreun straniu exilat al unor creaturi similare lor. Și aici vine lovitura de maestru, Nasih, și motivul pentru care am nevoie de tine.

– Ia să auzim, pun pariu că e cea mai proastă idee auzită în ultima vreme.

– Păi ascultă-mă mai întâi, prea-înțeleptule sceptic. Hilmii m-au recunoscut ca mesager divin și mă acceptă pentru că sunt, ca și ei, un neîntreg. În Federație nu putem primi doar o minoritate de paria de pe planetă, iar majoritatea refuză discuțiile. Așa că avem nevoie de un mesager divin acceptabil și pentru majoritate, un trit pentru jaliți.

– Da, până aici ești surprinzător de logic.

– Stai, glumețule, că acum vine poanta serii: Nasih, n-ai vrea să fii tritul meu?

*

Încântat, Nasih-P își scutură cele trei picioare și apoi pipăi cu ele nisipul cald, savurând gâdilătura fierbinte. Dintotdeauna îi invidiasse pe oameni pentru senzațiile lor la scară redusă, în timp ce el, Nasih, AI-ul navetei, percepea simultan toți senzorii într-o cacofonie ordonată, dar plictisitoare. Iar acum, cuibărit în robotul în formă de trit, Nasih-P se delecta cu plăcerea de a fi mic.

Nu era practic ca aparatul să fie telecomandat de pe orbită, astfel că Nasih-Parte, o versiune simplificată a AI-ului, fusese downloadat în procesorul robotului, iar după încheierea misiunii se va reuni cu mintea sa originală, îmbogățind-o cu experiența acumulată autonom.

Țopăi cu naturalețe către turma de wagmaile din vale, de parcă ar fi trăit toată viața în acest deșert, în calitate de triped. Alertați, grupul de păstori se ridicară ca să îl vadă mai bine, câțiva dintre ei ghemuindu-se imediat înapoi,

pentru a putea lua rapid nisipul necesar armelor.

Era evident că strania creatură îi confuza: arăta exact ca un trit, se mișca precum ei, dar combinația de metal și plastic din care fusese construit era nemaivăzută pentru această lume a nisipului și pietrei.

Când ajunse destul de aproape, se opri și adoptă poziția rituală pe care o foloseau curierii între triburi, cu două mâini îndreptate spre ceilalți și una spre cer. Apoi grăi formula de politețe necesară și spuse:

– Vin în pace! Dintre stele am coborât ca să vorbim, și vă rog în numele Legii să-mi acceptați mesajul de prietenie!

Triții reacționară însă haotic și neașteptat: unii dintre cei ghemuiți se ridicară și îndreptară mâinile spre luni, în timp ce alții, dintre cei în picioare, se năpustiră să înhațe nisip. Confuzi, țipau unii la alții:

– E Nou-Vestitor!

– Ba nu, e un impur, nu e de carne, ci de piatră!

– Vechi-Vestitorul a proorocit că va fi urmat de alt trimis al Cerului, nu a zis că trebuie să fie de carne!

– Ba Legea spune că piatra e impură! Deci e profet fals!

– Ascultați-mă! strigă Nasih-P. Și noi urmăm Legea! Suntem creaturi ale aceluiași Dumnezeu!

La o asemenea blasfemie din partea unei creaturi de piatră lucioasă, care pretinde c-ar fi urmaș al cerurilor precum jaliții drepti, primul dintre ei lansă furios o lance spre robot. Aceasta se sfărâmă de carapacea sa metalică fără nici un efect, dar Nasih-P, uimit și dorind să nu îi provoace, se dădu câțiva pași înapoi.

Alți câțiva triți, crezând că s-a cutremurat de la lovitură, se repeziră să îl apere cu propriile trupuri, iar în câteva clipe mânuiau cu toții sulite și ghioage, luptându-se cu ferocitate. Se împărțiseră aproximativ egal, o parte încercând să apere noul profet cu orice preț, cealaltă să îi ucidă pentru a ajunge la demonul blasfemator. Din fiecare grup se desprinsese câte un mesager, rostogolindu-se cu iuțeală către trib pentru a aduce întăriri.

Se luptau într-o stranie combinație de rostogoliri, unduiri și răsuciri, precum în străvechea artă marțială a dansului capoeira, fiecare străduindu-se să își răstoarne inamicul pentru a-i putea vătăma părțile vulnerabile dintre membre. Nisipul se involbura cu iuțeală în jurul perechilor de combatanți, triții folosindu-l pentru a se învălui în câte o sferă mișcătoare de praf și a-și camufla astfel mișcărilor și intențiile.

– Opriți-vă! Opriți-vă! țipă robotul, uimit de reacția băștinașilor, însă strigătele lui părură doar să-i întărească și mai tare. Deja nisipul era stropit de „sângele” păstorilor și presărat de cadavre și muribunzi, de membre smulse și arme rupte. În depărtare, dincolo de turmă, restul tribului reacționase la fel de fanatic după sosirea solilor, și deja se împărțise în două grupuri, care se masacrau cu ură furi-bundă, fiecare convins că apără Legea de eretici.

În acel moment, Nasih-P realiză că retragerea i-ar fi demoralizat pe apărătorii săi, iar rămânerea pe loc i-ar fi întărit pe atacanți ca o sfidare, așa că luă instantaneu decizia că cea mai bună șansă pentru a opri măcelul este auto-distrugerea. Se îngropă în nisip cât de adânc putu și

activă mecanismul de implozie, colapsând într-un ghem metalic, o piatră rotundă strălucitoare.

*

Thaqib păși cu grijă printre cadavrele de kari înțepeniți în poziții grotești și se apropie de tritul singuratic ce condensa nisipul într-o bilă, apoi îl desfăcea din nou și o lua de la capăt. Dincolo de acesta, înșirate de-a lungul podișului pietros, grămăjoare moi întrerupeau noaptea, luminate vag de razele celor trei luni. Hilmi morți, ciopârțiți, contorsionați.

Nu trecuseră decât două nopți de la tentativa de contact a lui Nasih-P, dar furia războiului sacru se răspândise cu iuțeală uluitoare de-a lungul deșertului, ca un incendiu într-o savană pământeană uscată, sfărâmând triburile în facțiuni ce se urau de moarte și se luptau haotic printre dune. Turmele de waggmle își continuau transhumanța milenară, urmând din instinct căile bătute de atâtea ori, dar jaliții nu mai erau preocupați să le apere de prădători, ci își vedeau doar de expedițiile lor de exterminare.

Exploratorul și AI-ul decisese că cea mai bună idee era să revină la hilmi, pentru a căuta împreună o cale de mediere între Apărătorii Noului Vestitor și Războinicii Legii Strămoșești. Numai că, iată, hilmii nu mai erau...

Thaqib îngenunche lângă trit, ca să fie la aceeași înălțime, și îi luă cele două membre superioare în mâini. Acesta îl privi cu cei trei ochi compuși, inexpresivi, și se întoarse spre animalele ucise.

– Bland ca un kar, se spune în limba noastră. Eu le îngrijeam, și ele mă urmau peste tot ca niște copii...Aveam și nume, uite acolo e Yu-ya, dincolo de el e Hșș-uo cu iedul ei Ai-ai.

Tăcu pentru câteva clipe, uitându-se la cei trei sateliți care străluceau deasupra.

– Ieri au venit războinicii Vestitorului Nou și ni le-au ucis. Au zis că Legea e doar pentru ei și toată lumea le e dată doar lor, și noi nu mai avem voie să deținem nimic, decât propria viață.

Își retrase mâinile ușurel și le încrucișă pe piept.

– Iar azi au venit cei ai Legii Vechi, urlând că noi, impurii, suntem motivul pentru care a apărut un demon, și că lumea va redeveni dreaptă, după ce e curățată de noi. Eu eram la kari, bocindu-i, și m-am ascuns sub cadavrul lui Yu-ya. Dar pe ceilalți, pe toți...i-au ciopârțit. I-au alergat peste platou, i-au scos de pe sub bolovani și de prin creva-se, și i-au tăiat bucată cu bucată.

Thaqib, cu un nod în gât și ochii umezi, șopti:

– Vino cu mine, o să te apăr, îmi pare rău...

Tritul flutură din mâini a lehamite.

– Nu se poate, Legea spune că dacă îmi moare tot clanul, trebuie să postesc și să mă rog la cei Trei până mor și eu.

– Păi mai respecti Legea după ce s-a întâmplat?

– Tu, călătorule, nu ne înțelegi: nu există viață în afara Legii. Fără ea, sunt doar... nimic, praf în vânt, o iluzie. Așa cum voința mea ține laolaltă nisipul și-i dă forma

unei unelte pe care o vreau, tot așa voia Domnului, Legea, ține laolaltă sufletul meu și-mi dă forma de eu. Știi ce e straniu?

– Nu, nu știu...

– Că dacă așa fi fost Întreg, Drept, așa fi fost apărător al Legii Vechi, căci este atât de clar că adepții Nou-Vestitorului se înșală!

– Ce te face să crezi asta?

– Povestea Sfântă spune clar că atunci când Vechi-Vestitorul s-a întors din deșert cu Legea, a chemat la el câte un reprezentant al fiecărui trib, nouăzeci și nouă pe vremea aceea. Și trei sute de nopți le-a recitat Legea, iar ei au învățat-o pe de rost, ca să o ducă și clanurilor lor. Dar Vechi-Vestitorul știa că erau imperfecti și vor uita de el, așa că trebuie ca ceva să le amintească pentru eternitate, și nu un obiect de nisip, efemer și ușor de pierdut. Așa că le-a zis lor: „Veniți de luați din Mine, căci eu voi adăposti Legea de trecerea timpului!” și ei l-au rupt în bucățele, le-au uscat la soare și acum fiecare trib poartă o fărâma de Vestitor, ca amintire a eternității.

Amuțit, Thaqib tăcu îngândurat câțeva vreme, apoi, nedumerit, întreabă:

– Păi și ce treabă are asta cu lupta de acum?

– Ah, păi e atât de clar că nu se vede, precum shaklul ia culoarea nisipului și calci pe el, deși e acolo, mare cât un rash-yui. Noii adepți se închină la o piatră lucioasă, nu?

– Cred, nu știu, și ce-i cu asta?

– Păi nu o pot tăia în bucățele pentru a le împărți întru amintire, deci nu poate fi un adevărat urmaș al datinii Vechi-Vestitorului, e clar, nu?

Pământeanul amuți, surprins de logica circulară a tritului. După gândirea noastră liniară, care acceptă noul, extraterestrul greșea, dar după a lor, unde totul este la fel și infinit întotdeauna, avea dreptate: nu poate exista nou fără a decurge din vechi.

– Într-adevăr, dar totuși...

Hilmul nu îl lăsa să continue. Îl atinse cu o mână pe umăr, apoi îi arătă lunile cu un gest mut și se ridică pe cele trei picioare. Se încolăci și, rostogolindu-se zdruncinat din cauza lipsei unui membru, se îndepărtă în întuneric, printr-grămezile de cadavre.

*

– Nasih, uită-te, te rog, pe cele două schițe, pe care ți le trimit, și spune-mi dacă sunt fezabile tehnic.

După discuția cu tritul, Thaqib nu mai dormise deloc, ci desenase frenetic, o zi și o noapte, corectând, adăugând și ștergând la schemele ingineresti holografice, până când în sfârșit fusese mulțumit de rezultat.

– Da, Thaqib, sunt realizabile. Care este scopul lor?

– O să vezi. Spune-mi, pentru schema 1 ai suficientă Plasă-de Soare?

– Da, am, deși ne trebuie pentru călătoria înapoi, nu pot să o risipesc!

– Lasă asta și fă cum îți zic. Îți trimit un document cu ce ai de făcut și la exact ce oră, iar pentru schema 2

vreau să calculezi materialele necesare și să-mi trimiți un container cu ele de urgență, că de modificări mă ocup eu personal. Și îți trimit și o listă de bio-materiale de care am nevoie, să le adaugi la pachet.

– Sigur, prietene, dar pentru orice alterare o să ai nevoie de un program, vrei să te ajut?

– Nu, mă descurc, o să scriu singur softul. Tu ocupă-te de schema 1 și lasă-mă pe mine!

– Cum vrei, răspunse Nasih bosumflat, neplăcut impresionat de duritatea neașteptată a glumei Thaqib.

Nici după sosirea containerului de pe navetă, exploratorul nu se odihni: nedormit și nemâncat, lucră toată ziua fără pauză, cu ajutorul roboților utilitari, la modificarea cuvei medicale din lander și la conceperea unui program dedicat scopurilor sale.

– Thaqib?

– Da, Nasih, ce mai e?

– Am terminat de construit proiectul pe care mi l-ai transmis. Totul va fi gata la momentul pe care l-ai stabilit. Nu crezi că ar trebui să dormi puțin?

– Mai am nițel și termin și eu, o să dorm după aceea.

– Măcar mănâncă ceva, te rog.

– Nu e timp! Cât noi pierdem vremea cu palavre, mii de triți mor, din cauza noastră!

Trânti omnitech-ul cu care lucra și, concentrat, rulă o probă a softului scris. Mulțumit de rezultat, încărcă în cuvă bio-materialele primite și se dezbracă de costum. În timp ce se afunda în pasta gelatinoasă, cuprins de regret față de purtarea sa cu AI-ul, încercă o glumă:

– Și acum, ca în povești, a venit timpul ca frumoasa să doarmă o noapte și o zi! Somn ușor, Nasih, vorbim la apus!

– Somn ușor, Thaqib, o să te aștept cu o cafea fierbinte...

*

Când se trezi, Thaqib nu se mai obosi să se îmbrace, nici să bea cafeaua aburindă pregătită de un automat prin grija lui Nasih. Coborî cu greutate din cuvă, bălângănindu-se, și se îndreptă greoi spre rover. Activă mintal o rutină simplă de optimizare a echilibrului, apoi vizualiză harta, confirmând vehiculului traseul de urmat.

Setă viteza maximă posibilă, căci se grăbea: în timp ce el dormise, AI-ul îndeplinise sarcina primită și transmisese către toate triburile dintr-o zonă întinsă fascicule focalizate de unde, care provocaseră șuierături cuprinzând același mesaj: trebuia trimis câte un mesager, în locul unde se reuneau câteva trasee majore de migrație, la ora răsăritului celei de-a treia luni.

Iar, când ajunse acolo, priveliștea îi tăie răsuflarea: de-o parte și de alta a văii, față în față, două mări de triți, înarmați până în dinți. Nemișcați, muți, iluminați înșelător de cele trei luni, se priveau fix cu ochii lor inexpresivi de păianjen, dar încordarea trupurilor spunea tot: erau gata să se năpustească unii asupra altora, ca două talazuri izbindu-se înspumate.

Thaqib coborî din rover și merse încet, aparent grațios, dar, în realitate, cu mari eforturi, prin vale, printre

cele două tabere războinice. Îi luă mult până ajunse în mijloc, dar triții răbdători rămaseră încremeniți ca niște statui, doar ochii urmărindu-l rece.

Când se opri, stătu imobil câteva clipe lungi, adunându-și curajul pentru ce avea de făcut. Apoi se postă pe cele trei picioare, ridică spre cer cele trei mâini și spuse, tunător, amplificat de sintetizator:

– Fii ai Cerului, Drepti între Drepti, ascultați-mă! Așa cum Vechi-Vestitorul a venit între voi din deșert cu Legea eternă, tot astfel vin eu acum din pustiul stelelor, în carne, să vă grăiesc! Îmi contestă cineva acest drept?

Nimeni nu mișcă, din nici o tabără, și nimeni nu spuse nimic.

Încetișor, aproape inaudibil, pământeanul șopti către AI:

– Nasih, ai oglinda solară pregătită?

– Da, Thaqib, totul e gata conform planului tău, pentru ora indicată. Dar, prietene, nu înțeleg ce vrei să faci!

– O să vezi, scumpe tovarăș, și te rog să mă ierți...

Înlăcrimat, astronautul blocă definitiv comunicarea cu naveta. Trase adânc aer în piept, se adună și, într-un gest maiestuos, imperial, întinse al patrulea picior pe nisip, apoi aruncă spre cer toate cele patru mâini. Într-o clipită, pe cer se aprinse, orbitoare, a patra lună: oglinda uriașă construită peste naveta de pe orbită prinsese razele stelei și le reflecta, amplificate, asupra sa.

Înfiorați, triții aruncară cu toții armele pe nisip și, tremurând de emoție, își întinseră mâinile spre vale, spre Vestitor. Acesta tună, acuzator:

– Voi, fii ai deșertului, credeți că sunteți perfecți?! Pentru că aveți trei mâini sunteți mai puri decât cei cu câte una-două?! O, păcătoasă aroganță! Iată că noi, cei dintre sfintele stele, avem câte patru, și față de noi, voi toți, cu două și cu trei, sunteți la fel de Neîntregi! Aici doar eu sunt Drept, și voi toți sunteți egali în nimicnicie față de cer și față de mine! Îndrăzniți să mă sfidați?!

Înspăimântați și cuprinși de ferve religioasă, triții începură să vuiască, o maree amestecată de jale și extaz ce se unduia peste ambele coaste ale văii, asurzitor.

– Dar, nu disperați, căci voia Divinității este Mila, și pentru Ceruri voi toți, păcătoși cu prea puține mâini, aduc o Veste de iertare și înnoire! Cei Patru vă dau Lege Nouă, și spun că harța voastră de copii fără minte se oprește aici,

înainte să-i mânia! Iar Legea Nouă păstrează pravilele vechi, dar de acum cei ce greșesc nu vor mai fi mutilați și alungați pe vecie, ci judecați și exilați după greșală, iar după ispășire vor fi primiți înapoi.

Oceanul de triți exaltați își urlă și șuieră acordul și bucuria primirii Legii, topăind înnebuniți.

– Iar spre amintire întru totdeauna, vă spun: Veniți de luați din Mine, căci eu voi adăposti Legea de trecerea timpului!

Thaqib închise ochii și auzi cum talazurile se revarsă asupra lui, grăbite și feroce. În comunicatorul amuțit, Nasih își strigă groaza, neauzit.

*

Strălucitor pe cerul nopții, satelitul artificial se rotea, de atât de mulți ani, în jurul lumii jaliților și hilmiilor, iar aceștia i se închinău împreună, întru Legea Nouă, de veacuri.

Mîntea navei, Nasih, rula pentru a nenumărata oară rutina de verificare a senzorilor, cu același rezultat: deși era convins că îi lipsește ceva important, toate piesele hardware erau la locul lor. Nici pe software, unde simțea un gol nefuncțional, nu reușea să descopere eroarea. Era ca și cum i-ar fi lipsit glumele lui Thaqib, dar cum putea fi așa ceva, când asta nu era un program din AI? Cum se poate să îți lipsească ceva ce nu a fost parte din tine nici un moment, ci o altă ființă?

Numai oamenii ar putea ști, dar aici era Jawdah, planeta triților.

Cărți primite la redacție

NOTĂ DE
TRADUCERE (limba
arabă):

Thaqib – stea căzătoare
Ruwaid – are
pășește cu grijă
Nasih – sfetnic
Amid – sprijin
Hilmi – calm,
liniștit
Jal – voință fermă
Munir – strălucitor
Jawdah – ploaie
grea

ALEXANDRU MANIU

TAINICE SUNT CĂILE

26

I

Cortina grea, de fier, se ridica încetul cu încetul, lăsând loc beznei să-i inunde simțurile adormite. Îndărătul ei așteptau alte cortine întunecate, împrejmuite de aburi cețoși, invizibili. Speranța înmugurea... poate în spatele înșiruirii de cortine se găsea un crâmpei de lumină. Iar asta, dacă reușea să le ridice pe toate. Erau senzații. Senzațiile preced întotdeauna gândurile. Încă nu putea formula un gând coerent, așa că se lăsă în voia simțurilor.

Bum! Ca un ecou îndepărtat, abia perceptibil. Trecu o veșnicie, apoi: Bum! Un glas firav, ce încerca să-și câștige locul la masa zgomotului. O nouă veșnicie. Bum! Mai aproape. Bum! Tot mai aproape și mai distinct. Bum! La câțiva pași distanță, Bum!

Era zvâcnetul inimii. Trăia!

Constatarea îl șocă într-atât de tare, încât fu cât pe ce să pună capăt șirului statornic de băta. Asta mai cu seamă pentru că nu se știuse mort. Așteptă cu înfrigurare următoarea bătaie, ascuțindu-și simțurile. Dar bătaia se lăsa așteptată, sau poate că doar timpul se dilatase și clipele treceau acum tot mai încet. *Mă lași la greu, inimă?* Bum! veni într-un târziu răspunsul inimii. Dădu să răsuflă ușurat, însă descoperi că nu avea aer în plămâni.

Brusc, groaza puse din nou stăpânire pe el. Cu un efort colosal, își încordă plămânii amorțiți și trase un firicel de aer în piept. Fu numaidecât cuprins de tuse și convulsii ce-i zguduiau simțurile, dar, care, probabil, în realitate erau la fel de slabe și amuțite ca pulsul inimii. Încet, cu grijă, redobândi controlul asupra fluxului respirator și se mai liniști.

Ar fi vrut să deschidă ochii, însă pleoapele păreau sudate între ele. Încercă să se miște puțin, însă mușchii nu-i dădeau ascultare. Nu-i nimic. Putea să mai aștepte. La o adică, era un moment bun să-și pună gândurile în ordine. Doar că în mintea lui era o învălmășeală teribilă. Imagini confuze și amintiri vagi se succedau de-a valma într-un vârtej surd: mai mulți bărbați voinici în jurul unei mese lungi de cantină; o fată cu părul bălai la scăldat; un răsărit ciudat de soare; o uniformă bleumarin împăturită frumos pe un pat de campanie; o casă bătrânească; epoleți azurii cu V argintiu; apoi un chip bătrân și blând, un chip drag inimii lui; *Vino acasă, măică*, șopti ea, fără să-și miște buzele. *Vin, măicuță, vin.* Era glasul lui. Se agăță de această ultimă amintire, ce prindea contur prin debandada generală. *Vin. Eu vin. Acasă.* Datele esențiale începeau să se coaguleze în jurul acestei voci interioare ce creștea în forță. *Vin.* Familiaritatea propriului glas îi încălzi sufletul, și continuă să repete acele cuvinte fără noimă, savurând tonul calm, siguranța fiecărei silabe, încurajat de chipul binevoitor ce-l ghida precum o icoană... Brusc, chipul matern fu înlocuit de figura pătrată și severă a unui bărbat între două vârste: *Drept! La raport!*

Un glas pițigăiat și tremurător răspunse:

Caporal Matei Pășcuță, Divizia 3 Marină, Compania a patra, permiteți-mi să raportez...

Își amintea acum. Era Matei, și era caporal, iar aceea fusese ultima lui misiune, înainte să-și piardă cunoștința. Gândul îl purtă imediat către mama sa. *Măicuță...* Ochii i se umeziră și câteva lacrimi își găsiră drumul prin desișul încălzit al genelor. Deschise încet pleoapele: beznă. Odată cu fluxul amintirilor, începea să devină tot mai conștient de realitatea înconjurătoare. Zăcea întins și nemișcat, în Dumnezeu știe ce loc întunecat, iar pretutindeni în jur, o liniște de mormânt. Își simțea trupul greu, parcă legat în frânghii, ca Gulliver în țara Liliput.

Trase aer adânc în piept și încercă să-și miște un deget. Apoi mâna. Încetul cu încetul, trupul începea să-i dea ascultare. Prinse curaj și ridică ușor mâna dreaptă în sus, dar, spre surprinderea sa, întâlni tavanul la doar câteva palme deasupra pieptului. Bătu ușor cu degetul și fu răsplătit de-un zgomot sec și metallic. *Ce dracu...* Încercă să-și îndoaie brațul în lateral și întâlni același tip de rezistență. Cu inima bătându-i tot mai puternic, repetă operațiunea cu stânga. La fel. Amorteala i se scurse subit din trup și începu să pipăie agitat pereții ce-l asaltau din toate părțile. Apoi încremeni. Nu era în pat. Nici măcar într-o încăpere. Se afla într-un coșciug... Îngropat de viu. Dădu drumul unui urlet, care ieși mai degrabă a horcăit, și își pierdu cunoștința.

II

Zorii își trimiteau primele săgeți albastrii peste dealurile împădurite. Pe drumeagul noroios mergeau în șir neregulat șase arătări, răzbind prin răcoarea dimineții și briza ce cădea în rafale de pe înălțimi. În frunte venea cu pași oboșiți o femeie gârbovită de trudă și vârstă, urmată de cinci copii oacheși la piele și slăbănogi, care-cum la ani. Cu toții purtau ranițe de piele în cârcă. Erau prost îmbrăcați și desculți. Cel mai mic dărdăia și-și trăgea constant mucii. Din când în când, se oprea la marginea drumului să culeagă o frăguță. Atunci, femeia îl zorea:

- Haida-mno Velime, că-i mult da mers.

- Vin, mămucă, zicea el, și mai culegea două trei frăguțe, pe care i le șuteau mai apoi frații mai mari.

Își continuau apoi drumul în tăcere, până ce pădurea deasă de conifere lăsa loc unei întinderi golașe de pământ, cu câțiva arbuști împrăștiați ici-colo. La marginea acestei întinderi se isca un hău de vreo trei sute de prăjini, ce străjuia o vale steepă și cenușie. Poteca se oprea la buza prăpastiei, apoi își relua cursul șerpuit până jos în vale, despărțindu-se în noi și noi cărări ce împânzeau întreg versantul. Totodată, la două sau trei funii, se căscau găuri în costișă, marcate de câte-o streășină de bârne, ce ieșea din trupul muntelui.

Când ajunseră la buza prăpastiei, femeia strigă în urmă:

- Ai dar-mno grijă, Gâlbane, că poate ți-mi mai rupi odată piciorul ăla, când cobori. Ș-apoi fără tine ce m-oi face?

- Am grijă mamă, nu-ți puie pază-n minte. Uite, dar mi-sănătos tun, rosti băiatul, șchiopătând ușor spre mă-sa.

- Și tu, Mărghize, să tă pună Dracu s-o iei la goană pe costișă, că ti zvânt în trântea! Hai dar-mno la mine, Zimure, s-o ajuți pe bătrână-ta să scoboare, că s-or dus tinerețile ei.

Cel mai în vârstă dintre băieți se apropie de femeie și-o prinse cu grijă de braț, după un ritual deja bine cunoscut, apoi cei șase o luară de-a curmezișul muntelui, pe poteca șerpuită. După o bucată de vreme, se opriră în fața unei intrări și lăsară jos ranițele. Scoaseră o bocceluță cu merinde, apoi câteva butelci cu apă și în cele din urmă, cinci târnăcoape uzate și-o lampă cu seu de oaie. Băură și mâncară în liniște, apoi băieții înșfăcară târnăcoapele și se alinară la intrare, sub umbra bănelor. Femeia aprinse lampa și murmură o rugăciune, după care rosti cu glas tare:

- Azi pară-se că n-o mai vânit nimă. Dacă dă Domnu ș-om găsi ceva fier prin muntele aista afurisit, ne-om putea plăti dările la gărlan și ne-o rămâne ceva și de pus pe masă.

Băieții încuviințară în tăcere, cu privirile-n pământ. Dacă totul mergea bine, ranițele aveau să fie mult mai grele la întoarcere. Dar asta se întâmpla atât de rar.

- Să ne-ajute Dumnezeu, spuse femeia, și intră în pântecul muntelui.

Băieții murmurară ceva și o luară pe urmele ei.

III

Tac! O perdea fosforescentă de aburi se ridica de pe muntea lui încețoșată. Tac! Ecolul zgomotului venea din depărtări insondabile. Tac! Încetul cu încetul, își venea în simțiri. Tac! O durere surdă îi săgeta fruntea. Matei Pășcuță deschise involuntar ochii și-și duse cu greu mâna la frunte. Pipăi sudoare. Ce dracu!? Visase urât? Măinile sale cercetară avid împrejurimile, dar coșmarul părea să se țină scai de el. Era în continuare prizonierul coșciugului, iar sursa zgomotului îi era necunoscută. Înălță mâna și pipăi suprafața ușor umedă a sicriului, chiar deasupra ochilor. În mod curios, materialul părea să aibă o altă consistență decât restul coșciugului și... – i se năzărise oare, sau tocmai zărise un mănunchi de stele? Preț de câteva clipe, ținu ochii strâns închiși, apoi îi deschise din nou. Nu, nu i se năzărise. Chiar erau stele.

Se holbă o vreme la noianul de puncte albe, ținute-n poală de bezna atotprezentă.

Această priveliște neașteptată punea lucrurile într-o cu totul altă perspectivă, și Matei se strădui să pătrundă șuvoiul amintirilor, până atunci zăgăzuit de recenta-i moarte și trezire neașteptată la viață. Se numea Matei Pășcuță, caporal în Divizia 3 Marină, la bordul... fregatei spațiale *Învingătorul*, una dintre nestematele flotei stelare europene, aflată în misiune printr-un cotlon îndepărtat de galaxie. Sau cel puțin fusese la bordul *Învingătorului*. Acum era Matei Pășcuță, caporal în Divizia 3 Marină, aflat pesemne în misiune specială la bordul unui coșciug plutitor, spre naiba știe unde. Dar cum de-ajunsese aici? Tac! Oblonul metalic ce strălucise hubloul din aluminiu transparent se deschise complet. Pășcuță inspiră adânc și deșiră în minte firul evenimentelor.

O seară obișnuită la popota navei. Matei înghesuit în colțul mesei lungi, ținuta glumelor și răutăților colegilor săi de companie. Poftă de mâncare: zero. Mai ales că unul dintre subofițeri îi strecurase în chip subtil un bulb de șosete murdare în supă. Subtilitatea subofițerului se scurgea acum în nuanțe

gălbui pe uniforma altfel impecabilă a lui Matei, care îndura ca de-obicei cu stoicism batjocura semenilor săi. Avea și motive să fie calm. În câteva zile, urma să părăsească bordul fregatei și să se-ntoarcă acasă la ai lui, odată pentru totdeauna. O pilă bine plasată, un telefon salvator.

Adevărul e că nici nu era dorit la bord. Lui Pășcuță nu-i plăcuse niciodată armata. Detesta regimul de viață cazon, compania bădăranilor ce pozau în cowboy stelari și singurătatea melancolică a cosmosului nesfârșit. Visa la văi adânci și râuri cristaline, la dealuri împădurite cu brazi și munți umbroși. Visa la fete cu părul bălai și picioare subțiri. Și adesea, gândul îl purta la maica lui bătrână și bolnavă, care odinioară îl inițiasse în tainele spiritului și-ale gliei strămoșești, care-i stârnise pasiunea pentru tot ce era viu, care-l crescuse cu toată dragostea din lume... iar el, ca un fiu recunoscător ce era, colinda acum întinderile pustii și lipsite de viață ale spațiului, într-o misiune fără rost.

Pe deasupra era și moale, neatent, cu o predispoziție patologică de-a nesocoti ordinele, insolent cu șefii, temător și distant cu așa-zișii camarazi, taciturn și introspectiv până la autism... însușiri care fac viața în armată insuportabilă, atât pentru tine cât și pentru cei din jur. Pe scurt, era urât de toată lumea la bordul *Învingătorului*, de la comandant la cătană. Și-atunci de ce îmbrăcase uniforma? Pentru că, din nefericire, orice bărbat are și-un tată.

În seara cu pricina, însă, Matei Pășcuță își ieșise complet din fire, nu atât din cauza supei, cât a aluziilor freudiene, la fel de subtile precum bulbul de șosete. În consecință, șocase pe toată lumea când plonjase cu pumnul înainte spre mutra unui individ de două ori cât el. Pumnul își nimerise țința, dar Matei fusese luat numaidecât în primire și prelucrat de camarazii nefericitului, și de-acolo... heblu. Dar nu-i era greu să deducă ce urmasse, dat fiind că se afla într-un sicriu zburător. Cel mai probabil, una dintre lovituri îi cauzase un șoc cardio-respirator. Și odată crezut mort, toată lumea de la bordul navei se grăbise să mușamalizeze treaba și să scape de el cât mai iute.

Comandanții își dăduseră acordul tacit pentru operațiune. Medicii militari întocmiseră la repezeală un certificat de deces fals. Tehnicienii transformaseră în grabă una dintre capsulele de criogenizare într-un sicriu cosmic. Nu că ar fi fost dificil. Aceste capsule din fibră de carbon erau dotate cu filtru de aer, sistem de reglare termică, și căptușite cu un aliaj gros de titan, menit să facă față celor mai drastice schimbări de temperatură. Erau totodată prevăzute cu un hublou din aluminiu transparent, la fel de rezistent la temperaturi extreme și radiații precum învelișul de titan. Toată scofala era să-i dea aparența unui sicriu, adică să-l vopsească negru și să arunce un drapel deasupra, ca să dea bine. Urmase, probabil, o ceremonie solemnă, cu gardă de onoare și tot tacâmul, în care fusese fără îndoială avansat post-mortem la gradul de sergent, sau poate cine știe... chiar decorat pentru sacrificiu în slujba patriei, cu ordinul Steaua Balcanilor în grad de cavaler (*vise Matei, vise...*). Câțiva ofițeri luaseră probabil cuvântul, îi lăudaseră virtuțile de soldat cu lacrimi timide în colțul ochiului, apoi „prezentați arme!” și „foc!” (*gloanțe oarbe, firește, că suntem la bordul navei*)... ecluza se deschide, propulsorul intră în funcțiune... țuști... ecluza se închide și adio caporal Matei Pășcuță. Firește, toată această mascaradă ieftină era de ochii lumii. Înregistrarea urma să fie trimisă „în dar” mamei sale alături de cele mai calde și sincere păreri de rău, iar biata de ea nu știa că procedura standard pentru soldații morți în timpul misiunii era criogenizarea în

morga fregatei și înhumarea lor după tradiție la întoarcerea pe Pământ. Dar cum să-l trimiți pe Pământ plin de vânătași și contuzii? Nu se face.

Însă nu se așteptaseră la un singur lucru: că unii morți se întorc la viață. Matei își aminti cu mândrie de lecturile sale bogate din perioada academiei. Cazuri de înhumări premature fuseseră documentate pe întreg parcursul istoriei. Unii dintre ei supraviețuiau șocului și își vedeau liniștiți de viață, poate mai înțelepți în urma răstimpului petrecut la hotarul morții. Alții, ce-i drept, rămâneau cu sechele. Dar dacă Dumnezeu găsisese de cuviință să-i sporească numărul zilelor pe pământ (sau în spațiu, să fim în ton cu vremurile), își alesese un moment tare ciudat, sau poate avea un simț pervers al ironiei. Oricât de măreață, spuneau unii, că era priveliștea miriadelor de stele ce împânzesc bolta, efectul estetic era diminuat considerabil de îngustimea și semiopacitatea hubloului. Pe deasupra, deși coșciugul era fără îndoială în mișcare, traversând vidul ca săgeata în zbor, priveliștea era cât se poate de statică și, deci, senzația reală era de înțepenire. Nu-i rămânea decât să cartografieze noi constelații pe acest sector restrâns de spațiu, până ce se termina rezerva de oxigen sau murea de sete. Am marele merit de-a fi descoperit o nouă zodie: *Țestoasa lui Ahile*, zodia neputinței. Nu-ți fă planuri prea mari astăzi, sfârșitul e aproape.

Urma să moară! Elanul vital generat de brusca trezire la viață și de forfota amintirilor îi detumaseră gândurile de la moarte. Acum, că deslușise șirul întâmplărilor, avântul începea să-l părăsească, iar în loc se cuibăreau spaima și deznădejdea. Ce... ce ironie colosală, își spuse, simțind cum furia-i răscolea măruntaiele: înțepenit într-un sertar de carbon și titan, însă cu mintea trează și neîngrădită. Readus printre cei vii, însă doar pentru un scurt răstimp, cât să cugete la propria-i dispariție. *Sunt suspendat în nimic... un mezel vidat, uitat într-o hală frigorifică pustie. Mi-a trebuit armată... „uniforma-l face pe om! Nu ești bărbat până n-o îmbraci!”...Nu-s bărbat? Păi uite că am uniformă... Un val de energie îi electriza mușchii, și Matei începu să bată cu pumnii și picioarele în pereții coșciugului...*

- Uite, bă, c-am uniformă pe mine, uite că-s bărbat! Uite ce bărbat sunt!

Urlă din străfundul stomacului, urlă ca un animal schingiuit, în timp ce membrele sale se izbeau cu furie de pereții sicriului.

- Asta voiai, nu? Ești fericit, gâții mă-tii!

Se înecă brusc cu propria flegmă și tuși ca un apucat. Se lovi cu capul de hublou și rămase nemișcat pentru câteva clipe, tremurând spasmodic. Prin gând se perindau pasteluri topite, suprapuse, o galerie suprarealistă de brazi și molizi falnici cu rădăcini groase și bine înfipite în casa părintească, printre frânturile pereților, în fetele cu păr bălai ce se înecau vara în pârâul răcoros, la umbra ramurilor înveninate, măicuța lui bătrână cu solzi de conifer în loc de piele, măicuța lui bătrână...

Un fior înghețat îi străbătu trupul și lacrimile îi năpădiră obraji. Pielea îi sufoca mușchii și organele și oasele și sufletul. Trase aer adânc pe nări.

- Nu mai vin acasă măicuță...

Stelele îl fixau cu privirile lor albe și reci, impasibile. Îi era sete. Inima și încetinea treptat bătăile. *Unde-i Dumnezeu în toată imensitatea asta fără rost? Cu siguranță nu în vidul cosmic! S-o fi rătăcit printre crengile de brad... printre basmalele măicuțelor.*

Iar noi îl căutăm ca proștii printre astre solitare...

Oxigenul era pe terminate, iar mintea lui, tot mai încețoșată. Înainte să-și piardă cu totul limpezimea gândului, Matei Pășcuță rosti o rugăciune mută, apoi adormi, și nu fu martor la neînsemnata coliziune cu un corp ceresc anonim care propulsă coșciugul spre orbita unei planete micuțe, aflate în apropiere.

IV

- Muicăăăă!

- Nu striga-n balauri, Velime, că-mno spării paserile!

- Leși muică repede-afară!

- Mno care-i durerea?

- Leși muică odată, se auziră și glasurile celorlalți băieți.

Bătrâna aruncă o înjurătură în sân și ieși din bordeiul îngust, acoperit cu paie și brusturi, taman în ogradă unde-i urlau odraslele a furtună. Primele raze albastre ale răsăritului se strecurau ca șerpilor printre crengile arborilor.

- Lua-v-ar dracii limba-n furcă de netoți, ce vă lupiți așa în crupa dimineții?

- la belește ochii muică la ce căzu-n bătătură, rosti Zimur.

- Ne-o turtit trei găini și-o curcă despuiată, se băgă Velim.

- Cine-o turtit, Velime?

- Fieru, maică, fieru!

- Fieru din pântecul cerului, maică! completă Gâlbă.

Bătrâna căscă ochii la arătarea din bătătură. În țărâna jilavă stătea înfipit un obelisc mare și negru, cam la vreun stânen măsură, fumegând precum porțile iadului. Printre arsuri se deslușeau câteva sclipiri metalice.

- Mno-vaai!... Zimure, i-adă tărâncopol!

Băiatul intră iute în bordei și se întoarse cu unealta de trebuintă, apoi se alătură fraților săi mai mici, care dădeau târcoale arătării la o distanță respectuoasă. Bătrâna se apropie cu pași nesiguri de obelisc și ciocăni de câteva ori, încrunțată. Îi răspunse inconfundabilul zgomot al metalului izbit de metal. Bătrâna căzu o vreme pe gânduri, apoi chipul ei se însenină.

- Mno băieți, știți voi ce-i aista?

Copiii clătină din cap la unison.

- Aista-i mană cerească de la Domnu, rosti ea solemn. Îi fier negru ceresc. Așa ceva neam de neamul meu n-o văzut, da împlau tot soiul de povești când eram eu mititică, că le mai trămite bunu Dumnezeu la ai nevoiași câte-un fir din barba lui sfințită să nu se prăpădească sărmanii. Acu cică barba-i albă, da se-negrește de la pacatili noastre.

- Da repede s-a mai înnegrit măicuță, că abia ce-o picat.

- Asta că împlă dracu-n voi de împielitați. Zimure, Gâlbăne, și restul, haida-ți cu carul aice.

Zis și făcut. Carul odată proptit, legară obeliscul în sfiori, apoi trei traseră și doi se opintiră, până se rupse-o sfoară, că erau mucezite de l-atâta primăvară, și iară de la capăt, până ce într-un sfârșit afurisenia cedă și se prăbuși în poala carului, rupând vreo două bărne de ciudă. Și s-au pus frumos în jurul carului, trei de-a dreapta, trei de-a stânga, și l-au dus cu chiu și vai spre sat, și până la amiază au ajuns la fierărie, și s-au oprit să se minuneze și bieții săteni de namila neagră. Acolo l-a luat fierarul și la pus la foc mare, dar obeliscul nu voia chip să se topească, așa că l-au dat înapoi muierii să-l ducă unde-o vrea și să facă ce crede de cuviință cu el. Da femeia și-a luat niscaiva plată pentru strădania ei și s-a întors cu obeliscul acasă, și drept mulțumire lui Dumnezeu a făcut o groapă la umbra unui brad și l-a-ngropat acolo, să-i fie cu noroc.

DANIEL TIMARIU

VICTIME COLATERALE

A doua zi a tras coșciugul în lumina soarelui și a început să bată cuie. Metodic, cui lângă cui, de parcă urma un model complicat sau un plan ascuns în numărul de cuie. Din două sau din trei lovituri. La unele se opintea mai tare. Un nod în lemn, se gândea, și își apleca capul pentru a vedea dacă se strâmbase sau nu cuiul. Cui după cui, capacul devenea una cu restul scândurilor, căpătând greutate și siguranță.

Se opri după câteva ore, încercând să admire coșciugele frumos aliniat. Simțea că, pe undeva, tot efortul era în zadar, nu cuiele vor ține în loc ființa aceea să iasă. Dacă e să o zicem pe nume, doar moartea ar putea-o face. Doar moartea și pământul.

Aruncă ciocanul și cuiele, ridicând mâinile spre soare. Slăbise mult de ieri până azi, deși pare absurd să creadă că cineva ar fi observat vreo diferență. Poate câteva kile, poate nici atât. Însă mai mult conta ce simțea el în acele momente. Și adevărul e că se simțea extrem de slăbit. Nici când nu fusese mai slăbit și mai obosit ca acum.

Scuipă în țărâna din spatele casei și își linse buzele însetate. Sprijinită de unul din stâlpii terasei, Corina stătea nemișcată, privind cumva dincolo de el, dar nu spre coșciugul proaspăt sigilat și nici spre rămășițele vecinilor ce atârnavă supraréalist pe gardul din lemn. Privea undeva în trecut, spre alte clipe, mai bune sau mai rele, dar măcar normale și de înțeles. Oftă și își târâi picioarele prin praf spre umbra terasei, căutând cu ochii lopata sau sapa.

Va fi greu. Pământul uscat nu se va lăsa pângărit de uneltele omului. Va trebui să sape mulți metri și multe ore. Trase șapca spre ceafă și privi la cerul fără nici o pată de nor. Cicadele cântau nepăsătoare în iarba uscată și nemișcată. Nicio pasăre, niciun lătrat, niciun motor nu se mai auzeau.

Se apropie de Corina și încercă să-i prindă privirea ascunsă de genele lungi. Pupilele se mișcau ca în somn. Apoi îl fixară curioase.

– Ți-e foame?

Ar fi vrut să-i mângâie o clipă obrazul brăzdat de la crimi uscate, dar se abținu. Simțea că în aceste momente afecțiunea ar putea fi ceva periculos. Ca atunci când vrei să fii prea prietenos cu un câine flămând, și el, din prea mult entuziasm, te mușcă de degete. Și oricum, chiar și în condiții normale, era prea stângaci pentru astfel de gesturi. Așa că preferă să-i răspundă simplu.

– Și sete. Un pahar cu apă sau chiar un ceai, dacă nu ești ocupată, ar pica bine.

– Desigur.

Se desprinsă de stâlp și înaintă clătînându-se ușor spre ușa cu geamuri sparte. Oare câte ore să fi stat

nemișcată, îmbrățișând inutil stâlpul de lemn?

– Voi pune de un ceai.

Avea mult de lucru, dar prima dată trebuia să îngroape sicriul. Cât mai adânc, mulți metri sub verdele uscat al gazonului. Apoi se va putea ocupa de restul. De vecini. De cioburile de pe terasă. Poate va stinge și incendiile din jur. Privi la soarele care ardea nemilos și porni în căutarea unei lopeți.

*

George era un bărbat trecut de 50 de ani, încă solid, cu o burtică bine ascunsă de sacourile pe care le schimba de câteva ori pe zi. Vindea îngrășământ biologic din muguri de alge pentru grădini și culturi de mică întindere, ceea ce-i adusese o mică avere fără prea mare bătaie de cap. În acea zi vorbea degajat cu un posibil client, pe o terasă, la o cafea. Soarele ardea mai tare ca de obicei, făcând aerul să tremure incandescent. Ceva pe cer îi atrase atenția și, involuntar, puse mâna streășină la ochi, încercând să înțeleagă ce zărise cu coada ochiului.

Mici nori argintii străbăteau cerul cu o viteză neobișnuit de mare. Clientul îi urmări privirea și spuse liniștit.

– De câteva zile... vânturi de mare altitudine, suflă și nu lasă nimic. Arată cu mâna imensitatea de cer gol. Parcă cineva ar strânge norii, undeva în altă parte.

Norii se opriseră undeva spre est și păreau a se înmulți. Soarele strălucea prea intens, pentru a putea urmări unde dispar, iar când clientul își dresă glasul pentru a-i atrage atenția fu nevoit să renunțe. Când prinse o nouă pauză, îi ridică din nou. Dar cerul era pustiu.

Îi povesti soției, insistând pe ciudata senzație de déjà vu. Sau nu, de ceva ireal, ca un vis. Da, da, insistă el, a fost ca un vis, parcă se întâmpla și parcă nu se întâmpla. Totul părea cunoscut și repetitiv, de la gustul cafelei la vocea clientului, de la arșița amplificată de betoane la norii mici și cenușii.

– Mă uitam și vedeam nori, dar mintea mea refuza să-i numească nori.

Stăteau la masa de pe terasă, seara, când dinspre munți cobora un pic de răcoare.

– Și cum i-ai numi, dacă nu nori?

– Păreau a fi... păsări. Păsări mari și albe, uriașe berze fără aripi.

Corina îi aduse paharul de limonadă cu gheață. Seara se întinsese mai mult decât de obicei. Nu-i venea să intre în casă. Urmărea pe cer stelele, încercând să zărească nori sau cel puțin urme de nori. Adormi cu greu, și

în somn visă milioane de mici nori, care întunecau cerul, făcând zgomote ca de tancuri sau ca de clopote sau ceva asemănător. Se trezi zgâlțâit.

– Afară plouă cu găleata. Fugi și verifică pivnița.

Își trase cizmele și o pelerină de ploaie, uimit de violența furtunii. Dar ploaia încetă după foarte puțin timp. De dimineață nu mai era nici urmă de apă. Pământul însetat absorbise totul cu lăcomie. Doar gazonul, mai verde decât de obicei, arăta că peste noapte plouase. Asta e bine, își zise, e bine pentru afacere, e bine pentru agricultură, e bine pentru oameni. Dacă ar ploua mai des, poate ne-am mai reveni, oamenii ar ieși tot mai mult pe afară, s-ar plimba, și-ar trăi viața.

Zâmbi brusc, bine dispus. Cu o cafea într-o mână, dădea roată casei să vadă dacă nu cumva vântul de peste noapte provocase pagube, când aceeași senzație de déjà vu pe care o avusese și în cafeaua din piață îl făcu să ridice privirea. Într-un colț al cerului, mici nori argintii alunecau cu rapiditate. Corina, care ieșise și ea afară, îi urmări privirea. Când văzu cum norii se mișcă când într-o parte, când în alta, o dată dădu ochii peste cap și spuse:

Să privim, să privim bine

Cum oile cele blânde'l fugăresc pe cioban

Cu ochii mijiți, cu bale de câine

Atenție! Vor sta cel puțin un an!

După care se prelinse ușor pe pardoseala terasei. Puse iute cafeaua pe marginea de lemn ce înconjura terasa și se aplecă deasupra soției sale. Leșinase. O ridică și o puse pe canapeaua de lângă perete, apoi fugi după sticla de oțet. Până se întoarse, Corina se trezise și acum stătea nedumerită pe marginea canapelei.

– A fost destul de ciudat, nu?

Așeză sticla de oțet pe masă, cântărind în minte cuvințele potrivite.

– Ai leșinat. A fost neașteptat.

– Întocmai, îi replică ea. Am simțit o moleșală în tot corpul și atunci am știut că voi leșina. Am recunoscut simptomele, îi preciză ea suplimentar, am mai leșinat de două ori, așa că acum nu am fost luată chiar pe nepregătite.

Chicoti amuzată și se întinse la loc.

– Totuși, nu mă simt bine. O să stau un pic întinsă.

Aduse din casă o păturică și o înveli.

– Azi voi sta acasă, voi trebălui prin jur.

Se depărtă de casă și, când fu sigur că ea nu-l mai vede ridică privirea, încercă să zărească norii. Cerul era senin, iar soarele ardea cu intensitate. Se schimbă în haie de lucru și stătu toată ziua afară, ridicând din când în când privirea spre cer. Nimic și nimic. Dar oricât încerca să-și spună că e normal să fie așa, simțea că ceva nu era în regulă, ceva de acolo de sus se uita spre ei, spre el. Cu mare atenție.

Ciudat, își zise, ciudat și iar ciudat. Îi era greu să-și lege gândurile, zburau în toate părțile incontrollabile. Ca într-o succesiune de poze, îi veneau în minte cerul de deasupra pieței, apoi formația, o da, nu e nici un dubiu, era o formație de nori, mici sau mari, depinde cât de sus zburau, de avioane care zburau cu mare viteză, fără niciun sunet, fără nicio urmă de reacție. Erau silențioase și multe. Apoi gândurile îi săreau la Corina, care, după ce se odihni, părea că uitase cele întâmplate și trebăluia veselă prin casă. Îi spuse că e tare fericită că stă acasă și că asta e un lucru rar. De când copiii au plecat la facultate era tot mai singură. Dădea afirmativ din cap, încercând să surprindă ceva în ochii ei. Nici el nu știa ce. Ciudat, simplu spus, ciudat. Și versurile. Ce naiba era cu oile alea?

Dădea neliniștit cu sapa în micul solariu unde creșteau câteva rânduri de legume. Era mai mult un hobby, dar se surprindea de multe ori, gândindu-se la cât de plăcută era activitatea de grădinărit, când aceeași senzație, pe care acum o numi „furnicături”, îl făcu să iasă rapid și să privească cerul.

Nori mari, ca de furtună, treceau amenințător pe cer. Nu se vedeau fulgere, nu se auzeau tunete, aerul nu era mai umed ca de obicei. În curând cerul se întunecă, iar o liniște

nefirească cuprinse totul. Vecinii ieșiră și ei pe terasă și cu toții urmăreau micii nori care se apropiau de pământ. Simți cum strânge crispat din dinți și îi trecu prin minte imaginea copiilor și a Corinei. Aruncă sapa și din dulapul de scule luă o secure și o foarfecă de grădină. Merse în fața terasei și îi făcu semn Corinei să intre în casă, dar ea nu-l luă în seamă. Avea privirile fixe și trupul înțepenit de frică. Strângea cu ardoare unul din stâlpii terasei.

E bine, e bine, se gândi George. E mai bine așa, decât să țipe sau să-și facă probleme inutile. De acum orice va fi, va fi de rău.

*

Tiberiu Beka - Daredevil color

Ar fi fost mai indicat să se fi grăbit. Leșuri de oameni și neoameni stăteau întinse peste tot, descompunându-se rapid în căldura copleșitoare. Majoritatea erau întregi, ca și cum doar stăteau să se odihnească. Dar poziția nefirească a mâinilor sau a picioarelor îi trăda imediat. Mii sau zeci de mii. La televiziune se vorbea de o ploaie acidă care făcea prăpăd, apoi de o ploaie cu obiecte misterioase, după care nu s-a mai vorbit nimic. Apoi nici fâșâitul gri nu se mai auzi, o dată ce curentul electric fu oprit. Liniștea se înstăpâni din nou peste întreg cartierul.

Pe Corina o lăsase acasă, mai liniștită după ce reușise să curețe casele învecinate de cadavre. Pe oameni îi îngropase în subsolul unui vecin. Pe neoameni îi puse în sicrie din scândură furată de pe un șantier apropiat. Cum nu erau mai mari decât o pisică sau un arici, era simplu să-i înghesuie în mici cutii și să le bată capacul în zeci de cuie lucitoare.

Încă nu știa ce sunt și de unde vin. Dar nici nu-și bătu capul prea tare. Orice ar fi, acum trebuia să se țină tare. Pentru Corina, cel puțin. Oftă și pipăi lamele foarfecei de la brâu. Încerca să-și alunge din minte imaginile copiilor. Nu avea nici o veste de la ei, dar spera că la Londra lucrurile stăteau mai bine și armata fusese mai isteată decât cei de aici. Oftă din nou. Nimic nu va mai fi cum a fost cândva.

Se opri, când auzi un zgomot sacadat, și scoase cu precauție maceta. O câștigase demult pe bonuri de la o benzinărie fără să-i fie de vreun folos. Până de curând. Ascultă și înaintă spre sursa zgomotului. Un bărbat înalt și slab săpa cu îndârjire o groapă în pământul uscat. Când ridica sapa, lovea o bucată de tablă pusă deasupra ca să-l mai ferească de soare. Lângă el, stivuite cu grijă, George număra peste o sută de mici cutii pe care străluceau zeci de cuie. Același model cu al meu, gândi George.

– Ce vrei?

Străinul era întors acum spre el și-l privea cu dușmănie pe sub o pereche de sprâncene stufoase. Ținea în mână sapa ca pe o armă, iar lângă el văzu și un topor cu coada lungă. Își puse maceta în teaca de piele de la spate, croită cu mare atenție de Corina, și înălță mâinile în aer.

– Doar să vorbim.

Străinul scuipă lung într-o parte și, fără să mai spună nimic, reîncepu să sape.

– Mă grăbesc.

Privi în jur. Bărbatul părea a fi singur. Casa, mai veche decât a lui, era neîngrijită, la fel și grădina. Feres-trele erau bine închise, la fel și ușile. George dădu din cap, înțelegând imediat situația. Nu era casa lui. Aici va fi doar cimitirul neoamenilor. Își dresе glasul pentru a-i atrage atenția.

– Dă-mi voie să te ajut, se va întuneca și vei avea probleme.

Străinul mârâi ceva într-o limbă pe care George nu o recunoscuse. Dar nu zise nici da, nici ba. Așa că se apropie, luă o lopată și începu și să sape. Era abia trei după-amiaza, dar atunci când ai de lucru timpul are prostul obicei de a trece foarte, foarte repede. Pe seară, când ultimele raze strecurate printre vârfurile muntelui mai luminară o clipă acoperișurile caselor, deasupra neoamenilor era aranjată

o movilă de pământ încadrată de o parte și de alta de doi oameni obosiți și transpirați.

– Hai să bem șeva, îi zise străinul. Nu stau departe și poate ți-e foame.

– George, se recomandă el, stau în cartierul vecin.

– Dura.

Își strânse uneltele și ieși cu pași mari și apăsați din curtea devenită cimitir.

– Aici au stat Niculeștii, ău foo șapte, tăți morți d'acum. Lângă ei... nește americani, el era amu ceva șef la o firmă mare. Mai încoa erau nește tineri, erau în concediu. Iar alea asta duce la casa unui grangure mare. O laie. Toți sunt oase și ulcele.

Îi arăta cu mișcări largi casele din stânga și în dreapta, ca un ghid profesionist, în timp ce iuțea pasul. George îl urma atent la orice foșnet, cu maceta într-o mână și cu o mică toporișcă în cealaltă. Recapitula din când în când locurile unde ținea restul de arme și ordinea în care le va folosi. Se simțea ocrotit dacă le știa bine ascuțite și gata de folosire.

Dura, parcă citindu-i gândurile, întoarse o clipă capul.

– Nu vei mai găsi nimic pe aici. Doar cadavre. Oameni și neoameni. Toți muritori ca mine și ca tine.

Îi privi pălăria de paie ruptă și pătată de transpirație, ascultându-i recviemul vorbelor.

Casa în care stătea era chiar la marginea cartierului. Nu departe de pădurea de la care își trăgea și numele. Era o casă mică, cu un singur nivel, înconjurată pe două părți de o terasă lată din scânduri negeluite. Când pași pe ele, un scârțâit prelung îi ură bun venit.

– Da' ia loc, amice, ce preferi? Am țiucă de prune, răchie de mere, bere și altele.

– O bere.

– Sau două.

Dispăru în casă o dată cu ultimele sclipiri de stele. Cerul se întunecă de la navele neoamenilor. Ca de obicei, își trase șapca pe ceafă și încercă să vadă detalii, să înțeleagă cum funcționau, cum zburau așa de silențios. Dar în afară de beznă, de negrul de smoală pe care-l aruncau pe cer, nu se putea vedea nimic. Doar aerul dislocat de uriașele nave se învârtoșa unduind printre copacii din pădure, stârnind foșnete neliniștitoare.

Tresări. Lângă el, depășindu-l cu un cap, Dura stătea și-l privea încruntat. Acum se priveau ochi în ochi pentru prima dată de când se întâlniseră. Îi întinse o bere și arătă spre cer.

Când se va face un an vor fi dispărut.

Când ciobanul se va trezi le va fi chemat.

Când câmpiile verzi îi vor chema se va fi dus.

Ciocniră sticla și se gândi că, dintre toți supra-viețuitorii, doar el nu reușea să lege versuri. Privi cu obidă spre negrul navelor, care începeau să dispară lăsând vederii stelele strălucitoare.

– Mai e puțin până atunci.

– Nu mai e mult, întări Dura.

Cum stăteau acolo, pe terasa învăluită în întunericul aruncat de neoameni, avu din nou un sentiment de déjà

vu. Cândva, undeva, mai stătuse tot așa, într-o noapte caldă, pe terasă, alături de un om sorbind pașnic dintr-o bere rece. Erau amintiri sau vor fi amintiri? Nu-și putea explica ce simțea.

Corina. Puse berea pe masă și se șterse pe buze.

– Faină bere, eu trebuie să plec. Soția mă așteaptă.

– Nu te grăbi, îi spuse Dura, pronunțând cuvintele rar și apăsate. Termin și eu berea și te însoțesc. Pe aici, arătă el în jur, totul e curățat. Și nu mai e nimeni.

Terminară ce mai era în sticle, strânseseră totul într-un cărucior și ieșiră pe drumul ce lega cartierele. Cerul era acum luminat de stele și de lună. Din când în când, câte un meteorit rupea monotonia. Nici urmă de avioane sau sateliți.

*

Sub cupola bisericii se vorbea în șoaptă. Nu erau mai mult de 50 de oameni, majoritatea singuri. Câteva perechi și șapte copii, puși în mijloc să se joace. Adulții făceau involuntar un cerc în jurul lor, chiar dacă neoamenii dispăruseră de mult. Doar pe cer navele lor se plimbau masiv și amenințător. Cele mici, ca niște norișori, dispăruseră cu totul.

Tușind, părintele ieși din cămăruța lui și se îndreptă spre amvon. Era mic și adus de spate. Deși foarte bătrân, era singurul preot supraviețuitor. Toți îl urmăreau cu privirea, inclusiv copiii care lăsaseră orice joc pentru a-l vedea pe micul om înveșmântat în negru, după moda călugărilor.

– Dumnezeu să ne ajute!, strigă părintele, deși fusese mai mult o șoaptă.

– Amin!, strigară toți.

– Dumnezeu să ne apere!, strigă din nou părintele, cu ceva mai multă vlagă.

– Amin!, îi răspunseră enoriașii, și ei mai însuflețiți.

– Dumnezeu să ne scape de neoameni, mai spuse preotul înainte de a deschide cartea din fața sa și a începe să o răsfoiască.

– Amin!

George stătea chiar lângă ușă, păzind împreună cu Dura intrarea. Corina se afla alături de copii. Fusese profesoară de engleză până la eveniment și acum era singurul dascăl. Sau ultimul, lui George înțelesurile cuvintelor i se amestecau de multe ori în minte. Se dezmetici,

când Dura îl împunse cu coada lopeții, pe care o ținea ca pe o armă.

– Ești dus? Nu e vremea de visat. Azi se face anul.

– Se face, îi răspunse George. Se face.

Se gândise de multe ori la ziua asta. O visase, o închipuise, o gustase, plimbându-l obsedant de colo colo prin încăperile minții. Dar nu găsea suficientă energie sau inspirație pentru a spune că da, e nerăbdător, că da, abia aștepta acea zi. Care, iată, sosise.

Preotul se opri din răsfoit și acum părea că doarme sprijinindu-și capul în palmă. Cine știe ce gânduri îl frământă și pe el, gândi George. Poate că Dumnezeu, dacă neoamenii nu l-au omorât, îi spune cuvinte și îi dă sfaturi pentru micul lui popor. Dar, trebuie să recunoască, nu aducea a Moise și nici cei prezenți în mica biserică nu prea aduceau a popor ales. O adunătură de oarecari, cu preocupări deosebite și cu un singur punct comun. Supraviețuiseră. Nu știa cum. Tresări. Ca și cum părintele îl auzise, îl fixa acum cu mare atenție. La fel și o parte din cei adunați. Apoi cu toții. Fu străbătut o clipă de un fior de panică, când își dădu seama că nu pe el îl fixau, ci ușa. În cadrul căreia un neom uriaș își făcuse apariția.

Mai mulți din sală leșinară, dar restul strânseseră din buze indulgenți, așteptându-și cu îngăduință sfârșitul. Mai văzuseră neoameni mari, de la distanță, niciodată de aproape și niciodată morți. Neoamenii morți erau mici și urâți ca dracu', după cum era vorba. Mici și urâți, moartea nu-i ajuta în niciun fel.

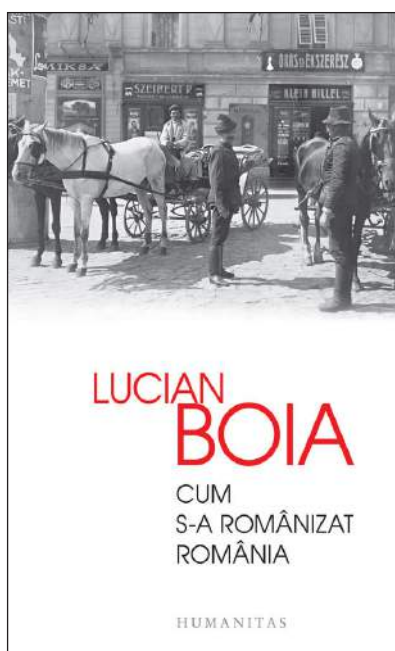
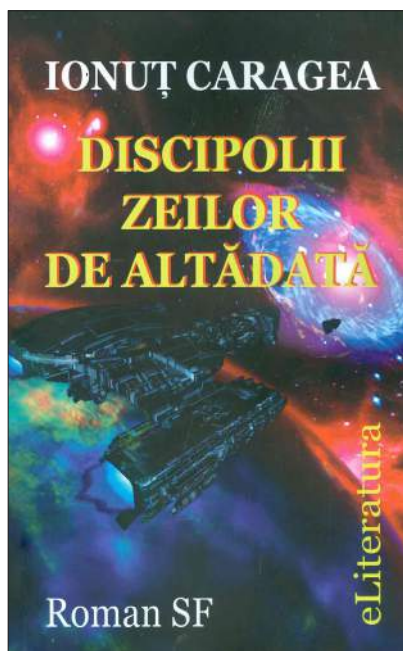
Se trase precaut la o parte și la fel făcu și Dura, care rezemă coada lopeții cu grijă de perete. George nu avea nimic în mâini. La spate, în teaca ei de piele era maceta. Mai mult de formă. O folosea doar ca să-și facă loc prin tre ramuri sau ierburile care creșteau haotic peste tot. De juma' de an ploile udau periodic praful străzilor, iar câmpurile erau tot o floare și zumzet de insecte. Mda, și acum așa.

Când intră, își aplecă cu grijă capul. Deși intrarea depășea doi metri, neomul era cu mult mai mare. Bine că biserica avea tavane înalte și boltite. Zeci de metri de zidărie și sticlă. Iată că, în sfârșit, le găsea justificare, gândi George. Neomul se opri un pic nehotărât, dar Dura îi făcu semn să intre.

– Da' intră, dragă, nu sta așa în prag, că nu-i frumos.

Și neomul intră însoțit de alți doi, unul mai mic și altul mai înalt. Aveau formă umană, doar că

Cărți primite la redacție

în față, pe piept, mai aveau două brațe, mai mici, pe care le țineau ascunse într-un fel de marsupiu. Pe față aveau o mască semitransparentă care le ascundea în mare parte trăsăturile, lăsându-i pe oameni să presupună că ceea ce vedeau sunt nas, ochi, gură. Poate și urechi. Restul corpului era acoperit de o pastă vâscoasă care tremura, schimbându-și culoarea și chiar consistența după cum neoamenii mergeau sau stăteau.

Se știau din auzite. Preotul vorbise cu ei și le povestise și lor.

- Sunt îngeri, părinte?, întrebară ei.
- Nici pomeneală.
- Diavoli, atunci?

Părintele dădu obosit din cap, dar poate și un pic nehotărât.

– Nu prea cred, dar nici nu pot spune cu siguranță. Dacă or fi, se ascund tare bine.

– Da' copite au?, întrebă și Dura, mai mult așa, ca să-l ațâțe pe bietul bătrân.

– Să nu luăm numele Domnului în deșert!, îi răspundea de fiecare dată părintele, apoi toți spuneau amin și discutau despre altceva.

Acum iată-i aici, în pragul bisericii, părând la fel de curioși și de ezitanți, precum erau și oamenii. Părintele închise cu părere de rău cartea și se îndreptă spre ei, despărțind grupul de oameni precum Moise Marea Roșie.

– Pofțiți, pofțiți. Doamne ajută. Haideți înăuntru. Doamne iartă-mă. Aici e casa noastră. Și A Ta, Doamne. Sunteți bine primiți. Și ne iartă nouă rățăcirile, că oameni suntem.

Și tot așa. George se simțea rușinat un pic de atitudinea nehotărâtă a preotului, dar trebuia să recunoască că nimeni altcineva nu zicea și nu făcea nimic. Toți stăteau și se uitau. Dacă le fusese vreodată frică de neoameni, acum nu le mai era. Erau doar surprinși și cumva blazați. Azi se făcea un an și, conform profețiilor, acum se sfârșea totul. Aici și acum.

Ar fi vrut să iasă afară și să plece spre casa de la periferie, dar simțea în ceafă ochii Corinei și mâna lui Dura care-l ținea strâns.

– Stai frumos. Unde să pleci?

Asta era o altă problemă a lui. Cu toții păreau a-i citi gândurile, doar că el nu le citea pe ale lor. El nu le înțelegea nici pe ale lui. Neoamenii se întoarseră la auzul vocii lui Dura, și unul din ei îi făcu semn să se apropie. Își aduse aminte de miile de cutii în care înmormântase neomenii mici și urâți. Poate așa va sfârși și el. Tăiat și îngropat chiar aici, sub lespezile cenușii ale bisericii. Ceilalți pufniră în tăcere. Corina se apropie și-l încurajă.

– Hai, du-te.

De ce toți se purtau de parcă știau ce să facă? Nu era prima dată când sentimentul că joacă un alt caracter într-un piesă din care nu trebuia să facă parte îi strângea stomacul într-o menghină rușinoasă.

– Mdea. Salut!, reuși să spună. Eu sunt George, și îi întinse mâna.

Neomul se aplecă puțin și una din mâinile mici țâșni din marsupiu, strângându-l cu atenție pe a lui. Mâinile

mari, remarcă George, se mutaseră în spate. Ca și cum neomul dorea să arate că nu este ostil. Îl credea, nu vroia să pară nepoliticos sau ostil sau să creadă neomul că era prost și nu înțelesese gestul. Se înclină un pic când îi strânse mâna, încercând să nu se strâmbe la atingerea umedă și lipicioasă a neomului.

După acest mic gest formal, neoamenii se alătură preotului în amvon, formând o echipă stranie și deloc liniștitoare. De altfel, George simți prin toți porii, părintele ar fi vrut să fie mai degrabă în fotoliul din camera lui, sorbind din ceaiul cald și citind din viețile sfinților decât la amvon, înconjurat de trei neoameni de peste doi metri, tăcuți și amenințători.

„Doamne Ajută”, îl auzi sau îl simți spunând.

Apoi, reglându-și glasul, vorbi spre micul grup de oameni.

– Suntem ceea ce suntem. Adică oameni. Din carne și sânge, creați după chipul lui Dumnezeu.

Se opri o clipă și aruncă o privire furișată spre neoameni. Văzând că aceștia nu schițează niciun gest, continuă.

– Despre ei nu știu ce să zic. Doamne iartă-mă! Chiar nu știu. Dacă sunt îngeri sau dacă sunt diavoli sau duhuri necurate sau ființe din alte lumi.

Tăcu și tuși încurcat.

– Ei și ceilalți neoameni. Acum, treaba stă așa. Ei vor pleca azi-măine. La noapte, după cum spun ei. După care e treaba noastră. Și a lui George. Vom vedea. Ei ne vor supraveghea o perioadă, cât încă nu sunt prea departe. După care vom fi pe cont propriu.

George asculta clătînându-se pe picioare. Vocile neoamenilor și vocile oamenilor reverberau în el, deși doar preotul vorbea. Dura-l ținea ferm de un braț, iar Corina cu blândețe de celălalt.

„Da, dragul meu, sunt aici. Ține-te de mine și ascultă ce vor să-ți zică.”

„Fii tare, bătrâne.”

„.... Doamne ajută. Doamne ajută...”

„Hai, George, e important să stai alături de noi.”

Închise ochii și le făcu semn că înțelege. Neoamenii se apropiară, lăsându-l pe bătrânul preot să citească de unul singur din cartea deschisă, în sfârșit. Îl atinseră pe frunte și cel mai mic îi întinse o mână. Ținându-se cu toții de mână, oameni și neoameni se gândiră la victimele războiului universal, primul care atinsese periferic și Pământul. O lacrimă i se strecură printre pleoape și văzu miliardele de neoameni morți să apere o planetă care nu era a lor. Dar văzu și miliardele de oameni morți brusc, fără să apuce nici măcar să realizeze că erau victime colaterale într-un război galactic.

Ce mici suntem, Doamne, gândi George, ce neînsemnați suntem. Neoamenii îi strânseseră mâinile și îi înconjură corpul cu gelatina vâscoasă care-i acoperea și pe ei.

„Vom fi ambasadorii planetei în sistemul galactic. Vom merge să cerem despăgubiri”, îi zâmbi Corina. Dar el nu voia decât o bere rece, băută pe terasă alături de copii și de soție. Ce fel de despăgubiri puteau să-i înlocuiască cele pierdute?

TRADIȚII UTOPICE ÎN SF-UL ROMÂNESC

MIRCEA
OPRIȚĂ

*Conferință
susținută la Sesiunea
 Internațională Heli-
on, Timișoara, 8-10 mai
2015*

Primele explorări literare rezervate de români viitorului datează de pe la mijlocul secolului al XIX-lea. Le putem numi chiar anticipații, cu condiția să nu confundăm termenul cu predicția științifică, altfel zis cu scenariile futuristice pe care oamenii de știință au început să le producă la modul mult mai serios și cu pretenții de gravitate ceva mai aproape de noi. Proze scurte de felul povestirii ori articole de gazetă, textele acestea au caracter lejer, de divertisment; unele simulează gluma, altele intenția de a produce efecte literare. În esență, autorii respectivi proiectează societatea românească a epocii lor, în general precar organizată și deficitară sub aspectul cerințelor moderne ale civilizației, într-o dimensiune viitoare, menită să dea consistență unor aspirații mai degrabă utopice decât capabile efectiv să se realizeze curând.

Astfel, George Radu Melidon, profesor la Gimnaziul din Iași, îi permite personajului său din povestirea *Un vis curios* (1857) să facă un salt în timp până în 1907, ca să-și descopere orașul înzestrat cu o arhitectură nouă, spectaculoasă, și locuit de o populație complet desprinsă de mentalitatea provincială de până atunci. Un tânăr bucureștean, Demetriu G. Ionescu, cel ce avea să facă ulterior politică sub numele de Take Ionescu (viitor ministru conservator și pentru puțină vreme chiar prim-ministru al României după Primul Război Mondial), scrie în 1875 *Spiritele anului 3000*, o utopie antimonarhică, antireligioasă și, paradoxal în raport cu cariera de mai târziu a semnatarului ei, antipoliticianistă. Și scopul său este de a prezenta, peste milenii, o față modernă a capitalei românești, ieșită din mizeria materială a contemporaneității și îmbrăcând o haină arhitecturală splendidă. Autorul nu se mulțumește însă cu semnele exterioare ale unui vis urbanistic, el ține să imprime puritate morală și o ordine desăvârșită în toate

compartimentele republicii viitoare, de la organizarea constituțională, până la instrucția publică și religia reprofilată pe clișeul iacobin al cultului Rațiunii. Influența utopică din asemenea povestiri anticipatoare nu poate fi legată direct de utopiile clasice (*Utopia* lui Morus, *Noua Atlantidă* de Francis Bacon și altele), cărți încă absente în epocă din spațiul cultural românesc, ci mai degrabă de curentul socialismului utopic francez (Saint-Simon, Fourier etc.), ale cărui idei circulau în mediile intelectuale de la gurile Dunării, vehiculate de tinerii întorși de la studiile lor din Paris.

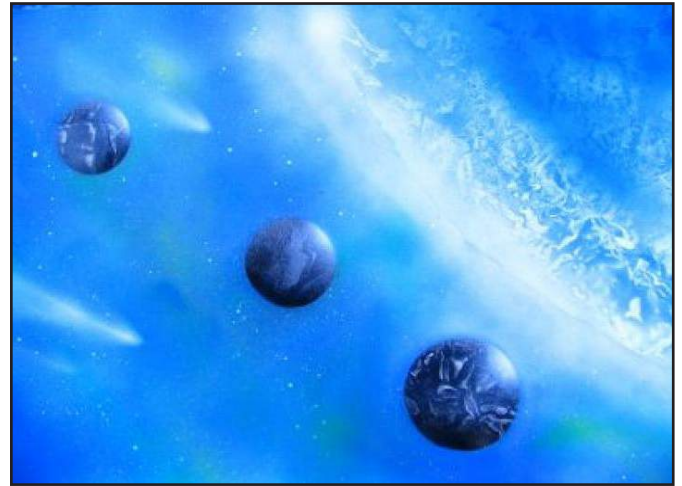
Există apoi un soi de speculații utopice genuine, născute din simpla dorință a autorilor de a-și imagina lumi sociale mai bune, în contrast cu cea oferită de prezentul lor deloc agreabil. Le găsim formulate de moralismul critic al primului scriitor de romane SF din România, Victor Anestin, care, în romanul intitulat *În anul 4000 sau O călătorie la Venus* (1899), pune în seama locuitorilor planetei Venus realități inexistente pe Pământ: moravuri sănătoase, fraternitate între indivizi, legi sociale rezonabile, precum și idealul păcii eterne, considerat a fi acolo deja împlinit. Toate aceste elemente caracteristice evadării în iluzie vin și dinspre basmul popular, specie cu puternică tradiție în societatea rurală românească, și nu e de mirare să descoperim, la începutul secolului XX, chiar basme unde personajele și conflictele tradiționale se încarcă de o inconfundabilă recuzită științifico-fantastică. I.C. Vissarion, autor care se considera el însuși un „scriitor țăran” de felul rusului Maksim Gorki, compune în basmele sale excentrice un veritabil decor futurist, cu „mașini de muncă” și alte semne ale tehnicii utilitare moderne: încăperile cu geamuri incasabile și mobilă funcțională, lumina artificială, scaunele rulante, alimentele sintetice, ba chiar și invenții de o temeritate științifică mai evidentă, precum „mașina de prins și tălmăcit gândurile”, sau „raza care te ucide dar te și apără”.

Odată cu publicarea unor traduceri din Jules Verne și H.G. Wells, universul autorilor români de anticipație se contaminează inevitabil de modul propriu acelora de

a opera cu o dimensiune științifico-utopică interesantă și, firește, de succes în practica genului. Henric Stahl, în romanul *Un român în Lună* (1914) își trimite personajul în călătoria cosmică prin mijlocirea tehnică a unui „azbestoid refractar atracțiunii” (cavorita wellsiană), dar scopul principal al aventurii extraterestre este critica moravurilor de pe Pământ, mai vizibile din spațiul cosmic și, la fel ca la Victor Anestin, comod atacabile prin perspectiva ipotetică a unor societăți utopice cu șanse mai mari de realizare pe alte corpuri cerești. Ideea se reia și în scrierile publicate între 1920 și 1945, la Dorina V. Ienciu și Ilie Ienea, dar mai ales în romanul *Dincolo de stele* (1943) de Alexandru Hertzug, unde destinul apocaliptic al planetei noastre ar mai putea fi stopat doar prin puterile unei științe cvasi-mistice, capabilă să „ucidă orice gând rău din om”, cauterizând astfel eruptiva plagă morală a societății.

În condițiile apărute după cel de-al Doilea Război Mondial, odată cu instalarea în țară a comunismului de inspirație sovietică, întreaga literatură română a suferit efectele ideologizării forțate. Prin aceasta se urmărea suprimarea tradiției așa-zis „decadente” și promovarea unei culturi artificiale, după modele venite de la Moscova. În scence-fiction, noile direcții pretindeau fie o ilustrare canonică a cunoștințelor științifice utile proaspetei orânduirii social-politice, după modelul romanului *Plutonia* de V.A. Obrușev, fie o direcționare preponderent combativă a aventurilor genului, așa cum o găsim în aproape toate romanele traduse din Aleksandr Beleaev (*Omul-amfibie*, *Capul profesorului Dowell*, *Traficantul de aer* și celelalte). Popularizarea didactică a unor științe precum astronomia și paleontologia, pe de o parte, iar pe de alta atacurile obligatorii la adresa imperialismului mondial, în paralel cu lauda nestăvilă a idealurilor comuniste, vor marca România de la mijlocul secolului XX. Ele își vor căuta loc și în utopiile agreate de genul SF. Astfel, viitorul omenirii nu mai poate fi decât unul pe deplin comunist și înzestrat cu toate calitățile luminoase imaginabile, ca în romanul *Sahariana* (1956) de I.M. Ștefan și Max Solomon, ori în *Drum printre aștri* (1954) de același I.M. Ștefan și Radu Nor. Utopia rezultată sub asemenea auspicii conține bine știutele clișee ale fericirii internaționaliste, o lume fără conflicte, cu personaje exemplare, acestea din urmă devotate simbolic explorărilor spațiale și consolidării unei cunoașteri materialist-științifice pe Pământ.

Dacă de la activiștii literari din epoca stalinistă nu ne puteam aștepta la alte moduri de imaginare a utopiei în SF, e cazul să observăm că nici autorii talentați, cei înzestrați cu o bună stăpânire a uneltelor scrisului literar, n-au scăpat de corvezile unei interpretări politice a temei enunțate. Sergiu Fărcășan, bunăoară, scriitor cu o oarecare notorietate internațională după traducerea în franceză și germană a romanului său *O iubire din anul 41.042* (1958), concepe aici un comunism răspândit în întreaga Galaxie și dominat de toate clișeele ideologice cultivate oficial în presa de partid. Utopia personajelor lui ajunse la vârsta de 400 de ani este una etică și moralizatoare: nimeni nu poate trăi desprins de normele stabilite ale societății, de controlul social strict, iar reeducarea pentru rarele greșeli grave ale indivizilor se face prin pedepse „executate pe

Laura Ceica - Blue Sun

cale nervoasă”; altfel zis, prin manipulare chimică și psihică. Din fericire, poziția autorului față de utopia pe care o conturează rămâne esențialmente ambiguă, iar în multe situații puse în contextul viitorului fericit al omenirii se pot citi ironii amuzate. Un alt roman al lui Fărcășan, *Atacul cesiumiștilor* (1963), aduce la întâlnire ambele tendințe impuse SF-ului nostru în epocă: lucrarea descrie o utopie marxistă dezvoltată la suprafața Pământului, precum și perechea ei distopică, o lume a tiraniei și a monstruosului evoluat în forme de-a dreptul absurde, societate care ar reprezenta formele ultime ale capitalismului imperialist refugiat în străfundul planetei, de unde amenință în continuare organizarea umană „perfectă” de deasupra.

În forme mai mult sau mai puțin ostentative, o utopie social-politică va putea fi pusă în evidență la mulți alți reprezentanți ai SF-ului românesc din a doua jumătate a secolului XX. În povestirile sale din *Revolta creierilor* (1962) și *Planeta cubică* (1964), Camil Baciuc vede noua societate atacată tot de caricaturile imperialismului, ceea ce transformă textele în pamflete citibile astăzi doar cu zâmbetul pe buze. În primul său roman de anticipație, *A zece lume* (1964), Vladimir Colin descrie o viitoare omenire interplanetară care aduce toate rasele exotice din sistemul solar într-un cadru pe cât de feeric, pe atât de convențional ca organizare comunistă și ca manifestări ale triumfalismului festiv. La Victor Kernbach, romanul *Luntrea sublimă* (1961) este de asemenea o utopie tezistă, combinată cu tema paleoastronautică: reprezentanții societății superioare descind de pe planeta Marte într-o Atlantidă sclavagistă și îmbâcsită de prejudecăți, făcând astfel posibil, din nou, conflictul dintre mentalitatea utopică și o realitate mitologică potrivnică. În schimb, în *Mărirea și decăderea planetei Globus* (1968), Mioara Cremene concepe o utopie decăzută, erodată sub propriile sale inerții, încât evadarea unei părți a societății „globusiene” spre energiile proaspete din antichitatea Pământului trebuie înțeleasă ca o fericită și oportună salvare.

La scriitorii din generații ulterioare celor pomeniți aici (Constantin Cubleșan, Gheorghe Sășărman, chiar și la mine), utopia nu mai prezintă atâta interes încât să se invite singură în mijlocul scenei, ca subiect exclusiv și demn de o expunere demonstrativă. Chiar dacă există în unele

proze, ea se refugiază mai degrabă în fundal, spre a permite în avanscenă desfășurarea unor idei și conflicte mai variate. În plus, interesul pentru rezolvări distopice acaparează treptat creația genului – o tendință tot mai vizibilă la autorii activi în anii '80, '90 și la cei de astăzi. Deși distopia poate fi creditată drept o formă specială de utopie (o utopie răsturnată), studiul contribuției românești în acest domeniu nu intră în cadrul mai limitat al acestei panorame și, în consecință, rămâne pentru un alt prilej. Nu pot încheia, însă, prezenta expunere înainte de a pomeni câteva exemple de utopie specială, pe care SF-ul nostru le-a produs cu succes și chiar cu justificate pretenții de împlinire literară. Existența lor ne arată că experimentele utopice se pot focaliza nu doar pe clasicele subiecte urbanistice sau social-politice, ci și pe unele excentrice, neașteptate, înzestrate totuși cu o plăcută originalitate.

O amplă povestire a lui Ovid S. Crohmălniceanu, *Scrisori din Arcadia* (1980) construiește utopia unui viitor estetizant. Dacă majoritatea scrierilor SF mizează pe o tehnică anticipată și pe ambianța tehnologică sugerată de evoluția accelerată a tendințelor din prezent, aici lumea de peste un mileniu, marcată de o patină desuetă, refuză cu oroare tehnologia, refugiindu-se în moda „retro”, în interioare cu feronerie savantă, în grădini prevăzute cu fauni și amfore, în dialoguri convenționale, artificioase, în mod obligatoriu despre frumusețe și eleganță. Bărbații poartă perucă, haine cu danteluțe la mâneci, pantaloni de mătase strânși sub genunchi, pantofi cu toc înalt și funde. Se scrie din nou cu pana înmuiată în călmară, iar pomenirea vreunui obiect de inspirație tehnică, bobină, dinam, electrod etc., trece drept gest nemanierat, chiar rușinos. Simțul estetic exacerbat al urmașilor noștri filtrează inclusiv memoria timpului, falsificând istoria până într-atâta încât nici măcar vechile călătorii spațiale și cronospațiale nu mai pot fi pomenite fără a leza gândirea sofisticată și simțămintele delicate ale figurilor ce se perindă prin scenă. La prima vedere, SF-ul acesta pare născut din spiritul utopiilor lui Samuel Butler și William Morris, cu știuta lor reținere față de progresul tehnologic modern. În realitate, spectacolul de figurine mecanice pe care îl declanșează Crohmălniceanu se dovedește acționat de înseși resorturile unui mecanism tehnic complicat și bine ascuns, dar tratat la suprafață cu exagerată oroare. Ironia fină a autorului produce astfel o utopie estetică, memorabilă ca idee și detalii.

O utopie muzicală apare în romanul lui Ovidiu Bufnilă, *Jazzonia* (1992), unde, în registru comic, e construit un spațiu al exaltării muzicale continue, investit cu atribuțiile perfecțiunii. Personajul central, polițistul din Monte Carlito, se dovedește modelat din aluat utopic veritabil, în dorința sa pătimașă de a-l întâlni, prin intermediul saxofonului, pe Dumnezeu. Cruciat împotriva răului din lume, el năzuiește să cucerească, asemeni unui nou Sfânt Mormânt, „teritoriul” inefabil al Jazzoniei, identificându-l totodată, prin metode specifice profesiei detectivice, pe așteptatul Mesia al artei sale supraomenești. Ideea utopiei muzicale era tratată și de Mircea Cărtărescu în nuvela sa *Organis-tul* (1989), unde protagonistul construiește de data asta nu o cetate ideală, ci întreg Universul, prin mijlocirea genialei sale monomanii melodice. Supus el însuși unei mutații

transformatoare, omul crește monstrous pe parcursul unei compoziții ineputabile. În ipostaza lui cosmică, de creator de galaxii, „supraartistul” arde, cu muzica eruptă vulcanic din sintetizatorul său de sunete, viața căreia același efort utopic îi dăduse naștere.

Avem și o – poate chiar mai surprinzătoare – utopie „culinară”. Romanul *Rețetarium* (2006) de Costi Gurgu și-a plasat acțiunea într-un mediu extraterestru cu o populație umanoidă, pentru care nu atât particularitățile fizice fac diferența față de specia noastră, cât excentricitățile alimentare. Personalitatea unui *fril* este determinată de trei factori esențiali: gastronomia, politica și sexul. În această filozofie care cu adevărat trece prin stomac, „restul reprezintă salate ori murături de umplut cotidianul”. Totul e copleșitor într-o lume a poftelor exacerbate paroxistice. Cu simțurile lor acute și larg distribuite, acoperind un registru cuprins între rafinamentul cel mai subtil și lăcomia pestilenței, frilii își pierd rațiunea în vecinătatea sufocantelor mirosuri primordiale, considerate esențe divine. Nu altfel pretind personajele acestea insolite să le fie tratat și gustul, de un rafinament condus până la perversitate. Funcția de „rețetar” autorizat la curțile nobiliare din lumea lui Costi Gurgu necesită un talent aparte, prin care unicatul artistic al gastronomiei se deosebește imediat de platoul banal al simplului bucătar. Felurile rețetarului se scriu cu majusculă: ele trebuie să fie mereu noi și perfecte în combinațiile lor extravagante. Un eșec în dovedirea acestor exemplare contribuții profesionale conduce la pierderea precipitată a capului. Gătitul unor asemenea bucate uluitoare nu se poate face oricum, ci în prezența evocativ-stimulatoare a *poveștii*, ca în nopțile miraculoase ale Șeherezadei. În lumea imaginată aici, voluptatea gastronomiei elitiste produce efecte convulsive, de tipul trăirilor sexuale năvalnice, în cascadă.

Tot în categoria utopiilor speciale, excentrice, putem include utopia aventuros-folclorică a lui Liviu Radu. Dacă în urmă cu o jumătate de secol niște autori precum Georgina Viorica Rogoz și Mihnea Moiescu foloseau motivele mitologice pentru ecourile lor poetice și, totodată, pentru sugestiile oferite unei idealizări clișeistice a viitorului (în varianta sa cosmic exploratoare), Liviu Radu prelucrează meticulos și oarecum programatic folclorul românesc. Seria lui de romane *Waldemar* (2007), *Blocul câș* (2008), *O după-amiază cu bere și zâne* (2009) și *Vânzoleli nocturne* (2010) aduce laolaltă, ca personaje efectiv consistente, toate „speciile” extraterestre zămislite de imaginația basmuitorilor populari: iele, diavoli „sulfuroși”, „duhuri ale groazei și terorii”, uriași, pitici, pricolici, spiriduși, strigoi, știme și zmei. Figuri arhetipale, pe care autorul are ambiția (și vizibila plăcere) de a le muta din spațiul lor străvechi între convențiile literare agreeate de imaginarul contemporan. Deși își dezvoltă acțiunile rămuroase în tipare conflictuale de tip *heroic fantasy*, romanele acestea exploatează din plin și convențiile SF, între care motivul lumilor paralele ocupă un plan central. Lumea zânelor e pusă în mișcare de o tehnologie electronică, prin care, de pildă, prințesele isterice și obsedate de măritiș ajung să-și scrie și să-și publice pe nerăsuflăte romanele-fluviu ale unor aventuri imaginare cu Waldemar, sau prinții pretendenți dau răs-

Laura Ceica - Mesaje

punsuri precise la șaradele menite să le verifice bagajul de cunoștințe și inteligența, apelând în acest scop la niște brățări-computer salvatoare. Zmeii fugari sunt reparați prin SPZ, un sistem de poziționare a zmeilor bazat pe codul numeric personal. Regimul basmului invită în prim-plan și artefacte ce țin de miracol, dar imaginația extrem de prolifică a autorului combină adesea, pentru efecte comice garantate, linia unei miraculoase tehnici folclorice cu funcționalitățile anacronice cunoscute foarte bine, însă, omului modern. Utopia dezvoltată aici cu discreție și umor este a protagonistului, care în partea „pământească” a existenței sale lanțează într-o viață searbădă și plină de eșecuri, și abia în lumile paralele ale folclorului astfel reactivat își descoperă condiția superioară, varianta eroică de destin.

În categoria utopiilor neconvenționale intră și construcția utopică din romanul *Ne vom întoarce în Muri-becca* (2014) de Sebastian A. Corn. Ea se conectează savant la mitologia Atlantidei, dar are o surprinzătoare localizare tropicală. Dacă, de regulă, mesajul utopic este emis de civilizațiile moderne, reprezentând în esență un program politic critic față de cele dezvoltate de societățile de referință, aici utopia se exprimă ca un fenomen arhetipal și privește un grup de indigeni cu viață autarhică, pierduți în pădurile virgine ale Amazonului. Tribul Tuă tinde astfel să realizeze și să perpetueze în timp *satul perfect*, cu un număr fix de locuitori, cu colibele construite după o geometrie imuabilă, menită să conserve echilibre ierarhice, matrimoniale și chiar genetice. Datorită acestora, prin reguli și tabuuri de nezdruccinat, viața comunității tinde să suprapună tiparul

utopic convențional peste un comportament rezervat de etnografi societăților primitive. La capătul celălalt al unui larg arc temporal întâlnim utopia politică a lui George La-zăr, care, într-un roman plasat la conjunctura sensibilă a epocii noastre agitate cu viitorul (*Fier vechi*, 2014), vede utopia realizabilă prin mari și dureroase sacrificii operate în prezent: distrugerea prin bombardament atomic a rezervelor de țiței din unele țări veșnic conflictuale ale Orientului Mijlociu. Nesuținute de petrodolari, conflictele se închid, orgoliile naționale bat în retragere, statele trebuind să-și vadă mai degrabă de propria supraviețuire decât de ambițiile hegemonice la nivel planetary. Dezmetică ca dintr-un vis urât, omenirea va fi nevoită să-și regândească strategiile, să renunțe la dezmățul consumului excesiv și chiar la înmulțirea inconștientă care a adus populația globului la cifra de șapte miliarde. Soluția nu diferă prea mult de cea imaginată cândva de H.G. Wells (romanul *În zilele cometei*, 1906), numai că aici ipotetica restructurare a mentalității omenești cade în seama tehnologiei computaționale și a perspectivei geniului uman de a se restructura el însuși într-o inteligență artificială.

Cred că exemplele produse în această rapidă și succintă panoramă au darul de a susține două lucruri. Întâi, că tradiția utopică e și veche, și constantă în SF-ul românesc. În al doilea rând, că utopia aceasta nu este imobilă, convențional-simplă și permanent repetabilă: ea a evoluat de la tiparele canonice spre forme insolite, excentrice, de o subtilitate remarcabilă. Prin acest fenomen de rafinare tematică și motivică, dimensiunea utopică își asigură, literar vorbind, prelungirea existenței sale și în viitor.

CRISTIAN KONCZ

IMORTALITATE, UTOPIE, LIMITE BIOLOGICE

38

„Nu, noi nu înfrânseserăm niciodată moartea, nu făcuserăm altceva decât să fabricăm amânări (pastile, prafuri, angioplastie, Vârsta a 4a), adoptaserăm convingerea că o viață mai lungă neputea oferi plăcerea sau înțelepciunea pe care ne-o doream sau pe care o pierduserăm. După un triplu bypass sau un tratament antiaging nu se întoarce nimeni acasă sperând că va trăi o veșnicie.

Chiar și Lazăr s-a ridicat din mormânt știind că avea să moară a doua oară.”

(Robert Charles Wilson - Turbion, premiul Hugo 2006)

Durata medie de viață – scara umană vs scara temporală cosmică

- Stelele de tipul Soarelui din galaxia noastră au o durată medie de viață estimată la 10 miliarde de ani, în primele 56 miliarde de ani, emitând o radiație propice vieții pe planetele sistemului lor. Spre sfârșitul vieții suferă o expansiune ce înglobează și distruge planetele ce gravitează în jurul lor, și, odată cu ele, viața în accepțiunea ei biologică.

- Durata medie de viață individuală a lui Homo Sapiens e ultraefemeră la scara timpului cosmic (și efemeridele sunt printre cele mai vechi specii de insecte de pe Terra, deși viața lor adultă durează câteva ore).

Imortalitatea speciei sau Homo cosmicus = Homo immortalis ?

Viața unui ecosistem planetar de tip teran este scurtă, comparativ cu cea a stelei în jurul căreia gravitează, departe de conceptul de imortalitate a speciei la scară cosmică. În consecință, persistența vieții umane în limitele biologice (cel puțin cele pe care le cunoaștem la nivelul secolului XXI) ar impune migrația de la un sistem solar la altul, ca singura variantă de perpetuare a civilizației. Extinderea granițelor vieții de la uman la transuman dincolo de limitele biologice ale speciei ar putea fi o alternativă și/sau un ajutor pentru migrația stelară după unii futurologi transumanști ca Nick Bostrom sau Ray Kurzweil. Există curente de opinie convergente în ceea ce privește utilitatea acestor modificări, dar divergente în ceea ce privește modalitatea lor de punere în practică.

După Dimitar Sasselov, șeful catedrei de astronomie de la Harvard, în cartea sa, apărută în 2012, „The Life of Super-Earths: How the Hunt for Alien Worlds and Artificial Cells Will Revolutionize Life on Our Planet”, revoluția în gândirea umană pornită de Nicolaus Copernic, acum mai bine de cinci secole, cu teoria heliocentrică mai are nevoie de 2 pași pentru a atinge etapa finală:

1. Descoperirea și colonizarea Noii Terra în etapa actuală a dezvoltării zborului interstelar e aproape utopică
2. Biologia sintetică fezabilă în stadiul actual al dezvoltării geneticii, pregătind o nouă generație de organisme adaptate condițiilor de mediu aparte pentru fiecare planetă din sistemul-

nostru solar, cu rol decisiv în viitoarele procese de terraformare, făcând posibilă expansiunea civilizației umane.

Ce este biologia sintetică?

Biologia sintetică - știință interdisciplinară ce acoperă o arie largă, incluzând ingineria genetică, biologia moleculară, xenobiologia. Iată câțiva termeni din glosarul acestei noi ramuri științei vieții:

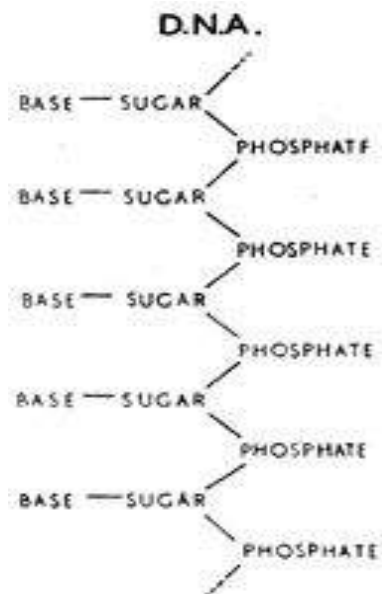
- Xenobiologie – ramură a biologiei consacrată organismelor ce au la baza codului lor genetic acizi nucleici de sinteză, ce nu se găsesc nicăieri în natură (ATN, AHN, AGN în loc de ADN)

- Genom sintetic – în 2010 Craig Venter și colab. reușesc crearea primului microb sintetic (Mycoplasma laboratorium), prin asamblarea a 1,08 milioane perechi de baze azotate și transferul genomic într-o celulă enucleată, dând naștere primului organism celular sintetic autoreplicant

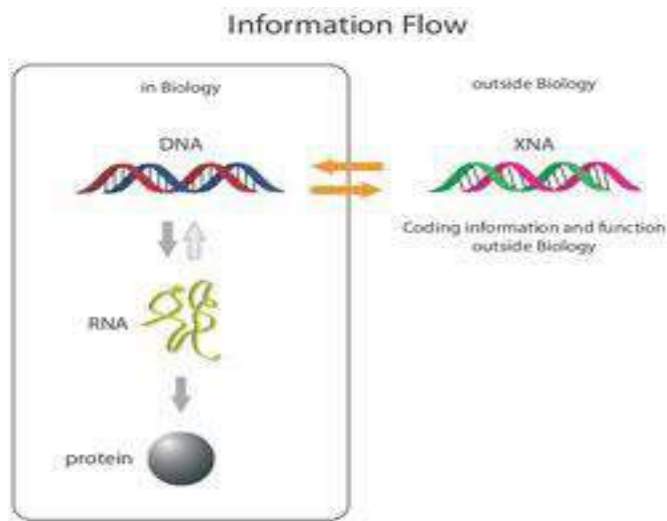
- Viață sintetică – presupune crearea unui organism total nou, capabil de autoguvernare și autoreproducere. Cercetătorii implicați în acest proiect susțin că fondurile necesare pentru finalizarea lui sunt mult mai mici în comparație cu cele pentru trimiterea unui om pe Lună.

Acizii nucleici sintetici folosesc alt zaharid în locul dexozei din ADN, de exemplu treoză rezultând ATN, hexoză rezultând AHN, glycol pentru AGN și nu pot face schimb direct de informație cu organismele pe baza de ADN/ARN, stând la baza unei lumi biologice paralele.

În imaginile de mai jos avem structură schematizată a ADN:

În următoarea imagine este figurată o paralelă între materialul genetic natural și cel sintetic:

• În proiectarea organismelor de sinteză se folosesc fie componente plasmidice standardizate, denumite Biobricks, fie se face direct codare ADN bază cu bază, procedeu ce permite optimizarea și rescrierea unor mari părți din genomul original, mergând până la refacerea lui în totalitate. Toate aceste tehnici biotehnologice ne apropie tot mai mult de decriptarea mecanismelor prelungirii vieții unor organisme unicelulare, în primă fază, și apoi a unora mai complexe (*the immortal lab mouse*).

Scopul principal al biologiei sintetice - producerea unui organism viu din biocomponente standardizate, nervii. Tot mai multe agenții naționale/internaționale active în acest domeniu alocă fonduri acestor cercetări de frontieră. De exemplu, DARPA-BTO, divizia de biotehnologii a Agenției de Cercetări Avansate a Armatei SUA, a primit în 2015 o creștere de buget de la 18 mil. USD la 28 mil. USD, pentru crearea unui

organism sintetic cu structură modulară, cu durată de viață nelimitată și capabil de autoswitchoff după îndeplinirea misiunii. Pe site-ul oficial este precizat că se caută propuneri de proiecte neconvenționale, în afara biotehnologiei clasice de tip evolutiv!

Ce proiectăm mai ușor: astronava sau astronautul?

• Se pare că biologia sintetică a înregistrat un mare avans tehnologic în ultimii ani, spre deosebire de tehnologia spațială ce bate pasul pe loc, motorul cu fuziune nucleară e încă un proiect teoretic, o nava interstelară ar străbate drumul până la Noua Terra timp de câteva generații.

• Astronautul hibrid va trebui să fie un Matusalem rezistent la radiații, care să mănânce puțin sau deloc și să petreacă în criostază intervale lungi de timp, orice deteriorare a stării de sănătate fiind remediată la timp de nanoboți simbioți.

• Referențialul SF abundă de exemple în care genomul uman este mixat cu unul străin/sintetic (accidental sau intenționat) și are ca rezultat imortalitatea, uneori cu efecte secundare (vezi simbiiontul cruciform din ciclul *Hyperion* a lui Dan Simmons sau *Trill* din *Star Trek*).

ÎN LOC DE CONCLUZII...

• Imortalitatea individuală prin regenerare continuă nu este specifică mamiferelor, și cu atât mai mult omului, fiind apanajul unor nevertebrate acvatice de tipul hidrei sau a unor melci planari cu reproducere asexuată. Imortalitatea clonală este rezervată, deocamdată, plantelor și organismelor marine.

• Imortalitatea prin transumanizare/postumanizare/xenogrefe genomice poate duce la atrofia/dispariția structurii subtile, ce ne definește cel mai bine ca oameni (în accepțiunea de uz curent a sufletului).

• Astfel de modificări ale naturii noastre umane pot fi justificate în cazul unui scop nobil de tipul salvării civilizației pe un Nou Pământ?

LA CEAS ANIVERSAR*

**ADRIANA
MUSCĂ**

Ferestrele automate se închiseseră de la sine la ora 17 fix, iar întreaga încăpere devenise luminată de niște ne-oane albastre, cu iz răcoritor.

Ușa sălii se deschidea odată la fiecare minut, preț de câteva clipe, pentru ca cei cu accesul autorizat să poată intra. Persoanele intrau în coloană dreaptă, așteptând pe rând, pentru ca toți să își poată spune numele în dreptul robotului de securitate de la ușă. Era un soi de interfon vorbitor. Extrem de util, dar enervant uneori, căci mai făcea și figuri.

- Numele și amprenta, vă rog, se exprimă robotul într-un ton foarte flegmatic, comportament atipic pentru o mașinărie.

- Adrian Chifu, răspunse un domn bine făcut, îmbrăcat într-un trening extravagant, de ultimă generație: model Nike cu inserții de fibră optică cu modele grafice. Pe cap îi ședea regește o șapcă asortată, din care răsărea o intrare similară trecutului USB. După ce-și rosti numele, își așeză palma pe ecranul de citire și recunoaștere al robotului.

- Bună ziua, domnule Chifu. Văd că ați trecut la memoria artificială.

- De unde știi că am așa ceva? întrebă el nedumerit, referindu-se întocmai la ceea ce purta el pe cap.

- Mi-am primit "ochisorii" săptămâna trecută. 50 megapixeli, cu 400 cadre pe secundă. Frumos, nu? Pot vedea acum până la 50 de metri distanță! Nimic n-o să-mi mai scape...

- Foarte bine, mă bucur pentru tine, era deja și timpul. Cu toate fondurile ce le avem la dispoziție, mă mir că nu a făcut nimeni schimbarea asta mai devreme.

- Soția ce mai face? apucă robotul să întrebe.

- E bine, ocupată pe acasă. Face setările la dădaca

artificială, ca să poată lăsa copii cu ea. A zis că a întâmpinat și niște erori. Dacă ceva se strică, o să mă pună s-o repar.

În spatele bărbatului, însă, începu să se adune lumea, iar ședința era pe cale să înceapă.

- Haide Chifule, mai repede, că mai sunt și alții în spate.

Chifu bombăni puțin, că i se întrerupse conversația, dar uită repede incidentul și înaintă în sală, pe ușa acum deschisă. În locul lui Chifu se postă un alt domn, rotund și simpatic, îmbrăcat cu un costum elegant, stralucitor, cu aspect metalic, de un ruginiu închis. Era pus pe glume, astăzi mai mult ca de obicei.

- Daniel Timariu. Deschide repede, dragule, că am puseuri de căldură aici. Mă sufocă papionul.

- Desigur, poftiți.

Robotul nu avea tot timpul simțul umorului. Asta ar fi cerut un update prea scump.

Tot așa, unul câte unul, intraseră în sală toți și luaseră loc pe fotoliile plutitoare din jurul mesei rotunde. Oamenii aceștia, literalmente, nu erau cu picioarele pe pământ.

Ceasul se făcu deja ora 17 și un sfert. Sfertul academic era deja terminat, însă cea mai importantă persoană lipsea. Lumea începea deja să se întrebe dacă nu s-a întâmplat ceva grav. Într-un final, însă, se auzi o voce guturală la intrarea în încăpere.

- Cornel Secu. Haide, că mă grăbesc.

- Acces respins.

- Acces respins?! Ce tot vorbești acolo, maître, sunt președinte aici de la înființarea clubului, încă de pe vremea când tu nici nu existai. Dă-mi voie să intru în sală.

- Acces respins.

- Auzi tu... fac urât, cum adică "acces respins"?

Robotul se abținea să nu rădă. Era singurul care putea să-l tachineze așa pe domnul Secu, și asta doar pentru că era robot. Vai de capul lui de era altceva.

- Ați uitat iarăși de amprentă, stimate domn.

- Pe elixirul meu vital, dacă o să țin minte vreodată

* *Lucrare distinsă cu premiul al II-lea la secțiunea FICȚIUNE a concursului TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI*

că trebuie să îți arăt și palma ori de câte ori vin aici, spuse el cu năduf, și-și răsfiră degetele pe ecranul de citire, acum luminat.

- Mulțumesc, acum puteți intra.

- Mda, da, mersi, răspunse el pe fugă.

Cu pași grei intră în sală, privindu-i pe toți, cu zâmbetul pe buze.

- Bună ziua, oaaameni buni! exclamase Secu, îndreptându-se voios către locul lui. Mă bucur să vă văd aici într-un număr așa de mare. Nu am crezut că trebuie să ajung să fac 135 de ani de cenanu, ca să văd și eu sala plină. Dar, nu mă înțelegeți greșit, mă bucur că am ajuns până aici.

- Ați întârziat, d-le Secu, mă mir că v-a lăsat robotul să intrați în sală, adăugase Alexandru Maniu, un tânăr lipsit de inhibiții și foarte ascuțit la minte. Era iubitor de carte și adora să călătorească. Numai ce povestise tuturor în ședința anterioară că a fost pe Everest și detaliase cu lux de amănunte cât de mult i-a plăcut, arătând poze pe fotoproiectorul lui portabil.

- A fost trafic, mătre, continuă Secu, pe autostrada aeriană, că s-a petrecut nu știu ce accident cu un autobuz foarte performant, care s-a defectat în mijlocul pistei suspendate, de deasupra străzii Alba Iulia. Și-apoi, tu Alex, tu nu mă bâzâi pe mine că eu întârzii, că poate pun robotul de la intrare să nu mai lase fumătorii să iasă din sală la pauza de țigară, i-o întorsese el cu mândrie.

Resemnat, Maniu se scufundă în fotoliul lui, prefăcându-se iritat la simpla idee că azi s-ar putea să spună la revedere la amărâta aia de țigară electronică. De mult timp nu reușise să se lase de fumat, dar se străduia să se obișnuiască cu aroma de tutun mentolat. Te făcea să te miri că a fost în stare să se întoarcă teafăr din expediția lui de pe munte.

- Dacă îmi permiteți, rosti Secu, aș dori să începem oficial ședința de azi care, după cum știți, sau sper că știți, cu toții că este una aniversară. Astăzi, dragul nostru cenanu Helion împlinește 135 de ani de la înființarea lui și trebuie să sărbătorim. Dar, mai ales, să le mulțumim și celor care au creat elixirul vital, cel care ne-a încetinit radical îmbătrânirea, de am ajuns atât de departe. Și, desigur, că a ajuns acest elixir la îndemâna tuturor, deși știm cu toții că, dincolo de acești pereți, acest lucru nu a fost mereu un avantaj. În orice caz, hm, la final de ședință, vreau să ciocnim un pahar pentru toate astea. Dar numai la final, știți regula. Momentan, haideți să ne amintim puțin de cele petrecute în ultimele decenii. Vă mai amintiți de Adrian Muscă?

- Daaa, cum am putea să-l uităm? Omul ăla și-ar fi deschis gura deja de vreo 3 ori, fără să fie întrebat un cuvânt, se repezi Lucian Szabo, pe un ton amuzat. Szabo avea dreptul să întrerupă discursul lui Secu, căci era un om cu greutate în cenanu. După ce a lansat cartea "Roze de Timișoara", a fost contactat, după câțiva ani, de primarul orașului, Nicolae Robu, ca să colaboreze cu el în vederea reorganizării spațiilor verzi centrale. Primarul fusese și el printre fericiții posesori al elixirului vital, motiv pentru care s-a decis ca el să-și continue slujba de

conducere a orașului până când acesta va decide să se retragă. Prin asta se dorea implementarea unei politici constante, mai benefice Timișoarei din multe puncte de vedere.

- Hai, acumă să nu fim răi, că Adi a făcut parte din deliciul ședințelor atâția ani buni. Mie mi-e chiar dor de el, contribuise la discuție Ciprian Baciuc. Scriitor și om de afaceri de succes scria pe el. Și un tată iubitor, mai presus de toate.

- Măi, ai dreptate, mătre, continuă Secu, dregându-și vocea des. Ne distram cu Adi Muscă, atunci când nu devenea prea enervant.

În timp ce vorbea, Secu își așeză gulerul cămășii la spate, în așa fel încât colțurile să îi stea așezate potolit. Luă o pauză de la vorbe, și își ciupi ușor lobul urechii, în căutare de idei.

- Da' chiar, Adița, tu ce mai știi de el? Cum merg lucrurile pe Lună, la el?

- Domnule Secu, sunteți o figură de om. Am ajuns femeie în toată firea, dar eu tot "Adița" rămân pentru dumneavoastră.

Lumea a chicotit puțin, iar ea a așteptat până ce toți s-au oprit. În acest timp, își netezea liniile deranjate de la noua rochiță. Cu această ocazie și-a dat seama că șifonul rochiei încrustat cu pulbere din piatră de opal nu i se potrivea prea bine, căci devenea prea incomodă la purtat și o făcea să stea într-o poziție puțin inconfortabilă. O cumpăraseră, mai degrabă, dintr-un gest spontan, fiind mișcată de frumusețea strălucirilor de opal. Se gândea ea că ar arăta frumos îmbrăcată astfel la vernisajul ei ce urma să se desfășoare la Galeria Jecza, în două săptămâni. Aproape că era să rateze această ședință aniversară a cenanului, din cauza pregătirilor. Picturile ei aveau dimensiuni și greutate mari, iar panotarea lor lua cam mult timp, pentru programul ei deja încărcat.

- Acum, ca să vă răspund la întrebare: tata e numai bine pe Lună, m-a contactat chiar azi dimineață și mi-a spus că stă mult la povești cu astronautii care mai trec pe la stația lui. Îmi și imaginez cât de mult îi plictisește pe acei oameni, de n-o să mai vrea nimeni să se întoarcă acolo. O să rămână tata singur pe Lună, își finalizează Adriana rapid descrierea, înbușurându-se puțin la sesizarea faptului că atrase atenția întregului auditoriu.

- Mda, da, înțeleg, răspunse Secu, în încheierea subiectului. Mie de tanti Ibi mi-e dor. Odihnească-se în pace... Mult mai striga la noi, când stăteam peste program. Dar e bine că avem sediul nostru acum, că nu mai trebuie să îndurăm astfel de condiții. Uite, că am ajuns pe propriile noastre puteri să avem o locație numai a noastră, a cenanului, ba mai mult decât atât, am ajuns una dintre cele mai apreciate resurse de cultură europeană! Cine se mai poate mândri cu așa ceva, ei? Nu mulți, nu mulți.

Adevărul e că, atât în Timișoara, cât și în întreaga țară, prioritate aveau, mai degrabă, "circotecile" și festivalurile lipsite de substanță sau de bun gust. Era ușor să ajungi prost într-o astfel de lume, pentru că opțiunile în această direcție erau la tot pasul. Din această cauză, ce-

naclul, pentru toți membrii lui, devenise un loc sacru, care își menținea porțile deschise exclusiv pentru persoanele.... hai să le spunem simplu: cu minte.

Din cauză că acest cenaclu era o excepție plăcută atât de neobișnuită pentru societatea din acele vremuri, cei care își doreau să devină membri, aveau nevoie de atestate și certificate la activ, ca să își poată dovedi meritul de a fi primiți în grup. Cu mulți ani în urmă, s-a propus implementarea acestui filtru îmbunătățit pentru înscrierea noilor veniți, total străini de membrii deja consacrați și cu vechime.

- Domnule Secu, să știți că în librăriile mele treaba merge din ce în ce mai bine. Nu am crezut că se vor cumpăra atâtea cărți în ultimii 10 ani, nimănui nu i-a venit să creadă. Dar asta mă face să am speranțe că, într-un final, Timișoara nu stă chiar atât de prost la capitolul cultură. Cel care vorbea cu o asemenea mândrie era Cristian Vicol, fondatorul celui mai recent lanț de librării timișorene. Afacerea, aparent, mergea strună, întrucât oamenii au început să prindă din ce în ce mai mult gustul cărților, astfel încât librăriile lui Vicol aveau vânzările în creștere.

Lumea din sală se dovedea a fi foarte mulțumită de cele auzite.

- Oameni buni! Își ridică puțin vocea Secu, pentru a face liniște. Am dus-o bine până acum, preț de mai bine de-un secol, e adevărat! Și uitați-vă numai cum au evoluat lucrurile: există transport în aer acum, clădirile noastre timișorene au dat deja un sens nou termenului de "zgârie-nori", avem din nou spații verzi încântătoare și suficiente centre de interes în întreg orașul. Ei bine, cu toate că am avut obstacole, am ajuns să trăim într-un oraș despre care noi puteam numai să scriem în anii nouăzeci și două mii și așa mai departe. Eu sunt foarte fericit și de toate cărțile pe care le-am lansat și toate numerele de revistă, toate colaborările și toate proiectele, dar mai ales, pentru muzeul de anticipație construit! Să nu uităm de toate acestea! Fetele noastre, Adriana Muscă, Daria Hupov și Anca Brândaș, și nu numai, ne-au ajutat, cu simțul lor estetic, să umplem și să decorăm acest muzeu. De asemenea, lui Tudor Beșuan, lui Alex Maniu și lui Daniel Timariu le mulțumesc pentru ideile pe care ni le-au dat în vederea găsirii de exponate pentru acest muzeu.

Secu pornise acest discurs pe un ton aproape impunător, dar îl finaliză cu un grai blând și cu o atitudine făloasă, ca un căpitan de corabie, care tocmai a zărit țărurile în apropiere, după lungi și grele luni de călă-

Laura Ceica - Solar flames

torie în largul mării.

Toată lumea i-a zâmbit și l-a lăsat să se exprime până la capăt.

Cenaclul devenise cu adevărat special pentru oraș și toți știau asta. Poate că, din când în când, mai uitau, și atunci cineva trebuia să le reamintească acest fapt. Acel cineva era mereu Cornel Secu.

-... așa că, dragii mei, continuă el sprintar, haideți să ciocnim acum un pahar din elixirul meu vital! Pentru doamne avem, desigur, și Florio.

La un pocnet din degete, din masă răsăriră în dreptul fiecărui ins câte un pahar de cristal albastru umplut deja pe jumătate cu vinul făcut de Secu în urmă cu două decenii.

- Să ridicăm cu toții paharul pentru această ocazie specială, petrecută ca în familie, alături de oameni prețioși și fideli! La mulți ani și noroc!

Noroc! se auzi la unison în toată sala. Lumea era mulțumită și se simțea satisfăcută.

Preț de vreo jumătate de oră s-a mai stat la povești, dar s-a decis apoi că ar fi momentul să considere acea zi încheiată.

S-au îndreptat toți spre ieșire, în același sistem ca la intrare, din motive de securitate. La final, după ce Secu a dat comanda la masă să ascundă la loc paharele acum golite de vin, și-a luat servieta lăsată jos lângă fotoliul său și s-a îndreptat spre ieșire.

- Cornel Secu. Deschide-mi, sunt gata să plec și eu.

- Ieșire respinsă.

REFLEXE PE COAMA ALTUI VAL

MIRCEA OPRIȚĂ

E posibil ca în acești ani să asistăm la o schimbare de generații de felul celei care s-a produs în anii '80 din secolul trecut, când prin breșele unei serii „classice” de scriitori și-a făcut loc valul sefiștilor optzeciști. Acum calea îmi pare deschisă de debuturile în gen ale lui Adrian Buzdugan (*Capela excomunicațiilor*, 2010) și Ionuț Caragea (alias Snowdon King, cu seria *Uezen și alte povestiri*, 2010-2011), urmate de unele de dată și mai recentă, precum Ioana Vișan (*Efectul de nautil*, 2013), Ben Ami (*Suspendați într-o rază de soare*) și Eugen Cadaru, *A opta zi e-n fiecare noapte*, ultimii doi debutând editorial la sfârșitul lui 2014. Anul 2015, aflat încă în plină desfășurare, promite intrarea în scenă a unui întreg pluton de timișoreni: Cristian Vicol, Adrian Chifu, Ciprian Baci, Darius Hupov, Alexandru Maniu și însuși coordonatorul politicilor culturale de la clubul și revistele *Helion*, Cornel Secu, aflat în fața unui debut întârziat, dar tot debut. Toată această concentrată și, într-un fel, concertată desfășurare de forțe urma să se producă printr-o colaborare a Asociației *Helion* cu editura bucureșteană Tracus Arte, însă aflu că înțelegerea respectivă a eșuat, ceea ce li se poate întâmpla, și chiar li se întâmplă multor inițiative promițătoare în capricioasele manevre ale economiei de piață. Din fericire pentru autorii amintiți, Asociația *Helion* și-a refăcut din mers colaborarea, de data aceasta cu o editură tot din Timișoara, Eurostampa, reușind să și trimită spre public primele volume din seria „Insolit”: o antologie drastic selectivă, cu o parte din povestirile publicate în revista *Helion* în perioada 1981-2012, și un volum de autor.

Volumul în cauză este semnat de Cristian Vicol și preia titlul uneia dintre prozele componente, *Sfârșitul inocenței*. Este vorba de un debut editorial în anticipație și nu de debutul absolut al autorului. Atras și de literatura istorică, el a mai publicat recent romanul *Comoara din cetate*, unde subiectul aventurilor narate este dat de asediul din 1716 al Timișoarei, când principele Eugeniu de Savoya reușea să elibereze orașul de sub stăpânirea otomană. Prozele scurte din *Sfârșitul inocenței* marchează rezultatul mai multor ani de colaborare

a lui Cristian Vicol cu clubul *Helion* și la rubrica „Laborator” din revista editată de acesta. În prefața sa la volum, Lucian-Vasile Szabo remarcă drept principală caracteristică a prozei lui Cristian Vicol mixajul SF-ului cu fantasticul, precum și capacitatea prozatorului de a insera în poveste „elemente recunoscutibile, topoi ai universului artistic”.

Înainte de a aparține universului artistic, aceste repere semnificative pentru memoria noastră sunt căutate în însăși lumea înconjurătoare, cea explorată cu aviditate de ziariști și comentatorii politici ai emisiunilor de știri – autorul fiind el însuși absolvent de Jurnalism și practicant al profesiei de specialist în relații publice. E surprinzător, bunăoară, să descoperi că personajele povestirii intitulate *Nemurirea nu e pentru toți* sunt figuri de prim-plan din actualitatea politică internațională, Barack Obama, regele Juan Carlos al Spaniei, primul său ministru, Jose Luis Zapatero, și inevitabila eminență cenușie a CIA, Ed Panetta. În Biroul Oval al Casei Albe se discută în secret o chestiune de „securitate națională” care îl scoate din minți pe veghetorul și manipulatorul itelor subterane ale politicii americane: perspectiva de a avea acces la imortalitatea fizică, al cărei izvor cu apă vie s-ar afla – spune și totodată propune textul – „pe o insuliță din Bahamas ce aparține de Commonwealthul britanic, numită Bimini”. Motivele basmului vin astfel în atingere cu contemporaneitatea stringentă, izvorând însă dintr-un trecut istoric bântuit de superstițiile pieilor roșii și de abuzurile colonizării spaniole. Povestea coboară până în anul 1508, la un anume guvernator din Puerto Rico, Ponce de León, care împreună cu aghiotantul său, Diego Salcido, s-ar fi înstăpânit pe niște butoaie cu apă din Râul Tinereții, dispărând din contextul agitat al istoriei conchistadorilor, pentru o infinit mai profitabilă existență veșnică petrecută în secret. Dezvăluirile din Biroul Oval au darul de a fi întâmpinate simultan cu curiozitate și scepticism.

„Obama zâmbi cu colțul gurii:

– Și unde se află acest om, în momentul de față?

Zapatero se ridică în picioare, făcu un pas în lateral și rosti:

– Aici cu noi în cameră, apoi făcu un gest spre regele Spaniei care stătea liniștit pe un scaun. Juan Ponce de León y Figueroa, Carlos I.

– E un pic cam bătrân, nu crezi? Întrebă îngâmfat Ed Panetta.

– Așa și trebuie, glăsui pentru prima dată regele.

Avea o voce limpede și caldă.

– Sunt în funcție de 35 de ani. Era necesar să îmbătrânesc un pic pentru ca poporul să nu suspecteze nimic. Am micșorat dozele de Apă de la un an la altul. În curând voi fi murit a douăzeci și opta oară, dar cred că a venit timpul să discutăm problema la proporțiile cuvenite.”

Povestirea ni-l arată pe autor înclinat spre comicul subtil, fapt subliniat și de secvența finală, unde îl vedem pe Obama tot la Casa Albă și în anul 2153, preocupat de colonizarea galactică, dar și agasat de protestele simbolice ale celor pentru care nemurirea nu este și nu va fi nicidecum un bun comun. Lucruri de finețe apar și în alte texte ale lui Cristian Vicol, bunăoară în *Țancurile luminii eterne*, povestire compusă pe un subiect comod și aparent lipsit de fantezie: un jurnalist călătorește spre Lună pentru a scrie un reportaj despre baza internațională Pellucidar și despre „rafinăria de cesiu” care exploatează subsolul selenar în interesul bunei funcționări a coloniei. O schemă SF plată și în bună măsură vetustă este redimensionată însă de acei „topoi ai universului artistic” pomeniți deja de prefăcător. Baza lunară se află îngropată în sistemul cavernicol al satelitului nostru natural, iar numele ei conduce automat spre Edgar Rice Burroughs și spre al său Pământ găurit, prin ale cărui cotloane va rătăci și Tarzan, Omul-Maimuță. Semnificative sunt și alte nume alese pentru personajele intervievate pe Lună: savanții Otto Lindenbrock, Arne Saknussem și Hans Bjelke sunt replici ale personajelor numite tot astfel de Jules Verne în romanul *O călătorie spre centrul Pământului*. Rostul lor în povestirea lui Vicol pare să țină mai mult de amuzamentul cultural decât de esență, ele stârnind în cunoscători sugestia unui spațiu plutonic, cum este și baza terestră construită pe Lună.

Întrucât nu putea avea o rezolvare convenabilă între propriile sale limite, subiectul virează spre fantastic, sugerându-ne dispariția lui Arne Saknussem și a lucrătorilor din Rafinărie nu în măruntaiele tenebroase ale unei planete, ca la Jules Verne, ci într-o dimensiune paralelă, populată de forme luminoase și imposibil de vizualizat prin simțurile omenești. Maniera se generalizează în alte povestiri, cu efecte mai mult sau mai puțin reușite. *Pedeapsa lui Manitou* explorează încă o dată universul fabulos al poveștilor cu indieni, autorul localizându-și acțiunea într-un moment al debarcării englezilor pe coasta de est a Americii, printre conflicte menționate de istorie și pe care le regăsim narate într-un registru ce alternează dimensiunea fantastică a superstițiilor autohtone cu un realism ambiguu descins din tradițiile Lumii Vechi. Intervenția supranaturalului este pregătită întrucâtva de „invizibilizarea” fugarilor Wematin și Nadie (amenințați cu moartea de tribul care i-a decretat vrăjitori) și caută să rezolve conflictele, inclusiv pe cel cu caracter istoric și intercultural, într-un moment pe cât de apoteotic (în stilul realismului magic latino-american), pe atâta de neverosimil în raport cu evoluția, totuși realistă, a întâmplărilor din povestire. Enigmatica Nadie ia, la propriu, forma și dimensiunile unei făpturi monstruoase, de dimensiuni colosale, doar pentru a putea rosti sentința „Eu sunt Manitou și Dumnezeu vostru” cu care spulberă ambele tabere angajate în luptă. Unei asemenea rezolvări regulile clasice ale teatrului îi spuneau Deus ex Machina. Aici, ca să fim

mai aproape de conținutul lucrării, i-am putea spune Deus ex Mulier.

Amestecul unor planuri atât de contrastante, oameni și zei (Lucian-Vasile Szabo sugerează discret că aceștia ar putea fi, în spiritul SF-ului paleoastronautic, și extraterestri), îmi pare mai acceptabil în *Iluzia Magicianului*, unde o entitate descinsă din mitologia Egiptului faraonic, Aleph, caută să schimbe destinul regresiv și apocaliptic al omenirii într-un moment de mare cumpănă pentru aceasta, Primul Război Mondial. Atmosfera momentului este creată de autor într-un mod cât se poate de realist, inclusiv la modul textualismului postmodern, prin documente de front consemnând sentimentele beligeranților, de la optimismul naiv al proaspătului înrolat până la disperarea și resemnarea în fața unei morți inevitabile. Travestit în Magician pentru a-și putea juca mai eficient rolul salvator, spiritul utopic reușește să scoată la un moment dat din tranșee ambele tabere, pentru o fraternizare exemplară. Utopia nu durează însă decât o zi, iar măcelul mai are de suportat încă trei ani, fără perspectiva de a liniști „nebulia” speciei umane pornite spre autodistrugere. O mare precizie a amănuntului apare până și în premonițiile simbolice ale Magicianului, cel umanizat în exces, dar contrazis în misiunea sa nobilă de însăși realitatea dezamăgitoare:

„I se păru că lumina de pe perete începe să se întindă, să se lătească, ordonat, iar în centrul ei, asemeni unui teatru de umbre, răsări un turn înalt și masiv cioplit direct din piatra unui munte uriaș. Un fulger lovi acoperișul ascuțit făcându-l să se surpe. Întreaga structură fu cuprinsă de flăcări violente. La geamuri apărură mai multe chipuri terorizate. Trupuri arzânde se aruncară în gol. Apoi, dintre dărâmături se ivi o spânzurătoare, iar de capătul ei atârna sinistru un bărbat legat de un picior. Gura îi era deschisă într-un urlet mut. Vântul îl făcea să se bălângăne ca o pendulă. Magicianul aproape că putea să audă cum scâncește funia întinsă la maxim.”

Alte două povestiri speculează tot pe această temă, fără a mai chema imixtiunile fantasticului pe traseul unui subiect propriu-zis SF. *Sfârșitul inocenței* închipuie o altă rezolvare a momentului numit „criza rachetelor” din confruntarea Kennedy-Hrușciiov, mai precis, declanșează războiul atomic evitat de istorie, trecând astfel omenirea, supraviețuitoarii ei, din adăposturile subterane într-o realitate alternativă, unde mai rămâne totuși loc pentru speranță. Iar *Ritualul* vrea să arate că această speranță nu e tocmai morală până la capăt, întrucât ieșirea din apocalipsa nucleară însoțește extazul noului început cu mai vechi practici de canibalism.

La fel ca alți debutanți în SF din această generație în formare, și Cristian Vicol este posesorul unui condei promițător. Primele sale texte de anticipație îl situează de partea literară a genului, atestând o scriitură inteligentă, curată, preocupată de cursivitatea narațiunii, dar și de expresivitatea tușelor din personaj. Evocările lui mizează pe scene imaginate verosimil, adesea în fuziune cu elementul fantastic, care pe alocuri lasă impresia disonanței, din cauza aspectului său incomplet asimilat. Povestirile din această selecție reprezintă o bună bază de lansare și nu prezintă denivelări valorice deranjante. Între comicul ironic din *Nemurirea nu e pentru toți* și sentimentele grave din *Sfârșitul inocenței*, autorul testează tonuri și semitonuri care mă îndreptățesc să-l văd evoluând spre o sinteză stilistică din care SF-ul său n-ar avea decât de profitat.

CICLUL TARAVIK

După seria de romane având în centrul intrigii lor aventuroase figura lui Waldemar, Liviu Radu, în scrisul său alert și harnic, a lansat cu *Armata moliilor* (Editura Nemira, București, 2012) o nouă trilogie, centrată pe altă prezență memorabilă, amuzantul personaj Taravik. Publicate în forță, celelalte romane din ciclu se intitulează *La galop prin piramidă* și *Înfruntarea nemuritorilor*. Au apărut sub egida aceleiași edituri, în 2013, respectiv 2014. Formula adoptată de autor pentru acest nou proiect al său ține tot de domeniul fanteziei eroice și este atât de evidentă, încât am căuta în zadar în substanța acestor cărți o motivație pur SF. Nu pot însă exclude unele elemente de acest fel, întrucât Liviu Radu s-a arătat de la începutul manifestărilor sale literare înclinat spre ambii poli din interesul publicului specializat, atât cel științifico-fantastic, cât și cel reprezentând un fantastic mai apropiat de imaginea sa tradițională. Or, ceea ce le-am acceptat odinioară lui Vladimir Colin și lui Horia Aramă, nu putem refuza acum continuatorului acestei combinații generice, cu atât mai mult cu cât ea se încadrează firesc în profilul de creație al scriitorului discutat aici.

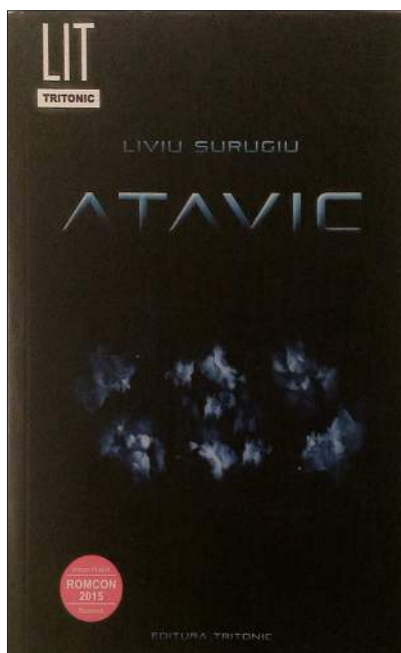
Cu ciclul Waldemar, noua construcție epică are în comun lucruri ținând de compoziția amplă, de continuitatea precis ritmată a unui fir narativ, precum și tendința de a rezolva în scene cinematografice situațiile conflictuale ivite pe traseu. Deosebiri sunt și ele de luat în seamă, deoarece Liviu Radu nu-și copiază vechile subiecte, ci, ca un creator veritabil, caută situații și soluții noi. Dacă personajului lansat mai mult sau mai puțin accidental pe tărâmurile folclorice resuscitate în viziune modernă i se compunea o biografie actuală, în cazul ciclului început cu *Armata moliilor* avem de-a face cu o proiecție a aventurilor într-un trecut fabulos. Acesta e compus din cioburi de memorie culturală dispuse caleidoscopic, dar nu cu scopul unei reconstituiri istorice veritabile, ci ca simplu suport în imaginar pentru o fantazare liberă și plină de umor. Pe autor trebuie să-l credim cu o autentică preocupare pentru studiul istoriei civilizațiilor, măcar după dovada făcută într-un volum pre-

cum *Manipularea maselor. Cazuri celebre din ultimul mileniu* (2005), unde discută momente de isterie colectivă de felul cruciadelor, al vânătorilor de vrăjitoare, al expulzării evreilor și maurilor din Spania, ori, mai aproape de noi, cel rezervat lui Hitler și Reich-ului său utopic de o mie de ani. Să nu se înțeleagă de aici că, și în ciclul Taravik, Liviu Radu ar populariza istoria unei Antichități prin care personajul călătorește totuși cu vizibilă plăcere, îndeplinind originale misiuni de curierat, desfășurate de fiecare dată în mod spectaculos. Antichitatea din această trilogie aparține mai puțin cărților de istorie „autentică” și mai degrabă unei istorii contrafactice, de felul celei pe care autorul a mai exploatat-o și într-unul dintre primele sale romane, *Opțiunea* (2004), populat și acela de popoare ciudate, în parte recognoscibile, toate forfotind în căldarea ajunsă în prag de explozie a Orientului Apropiat, pe la începuturile creștinismului. Taravik peregrinează printr-un spațiu al ficțiunii istorice asemănător, un nord al Africii dominat politic tot de „latgani” copiați după modelul Romei imperiale. Convenția aceasta îl aduce, din niște mărunte țări de la marginea deșertului saharian, până în inima Egiptului antic, unde istoria se amestecă în chip natural cu mitologia, iar oamenii conversează la fel de firesc cu animale fantastice și cu zeii desprinși de pe obeliscurile faraonice.

O altă deosebire față de ciclul anterior ține de tonul relatării. Mina serioasă cu care explora Waldemar lumea paralelă a ielelor și celelalte tărâmurile folclorice este înlocuită aici de abordarea laxă, deliberat comico-umoristică, permisă de datele fixate pentru un alt gen de personaj. Taravik e construit pe tiparul lipsit de complicație al eroi-

lor eminamente simpatici și capabili să descrețească prompt frunțile prin gesturi surprinzătoare, prin replici amuzante, dar și prin clișee comportamentale care îi marchează profund personalitatea. Vizitator statornic al tuturor cărciumilor din „lumea veche”, chefliu autentic sau doar un priceput și prompt admirator al vinurilor servite la ulcea și al berii băute temeinic, din bârda-că, el își câștigă acest drept fundamental din serviciile oferite contemporanilor prin

Cărți primite la redacție

profesia sa de curier „independent”, iar în perioadele fără angajamente serioase de acest fel, prin cea de „caftangiu contractual calificat”, arborându-și în acest sens periodic, la umbra unei arcade din piața centrală, tăblița menită să atragă atenția unor clienți interesați de asemenea servicii originale. Departe de a fi o brută, Taravik joacă în aceste romane rolul unui candid cu respect pentru norma morală și pentru Marieța lui mult prea înțeleghătoare, căreia îi recunoaște necondiționat superioritatea pe linie de istețime practică.

Dacă Waldemar acționa mereu de unul singur, bizuindu-se pe inteligența proprie și pe alianța oarecum întâmplătoare cu unele personaje ivite pe traseul aventurilor lui, Taravik „operează” de la început până la sfârșit în cuplu, chiar dacă perechea lui inseparabilă nu aparține rasei umane, ci domeniului profund fabulos:

„Kostik, bătrânul său pegas, vechiul său tovarăș de aventuri, avea o malformație din pricina căreia suferise mult în tinerețe, dar pe care vârsta îl făcuse s-o accepte cu stoicism: avea aripa stângă reducă la un ciot. Din cauza aceasta, Kostik nu fusese niciodată în stare să zboare și fusese silit să se mulțumească doar cu activitatea de curierat terestru. Faptul că gonea mai iute decât un cal și că, în caz de nevoie, putea să se arunce într-o râpă, cu călăreț cu tot, reușind să planeze până în fundul acesteia doar cu ajutorul singurei sale aripi, îl ajutase să scape din nenumărate ambuscade care îi înveșeau activitatea. Când porneau la drum, Taravik se înveșmânta într-un cămeșoi lung de zale, peste care se înfășura cu o saltea de lână, iar pe cap își puneă un coif imens. Iar când ajungeau la destinație, socoteau, în funcție de numărul de săgeți înfipte în saltea, gradul de dificultate al misiunii respective. Kostik nu se sinchisea de săgeți, vârfurile lor nu puteau să-i găurească pielea, dar pe Taravik îl deranja izbitura lor în coiful de bronz, care suna ca un clopot, de-i barbota creierul. Mai trebuie spus doar că pegasul era murg, cu aripa cărămizie, și avea pe frunte un semn alb, rotund, cu diametrul de vreo trei degete. Acela era semnul că prin naștere fusese de fapt inorog, spunea el, dar zei răutăcioși îi tăiaseră cornul din frunte și-i dăduseră în schimb o aripă și un ciot...”

Cei doi alcătuiesc astfel un cuplu de un comic spontan, deși premeditat de autor. Kostik este un pegas vorbitor, așa cum li se cuvine animalelor din basme, însă o asemenea calitate prinde bine și nevoilor epice ale romanului fantastic, întrucât eroul cu înfățișare umană parcurge distanțe uriașe prin pustietăți și, săvârșită în deplină tăcere, întreprinderea ar deveni curând extrem de plictisitoare. Liviu Radu înzestrează pegasul cu o inteligență bazată pe o memorie supraumană, dar și cu calități ori defecte pur omenești, în stare să presare relația dintre aceste două personaje exotice fie cu neobosite prilejuri de tachinare reciprocă, fie cu neașteptate dialoguri filozofice, subminate prompt de reacția discret-hormonală a partenerului. Subiectele dezvoltate de pegas în cursele celor doi prin geografia lumii lor inventate sfârșesc în comentarii comice despre

natura mereu surprinzătoare a omului, despre paradis și alungarea primilor oameni dincolo de granițele acestuia, despre puzderia de zei hattieni, despre putere și nemurire, ba chiar și despre un ipotetic „cult al fecalelor” pe care pegasul încearcă să-l arunce în ograda lui Taravik și a semenilor săi. Kostik are o poftă nebună de a nara în plină alergare diverse istorioare cu tâlc, iar celelalte personaje, oameni, zei, zombi resuscitați de felul străvechiului rege Inutomeh sau nemuritori „prin accident”, precum latganul Primus Concordius Faber, cel care în chinurile deșertului dă peste o fântână cu apă vie, toți au câte o poveste pe care abia așteaptă s-o dezvolte în fața unui auditoriu întâmplător, suferind atunci când sunt întrerupți, precum ar suferi Șeherezada să descopere că, în mijlocul poveștilor sale minunate, califul răzbit de oboseală s-ar pune pe sforăit.

Pe lângă personajele principale, care dau tonul în savuroasa comedie răbdător înscenată, romanele ciclului adună roiuri de personaje mărunte, botezate cu o neobosită vervă onomastică, aceasta din urmă bazată pe simetrie și pe o amuzantă eufonie: Rosarik, Balamik, Borovik, Gondimirk, Skamarik, Tamarisk, bancherul Morbik (care se ocupă de afacerile financiare ale lui Taravik, inclusiv atunci când trebuie să pună la adăpost și să împartă balega pegasului, scăpată de spaimă în templul lui Khator cel Negru, și pe care zeul, amuzat, o transformă în aur și le-o face cadou), ba chiar și Mosolik, care nu mai este om, ci un „balaurlător” capabil să spulbere cu răcnetul său două oști aflate în plină confruntare belicoasă, dar și să explice în șoaptă ce-i lipsește lui față de balaurii obișnuiți: aceia ar avea în gât un fel de „scăpărici” care le aprinde instantaneu răsuflarea compusă din gaze inflamabile, dându-le astfel știuta personalitate. Toți aceștia, și multe alte figuri pe care nu le-am mai pomenit, contribuie la umplerea scenariului cu un carusel de fapte minore și mereu amuzante, ceea ce spune mult despre talentul autorului de a face din niște simple convenții generice un univers viu și în permanentă frământare. Cum însă romanele, de regulă, mizează și pe conflicte importante, acestea se repartizează în felul următor:

În *Armata moliilor*, un pol conflictual se instalează treptat în jurul vrăjitorului latgan care, inițial, își folosește forțele oculte într-un scop cât se poate de terestru, instituind o rețea de curierat ce pune în pericol afacerile cuplului Taravik-Kostik și ale altor curieri independenți, întrucât concurența nou apărută utilizează o șalupă zburătoare și instituie linii de transport regulate între cetățile risipite la mare distanță prin pustiul plin cu dune de nisip. Celălalt pol este fantomaticul rege Inutomeh, conducătorul unei țări din vechime, care, după ce petrece mii de ani într-un mormânt plin de bogății îngropate odată cu el, revine în lumea „materială”, sperând să-și refacă, prin puterea vrăjilor sale și pe seama noilor conjuncturi social-politice, imperiul spulberat de timp. Ciocnirea celor două armate, „a umbrelor” și a „capetelor-de-berbec”, produce o bătălie mai curând ocultă decât una creditabilă cu atributele unei înfruntări reale, de parcă luptele s-ar desfășura simbolic, pe o tablă de șah.

„Atunci, când mai erau doar câteva fracțiuni de secundă până în momentul în care trupurile în

Laura Ceica - Galaxy

goană aveau să se lovească unele de altele, armata vrăjitorului în veșminte albe făcu o manevră neașteptată.

O execută cu o viteză incredibilă.

Și o execută în ultima clipă.

Soldații-umbre își ridicară la unison armele deasupra capetelor și, în același timp, își împinseră trupul spre dreapta, fiecare lipindu-se de camaradul de lângă el.

Într-o clipită, mii, zeci de mii de oșteni se contopiră unii cu alții, alcătuind un organism compus din mii și mii de umbre, o singură umbră imensă.

În momentul în care umbrele se contopiră, și puterile lor creșcuseră, pentru că suprafața acelei umbre uriașe deveni netedă și lucitoare ca o oglindă alcătuită din întuneric.

Deveni un lac adânc până în infern, un lac ce putea înghiți orice armată din lume.

Pentru o clipă, pe figura lui Inutomeh se putu citi uimire, se putu citi respect, se putu citi înțelegere.

Vraciul cu straie albe văzu expresia regelui și un colț al gurii i se strâmbă într-un început de zâmbet.

N-apucă să zâmbească pe deplin.

Pentru că armata capetelor-de-berbec nu pătrunse în oglinda întunecată.

În timp ce se repezeau cu coarneau înainte, așa cum făcuseră întotdeauna în bătălii, soldații se transformară brusc în molii cap-de-berbec, care își întrerupseră saltul înainte, transformându-l cu ușurință – așa cum poate să facă orice moliu – într-un zbor în sus, apoi înapoi.

Întreaga oștire a lui Inutomeh se întoarse în zbor în spatele conducătorului ei.”

La galop prin piramidă descrie călătoria lui Taravik în Țara Hatti, de-a lungul fluviului ce avea să se numească ulterior Nil, și sfârșind inevitabil în „lumea de apoi”, întrucât mesajul transportat de curierul profesionist îi este destinat chiar stăpânului ei recunoscut de mitologie, Cambeh, zeul cu cap de șacal. Tradiționala confruntare armată din acest volum îi privește pe tribunul Faber și pe rivalul său politic, generalul Machela, cu mențiunea unei complicații surprinzătoare (nu doar Faber și legiunea lui ar fi avut acces la izvorul de apă vie, ci și armata rivalului) care transformă și aici așteptata încheștare pe viață și pe moarte într-un balet fără capăt, din moment ce rănilor făcute de săbii și săgeți se vindecă instantaneu și nimeni nu moare. În sfârșit, *Înfruntarea nemuritorilor* conduce apoteotic conflictul spre o rezolvare fericită, în care și cuplul Taravik-Kostik își are locul cuvenit, iar zeii de asemenea, înlocuind iminenta apocalipsă cu un mai dezirabil chiolhan repartizat pe două etaje, atât în curțile și grădinile Marieței, cât și în lumile cerești.

Din păcate, ciclul Taravik se constituie în cântecul de lebadă al lui Liviu Radu. Pentru un scriitor aflat într-o lungă și crâncenă luptă cu boala sa necruțătoare, îmi pare surprinzător de bine orchestrat și de optimist. E ca și cum și-ar fi propus să lase în urmă, pentru memoria noastră ce nu se compară totuși cu a pegașilor, ce era mai bun în om și mai senin din întreaga sa creație literară.

MIRCEA OPRITĂ

ODIHNEASCĂ-SE ÎN PACE

**HELMUTH
W.
MOMMERS**

Helmuth W. Mommers, născut la Viena în 1943, este unul din importanții scriitori science-fiction de limbă germană, aducându-și contribuția la dezvoltarea genului din postură de scriitor, grafician, redactor și agent literar. Este unul dintre fondatorii revistei SF Nova, a editat antologiile anuale „Visionen” (Viziuni), a lucrat ca redactor pentru „Space View” și recent și-a reluat pasiunea de a scrie povestiri scurte. A publicat un roman intitulat *Galacticum* și peste cincizeci de povestiri scurte, dintre care o parte au apărut în SUA, Franța, Spania, Italia, Croația, Grecia, Rusia, Japonia și România. A fost nominalizat în repetate rânduri pentru Premiile Science-Fictionului German și Kurt Laßwitz. Cu cel din urmă a fost distins pentru importanta contribuție la proza scurtă în limba germană.

În 2005 a primit *Deutscher Phantasik Preis* pentru antologia *Der Atem Gottes - Visionen*, apărută în 2004 la editura Shayol. În 2008 și 2011 a fost distins cu Premiul special Kurt Laßwitz.

91

Urăsc înmormântările. Le-am urât dintotdeauna. Cu-atât mai mult într-o zi răcoroasă și umedă de noiembrie, în care plouă mărunț. Ca astăzi, de pildă. Afară, omul stă zgribulit, cu umbrela în mâna stângă, expiră vapori de ceață și se roagă ca preotul să-și scurteze prelegerea de dragul celor aflați încă în viață, înainte ca băltoacele ce pătrund subtil prin încălțăminte subțire să-i ia cu asalt picioarele înghețate. Îndurerații se strâng grămadă în jurul sicriului, asemenea unor corbi cu aripile strânse, cu umbra morții întipărită pe chipurile palide, apăsați de durere sau înspăimântați de gândul la propria moarte, în timp ce foamea le dă încet târcoale măruntaielor. În sfârșit! Un „amin” pune capăt slujbei și dă ghes oamenilor să arunce un pumn de țărână deasupra sicriului, într-un ultim gest de adio.

Mă lipsesc de-așa ceva. Din respect pentru cei dragi, am hotărât să fiu incinerat: un adio cald într-o capelă încălzită, cu toate că nu mai conta, dată fiind situația în care mă aflu. Alegerea măcar îmi aparținea. La urma urmei, era înmormântarea mea.

Cei prezenți se perindau ordonat prin fața coșciugului din imitație de lemn, să arunce o ultimă privire răposatului și să aștearnă o floare pe capacul de sticlă. Unii își mai înăbușeau o lacrimă sau încercau să-și desfunde nasul, lăsând să se-nțeleagă că vremea de-afară

era de vină. Orișicum, nu mă așteptam la suspine.

Arătam minunat. Toată stima pentru serviciul de pompe funebre. Preschimbaseră carapacea nonagenară de care tocmai mă lepădasem într-un venerabil domn în etate, îmbrăcat în frac negru, cu o garoafă vârată în buzunarul de la piept, întins pe mătase albă. Dacă trupul meu n-ar fi zăcut atât de inert, puteai spune că o simplă comandă ar fi fost de-ajuns să-l readucă pe picioare și să-l pună la dans. Privind astfel lucrurile... mare păcat că părăseam scena.

Observații fără noimă. O gură hulpavă s-a căscat în peretele din spate, pregătită să înghită în fălcile-i de foc rămășițele mele sărăcăcioase, ce n-ar fi ajuns nici măcar pe masa unui donator de organe. Și cu asta, basta.

Am primit condoleanțele celor prezenți, cu nevas-tă-mea alături, ce-și ascundea bine emoțiile. I-am privit pe rând în ochi: copii, nepoți, strănepoți, rude, prieteni, cunoștințe, parteneri de afaceri. Am dat mâna cu ei, ne-am bătut amical pe umeri, am primit îmbrățișări călduroase. Ce sentiment ciudat. Și mai stinghere îmi păreau expresiile alea tocite: „Ai fost un prieten de nădejde”, „nu te voi uita niciodată”, „mereu te-am admirat”, aceleași fraze bătătorite. Drept mulțumire, am mormăit un „asemenea și ție” sau am bombănit aprobator.

În cele din urmă am rămas singur cu soția. S-a întors către mine, iar eu m-am întors către ea. M-a luat în brațe și a dat să mă sărute, dar s-a oprit în ultima clipă.

Îmbujorată, și-a coborât privirile și a șoptit „mult noroc”, înainte să se alăture îndoliaților care se îndepărtau de sicriu. „Și ție” am îngăimat eu, dar nu cred că a mai auzit.

Am urmărit totul cu ochii martorului nepăsător, incapabil să-mi recapăt controlul asupra emoțiilor.

Am stat în cumpănă, nehotărât dacă s-o iau pe urmele cortegiului către masa de pomenire sau să aștept revelația divină, până ce ușa s-a deschis din nou. Era preotul.

Sfinția sa mi-a vârât un soi de vază între degete, cu capac în loc de flori, inscripționat:

Odihnește-te în pace

Căci țărână ești și în țărână te vei întoarce.

Sub epitaf am zărit numele meu, urmat de data nașterii și data morții.

5

– Ce vrei să te faci când crești mare?

Auzisem întrebarea asta de nenumărate ori. Mi-am tras vizorul fumuriu pe ochi și mi-am ridicat jucăuș temutul tun laser. Numai deodată, coordonatele au apărut pe ecran, mărginite de coloane luminoase verzi, semn că senzorii îl luaseră într-o clipită la țintă pe bunicul meu.

– Pilot de navetă spațială, am rostit în rafale.

– Ffft, ffft, a răspuns și tunul.

– Ești mort!

Bunicul meu a zâmbit.

– Tunul la ce-l folosești?

– Să-i fac pulbere pe piraii spațiali.

– Dar nu există piraii spațiali.

– Nu încă!

Am oftat, exasperat de neștiința lui, și mi-am ridicat vizorul.

– Dar când trecem prin centura de asteroizi...

Am împrăștiat fascicule luminoase în toate direcțiile. „Ffft, ffft, ffft, ffft.”

– Mai e mult până atunci, băiete.

Bunicul m-a așezat pe genunchi și m-a strâns la piept cu brațul drept.

– Cine știe dacă omenirea va ajunge vreodată să...

– Cu siguranță va ajunge! am protestat eu.

Știam că încă nu se descoperise o cale de-a transporta astronautii mai departe de orbita lui Marte, date fiind și radiațiile periculoase ale soarelui, dar dacă puneam la punct propulsia warp... sau dacă veneau întâi extraterestrii, cu tehnologia lor superioară... mi-i închipuiam înaintând încolonați spre mine, în zăngănit de arme. Am descărcat din instinct câteva jeturi de particule electromagnetice, punându-i pe fugă.

– Zum! am rostit. Carump! V-am omorât!

Bunicul râse.

– Pe cine ai vaporizat acum?

– Pe extraterestrii. Vom pune mâna pe navele... și pe armele lor... și pe tehnologia lor... și după-ai zburăm spre Jupiter și Saturn și Pluton și... până în miezul Căii Lactee. Așa o să facem! am rostit cu entuziasm.

Pe-atunci aveam cinci ani.

26

– Curtea a deliberat: părțile sunt rugate să se ridice.

Zgomot de scaune în banca acuzaților, asemeni la procurori.

– În numele poporului, vom pronunța acum verdictul. Acuzatul, Roman Fitzgerald...

Judecătorul îl săgetează cu o privire tăioasă, ca de ghilotină.

–...a fost găsit vinovat pentru următoarele capete de acuzare...

Alineatul cutare și aliniatul cutare.

N-am stat să ascult. Știam pe de rost acuzațiile. Osândirea acestui criminal era o simplă formalitate. Doar metoda de executare rămânea la latitudinea judecătorului.

–... și drept urmare, e condamnat la moarte.

Și acum e acum. Moarte, moarte, dar una finală?

– Acuzatul își pierde dreptul de a exista ca om. E depozitat de drepturile sale civile, iar carapacea sa urmează a fi incinerată. Pedepsa cu moartea e suspendată condiționat.

Judecătorul făcu o pauză dramatică, în tăcerea asfixiantă.

– Eliberare condiționată la trei sute de ani. După această perioadă, exilul se anulează. Poporul a deliberat, ședința se suspendă!

Intuisem, ba chiar nădăjduisem că va fi așa. Acuzatului i se oferea a doua șansă. Personalitatea lui urma să fie scanată, arhivată într-un fișier de date, depozitată electronic, învelită în titan și în cele din urmă expediată, ca robot umanoid, într-o lungă călătorie spre centura de asteroizi, Jupiter, Saturn sau chiar mai departe. Poate ca prospector, sau miner, o unealtă servilă, brațul lung al omenirii în spațiu.

Aproape că îl invidiam.

Mi-am săltat laptopul pe umăr și am părăsit sala de tribunal, însoțit de colegii mei avocați. Aveam motive de sărbătoare.

Pe-atunci aveam doar douăzeci și șase de ani.

32

Sunt anumite momente în viață când ai nevoie de mângâiere. Trăiam un astfel de moment.

Tocmai mă părăsise prima soție. Își strânsese lucrurile, lăsase un bilețel pe scrin, îl luase pe 'al mic de la grădiniță și dispăruse fără urmă. Urma să fiu contactat de avocatul ei... taman de dânsul.

De regulă nu beam, dar păstram câteva sticle pentru ocazii speciale. Acum mă împrietenisem cu domnul Scotch, fără gheață. La al patrulea pahar în compania lui Rahmaninov, mă podidise plânsul și mă cufundam în autocompătimire. Îmi doream alinare, dar am găsit doar tristețe pe altarul dreptății mele nemângâiate.

Altarul! Străvechiul nostru altar!

Cu păhărelul în mână, am dat târcoale micuțului alcov ce găzduia altarul familiei, pe care zăceau repre-

zentări în trei dimensiuni ale celor dragi. Sus pe pereți, de-a stânga și de-a dreapta raclei, atârnav vechi fotografii înrămate, unele îngălbenite de trecerea anilor.

Privirile mele încețoșate se plimbau peste chipurile familiare, care mă urmăreau cu ochii lor miniaturali din spatele temnițelor tridimensionale. Evelyn! Încercând să pun paharul jos am atins din greșeală rama ei. Pe dată mi-a trimis un sărut și a ciripit un „te iubesc!”. Am întors iute rama cu fața în jos, înăbușind o nouă declarație de dragoste.

În schimb am luat poza lui Evie în ambele mâini, ca pe un reazem, iar îngerașul meu a ciripit numaidecât: „Bună tati, tati te iubesc, atât de mult...”

Am sărutat cu căldură chipul ei și am îndepărtat o lacrimă de pe ecran cu mâneca. Când am pus-o la loc, mi-a spus „să te-ntorci cât mai repede”.

Cui să-i cer ajutorul? În cine să mă-ncred? Să mă destăinui părinților? Nu, pentru că n-ar înțelege. Pentru ei, căsnicia era sfântă, iar dacă mă părăsea soția, era numai vina mea. Sora mea? Nici gând. Mereu i-a ținut partea lui Evelyn. Bunicul meu! Da, cu el m-am putut mereu înțelege. Doar că era mort.

Poate ar fi trebuit să-l trezesc. Să-i tulbur însă somnul de veacuri? Preț de câteva clipe am șovăit, apoi am deschis racla. Numaidecât se ivi holograma miniaturală, dar neînsuflețită a bunicului. Oare avea să coboare pentru câteva clipe din nemărginirea ciberspațiului în care se retrăsese, să-și plece urechea la durerile unui biet

muritor?

– Bună, băiete, rosti el, zâmbind larg. Mă bucur să te văd din nou.

Îmi făcu șmecherește cu ochiul.

– Ce gânduri negre te încearcă?

44

Într-o bună zi, Mona, a doua mea soție, mi-a făcut o propunere neașteptată.

– Vreau să lucrez.

– Poftim? Să lucrezi?

Nu-mi venea să-mi cred urechilor.

– Soția unui avocat nu trebuie să lucreze.

– Mă plictisesc, rosti ea, examinându-și unghiile.

– Păi vezi de gospodărie. Îngrijește-te de copii.

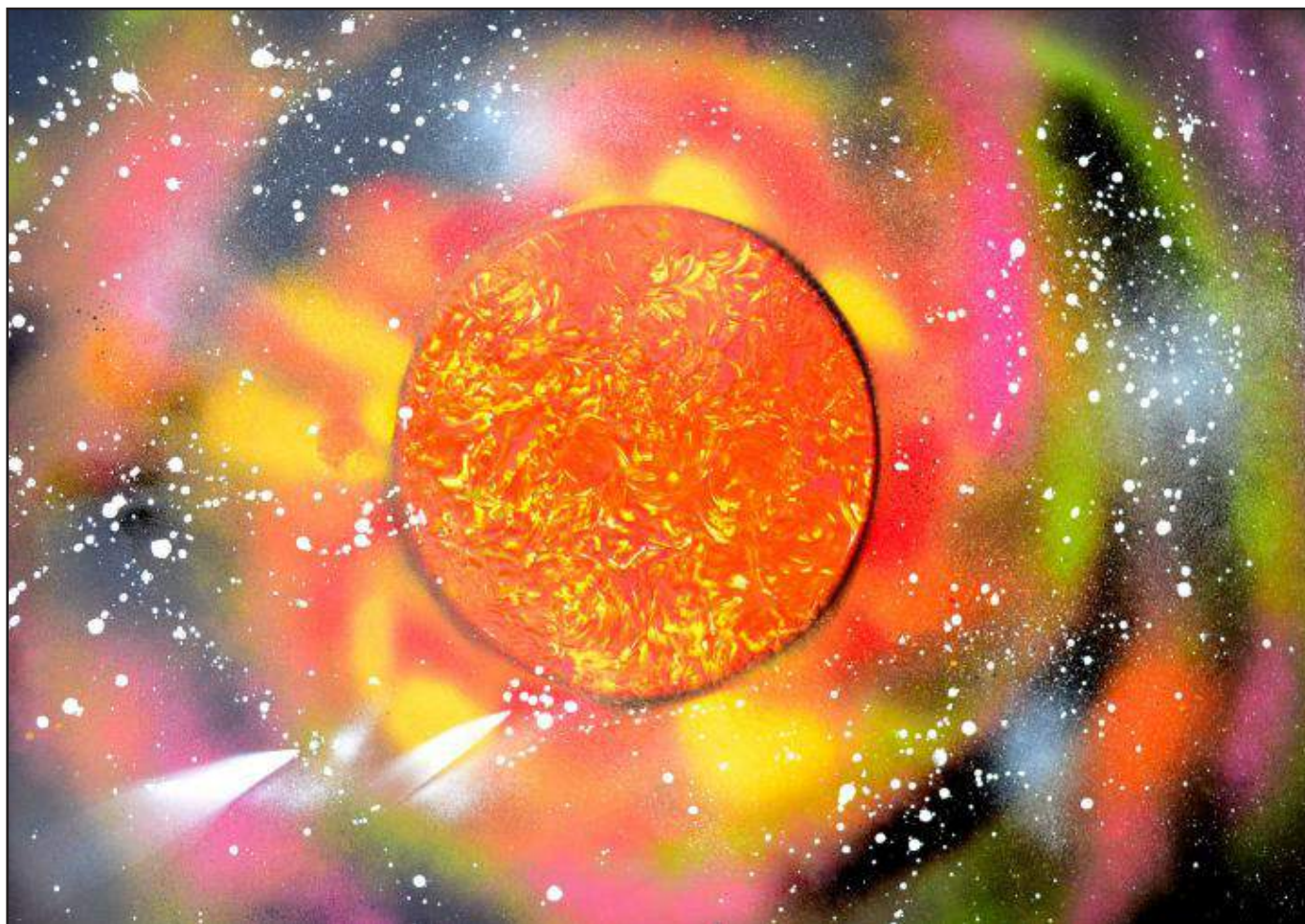
– Nu-i nevoie. Robbie se descurcă mult mai bine ca mine.

Aici avea dreptate. Eram tot mai dependenți de electronice și roboți. Încotro ne îndreptam? Va veni o vreme când vom fi neajutorați și neputincioși în fața vieții, la mila tehnologiei, din leagăn până în mormânt.

Ce puteam să-i răspund?

– A lucra e un privilegiu, am încercat eu. Mi-e greu să cred că vei găsi ceva.

Probabil se gândea la o carieră în showbiz: manechin, actriță de film, prezentatoare de emisiuni, ciberzână, sau ceva asemănător. Dar nu putea fi atât de

nerealistă. Toate aceste posturi erau deja ocupate, fie de virtuali, fie de androizii ce le țineau locul.

– Nu la asta mă refeream.

Mona își îndepărtă o șuviță de pe frunte, un gest exagerat, ce trăda repulsia ei față de muncă.

– Mă refeream la muncă de caritate, ceva... în slujba cetățeanului.

Da, asta chiar m-a luat prin surprindere. Muream de nerăbdare s-o văd făcând muncă de voluntariat.

– O muncă demnă de laudă, am spus. La ce te gândeai?

– Nu știu exact... o să-mi vină o idee la un moment dat.

Mulțumită de starea unghiilor, își încrucișă picioarele și își inspectă unghiile degetelor de la picioare, vopsite în verde, de la înălțimea paharului de coniac.

Uneori aducea cu acei androizi de bucătărie, sau mai degrabă cu roboții de companie. M-am gândit atunci să-l înlocuiesc pe Robbie, micuțul nostru om de tinichea.

– Ce idee minunată! rosti Mona la auzul propunerii. Mereu mi-am dorit un majordom. Și un grădinar. Și un șofer...

Auzi la ea, șofer! Ridicol. În zilele noastre cine mai întrebuințează mașini manuale? Cât despre grădinar... Însă ideea de majordom mi-a plăcut. Poate că astfel copiii își vor găsi în cele din urmă un înlocuitor potrivit pentru părinții lor.

Am hotărât să luăm doi androizi. Un majordom și o slujitoare.

Nu erau oameni, ci inteligențe artificiale, dar măcar aveau statutul de cetățeni, chiar dacă erau de categoria a doua.

Pe-atunci aveam patruzeci și patru de ani.

62

M-am însurat a patra oară, de data asta cu o femeie cu zece ani mai tânără ca mine. Eu aveam șaiszeci și doi de ani, iar copiii erau deja la casa lor.

Nadine își dorea din tot sufletul un copil, și am hotărât să-i fac pe plac. Puteam să-l luăm săptămâna viitoare.

De-abia mai târziu am decis să ne facem asigurări de viață cu opțiunea de clonare inclusă. Consultantul de vânzări radia de încântare.

– O alegere chibzuită, rosti el mios. Ca și alternativă, recomand reanimarea.

Cum noi am rămas tăcuți, el a continuat:

– Dacă apar neînțelegeri, fiți fără griji, partenerul dumneavoastră va fi reînviat sub înfățișarea unei tinere fecioare sau, firește, a unui holtei viril, așa cum vă amintiți cu drag de el. Pe de altă parte, puteți să-i păstrați amintirile (câte doriți și sub orice formă doriți).

Rostise aceste ultime vorbe cu atâta ușurință, încât am presupus că era o formulă pe care o folosea adesea. Ei și?

Mai pe înțelesul tuturor: dacă unul dintre noi deceda, celălalt îl putea învia în formă de clonă. Cu sau fără

amintiri integrate, total sau parțial. Pentru partenerul aflat încă în viață era un proces relativ ușor de digerat, însă pentru clonă era un nou început, întrucât indiferent de ce simțea, nu avea să fie niciodată copia fidelă a mortului. În orice caz, nu se putea vorbi de nemurire.

Pentru copil nu conta, cel puțin în prima fază. Important era că-și recăpătase părintele. Dacă eu muream înaintea soției, ceea ce era destul de probabil, urma să mă reanimeze sub înfățișarea unui tânăr viril, transferându-mi datele din creier? Cum mă voi simți pus în fața unei bătrâne, cu riduri, pete brune și pielea atârănând pe brațe, în locul tinerei grațioase prezentă în amintirile mele? Și viceversa.

Într-o bună zi urma să aflu. Sau poate că nu. Am semnat contractul, hotărât să nu pun alte întrebări.

0

Până la urmă, m-am dus înaintea ei, așa cum de altfel m-am dus și înaintea celei de-a cincea soții. Toate mi-au supraviețuit, cel puțin carapacei mele muritoare, de care m-am lepădat la nouăzeci și unu de ani, și pe care o țineam acum într-o urnă la subraț. Eram tot eu, cu toate amintirile mele până în clipa scanării cerebrale. Nu eram un pseudo-eu, cu amintiri preluate din diverse peregrinări virtuale, care-ar fi dat mari bătaii de cap clonei mele, de tipul vis sau schizofrenie?

N-am avut niciodată încredere în clonare. Am ales altă cale. Mi-am împlinit visul copilăriei.

Îat-o înaintea mea, maiestasă și plină de speranță, naveta spațială ce avea să mă ducă pe orbită, alături de cele câteva accesorii pe care le-am putut lua cu mine în această călătorie. De cum am zărit-o, am simțit că inima îmi bate mai iute, ba chiar și un nod în gât, însă aceste senzații erau doar în închipuirea mea, întrucât nu mai aveam inimă, și nici suflare. Asta de când murisem. Acum aveam alte nevoi.

Nu întrutotul diferite de cele ale criminalilor care tocmai treceau în grabă pe lângă mine, închistați în învelișul mătăhălos de titan, condamnați la o moarte organică, pedeapsă comutată însă în muncă silnică pe planetele neprimitoare din adâncurile spațiului. Asemenea mie, și lor li se oferise o a doua șansă.

Nu urma să fiu un comandant de navă spațială, un pilot de renume galactic sau un soldat universal, și nici nu urma să fiu la cârma unei fregate, ori să lupt în bătălii cosmice, așa cum visam când eram mic. Ci urma să mă îndrept spre stele și să iau parte la cea mai importantă aventură a umanității: cucerirea spațiului cosmic, alături de androizi umani, clasa I, ca mine.

Noi eram brațele umanității, gata să țâșnească spre cele mai îndepărtate cotloane ale universului.

În apropierea navei, am golit conținutul urnei pe pista de beton. În vuet de turbină, rămășițele mele urmau să fie împrăștiate spre cele patru vânturi. O plecare pe cinste, și poate un nou început, plin de speranță.

Traducere din engleză de ALEXANDRU MANIU

AMBROSE BIERCE

DIFICULTATEA DE A TRAVERSA CÂMPIA

52

Într-o dimineață de iulie a anului 1854, un fermier numit Williamson, care locuia la șase mile depărtare de Selma, în Alabama, stătea cu soția și cu un copil pe veranda casei. Chiar în fața locuinței se afla o pășune, cam cincizeci de metri de la casă până la drum, adică ceea ce se cheamă rută principală. Dincolo de drum se aflau cam cinci hectare de pășune bine întreținută, dreaptă, fără niciun copac, lipsită de pietre și de alte obiecte. În acel moment nu era nicio vită pe pășune. Pe un alt câmp, dincolo de pășune, era la muncă o duzină de sclavi, atent supravegheați.

- Am uitat să-i spun lui Andrew de caii aceia, a spus el ridicându-se și aruncând departe mucul de la țigară.

Andrew era supraveghetorul.

Williamson a pornit-o într-o plimbare lejeră către drumul presărat cu piatră, a cules o floare din mers, și a traversat drumul către pășune, nu înainte de a se opri o clipă pentru a închide poarta și pentru a-l saluta pe vecinul Armour Wren, care locuia într-o casă de pe plantație. Domnul Wren era într-o trăsură cu fiul lui, James, un fecior de 13 ani. După ce a mai mers vreo 200 de metri de la locul de întâlnire, domnul Wren i-a spus fiului:

- Am uitat să-i spun domnului Williamson de caii aceia.

Domnul Wren i-a vândut domnului Williamson câțiva cai, iar aceștia trebuiau trimiși în acea zi. Pentru anumite motive, care nu mai au nicio importanță acum, au apărut unele inconveniente, iar expediția nu se putea face până a doua zi. Vizitiului i s-a cerut să întoarcă, iar pe când trăsura o lua înapoi, domnul Williamson a fost văzut de toți trei pe când traversa pășunea ca într-o plimbare. În acel moment, unul dintre îngrijitorii cailor s-a împiedicat și a fost aproape să cadă. Și-a răcăpătat echilibrul foarte repede, pe când James Wren a strigat:

- Dar, tată, ce s-a întâmplat cu domnul Williamson?

Dar această relatare nu-și propune să dea un răspuns la această întrebare.

Strania depozitie făcută de domnul Wren sub jurământ, în timpul cercetărilor legale pornite în legătură cu dispariția domnului Williamson, continuă astfel:

- Exclamația fiului meu m-a făcut să mă uit către locul unde știam că se afla dispărutul cu puțin timp înainte, însă nu mai era acolo și nici în altă parte nu se

zărea. Nu pot să spun că în acel moment nu am fost surprins, realizând gravitatea întâmplării, care este atât de ieșită din comun. Băiatul era peste măsură de uimit și a continuat să repete întrebarea în mai multe moduri până când am ajuns la poartă. Sam, un băiat de culoare aflat în slujba mea, era și el la fel de impresionat, poate chiar mai mult, dar eu îmi amintesc însă mai mult de comportamentul fiului meu după toate cele observate (această propoziție a fost scoasă din declarație). Pe când noi am sărit din căruță la poarta dispre câmp, Sam s-a cățarat pe gard împreună cu ceilalți, iar doamna Williamson, cu cel mic în brațe și urmată de câțiva servitori, a venit extrem de tulburată, strigând:

- A dispărut! A dispărut! O, Doamne, ce lucru îngrozitor!

A continuat cu alte asemenea exclamații, pe care nu mi le mai amintesc foarte bine.

Am plecat de la ei cu impresia că ea vorbea de ceva și mai straniu decât dispariția soțului, chiar dacă această dispariție s-a petrecut sub ochii ei. Starea ei era destul de agitată, dar nu din cale afară. Acum mă gândesc că era oarecum firesc în acele circumstanțe. Nu aveam niciun motiv ca să cred că femeia și-a pierdut mințile. Deoarece de atunci nimeni nu l-a mai văzut pe domnul Williamson și nici nu a mai auzit vreodată de el.

Această declarație, așa cum era de așteptat, a fost confirmată în aproape fiecare amănunt de cele făcute de alți martori oculari (dacă se poate spune așa), cum era tânărul James. Doamna Williamson își pierduse uzul rațiunii, iar servitorii, desigur, nu au putut depune mărturie. Flăcăul James Wren a declarat prima dată că a văzut dispariția, dar nu era nimic în declarația lui, care să poată fi folosit la tribunal. Niciunul dintre lucrătorii de pe câmp, cu care Williamson se vedea mereu, nu știau nimic despre ce s-a întâmplat cu el. Toate căutările minuțioase făcute pe plantație și în împrejurimi nu au dus la nicio urmă despre el. Multe povești groaznice și de necrezut, provenind din folclorul negrilor, erau obișnuite de multă vreme în această parte a statului și poate mai sunt și acum, însă istoria de acum este una cunoscută ca una imposibil de descifrat. Tribunalul a decis că Williamson este mort, iar toată averea lui a fost împărțită conform legii.

Traducere de LUCIAN-VASILE SZABO

CALEA LUI CHARLES ASHMORE

Familia lui Christian Ashmore era compusă din soție, mama lui, două fete mari și un fiu de 16 ani. Ei locuiau în Troy, New York, unde totul era în regulă, fiind considerate persoane respectabile. Aveau mulți prieteni, iar unii dintre ei, citind aceste rânduri, vor auzi pentru prima dată de destinul ieșit din comun al acelui tânăr. Din Troy familia Ashmore s-a mutat la Richmond, Indiana, cam prin 1871 sau 1872. Un an sau doi mai târziu, domnul Ashmore a cumpărat o fermă în apropiere de Quincy, Illinois, unde a trăit mai departe. La mică distanță de clădirea fermei era un izvor cu apă rece și cu debit constant, unde familia construise un rezervor pentru a avea apă în gospodărie în toate anotimpurile.

În după-amiaza zilei de 9 noiembrie 1878, cam pe la ora 9, tânărul Charles Ashmore a părăsit casa și gospodăria, a luat o găleată metalică și a apucat-o către izvor. Când a observat că nu se întoarce, familia a devenit neliniștită. Mergând la ușa pe unde părăsise casa, tatăl a început să-l strige, dar fără să primească răspuns. Atunci a aprins o făclie și, întredună cu Martha, fata mai vârstnică, care a insistat să-l însoțească, a plecat să-l caute. Un strat subțire de zăpadă căzuse și acoperise cărarea, însă trecerea tânărului era ușor de recunoscut, fiecare urmă de pas fiind clar definită. După ce au mers ceva mai mult de jumătate din cale, cam 70 de metri, tatăl, care se afla mai în față, s-a oprit și înălțând torța a cercetat cu atenție în întunericul din față.

- Care este problema, tată? a întrebat fata.

Acolo chiar era o problemă: urmele tânărului se întrerupeau brusc, iar mai departe era doar zăpada întinsă și neatinsă. Ultimele calcături ce puteau fi recunoscute erau chiar acolo, fiecare rid al ghetelor putând fi văzut cu claritate. Domnul Ashmore și-a ridicat privirea, umbrindu-și ochii cu pălăria, ținută între el și făclie. Stelele străluceau și nu era niciun nor pe cer. A îndepărtat gândul cu care se autosugestionase și despre care știa că nu este posibil, acela că o nouă zăpadă căzuse de acolo mai departe. Îndepărtându-se în cerc

de ultimele semne, pentru a le lăsa neatrinse pentru o investigație ulterioară, bărbatul s-a îndreptat către izvor, urmat de fata sleită de puteri și înspăimântată. Niciunul dintre ei nu a spus un cuvânt despre cele observate. Izvorul era acoperit de gheață de mai multe ore.

Pe când se întorceau acasă au observat zăpadă pe ambele margini ale drumului, dar nicio urmă nu se îndepărta de la el.

Lumina zilei nu a adus nimic în plus. Afănată, strălucitoare și neatinsă, pătura subțire de zăpadă se întindea peste tot.

Patru zile mai târziu, atât de încercata mamă s-a dus chiar ea să ia apă de la izvor. Când s-a întors le-a spus că, trecând prin locul unde urmele fiului ei se opreau, a putut auzi vocea lui chemând-o insistent. Se auzea când dintr-o parte, când din alta, făcând-o să alerge năucă dintr-un loc în altul, până când a simțit că se prăbușește de emoție și oboseală.

Întrebată despre ce a spus mai exact vocea aceea, ea nu a fost în stare să răspundă, precizând însă că fiecare cuvânt era foarte clar. Imediat, întreaga familie a ajuns în acel loc, dar nu s-a mai auzit nimic. Cât privește vocea auzită, cei de față au tras concluzia că a fost o halucinație cauzată de situația grea în care se afla femeia cu nervii zdruncinați. Însă în lunile următoare, la intervale neregulate de timp, vocea a fost auzită și de ceilalți membri ai familiei, dar și de alte persoane. Toți au declarat că era, fără urmă de îndoială, glasul lui Charles Ashmore. Ei au mai fost de părere că vocea părea să vină de la mare distanță, dar slăbită, însă ușor de recunoscut. Dar nimeni nu a putut indica direcția și nici vorbele spuse. Intervalele de tăcere au devenit mai lungi și mai lungi, glasul și-a tot pierdut puterea, iar din vară nu a mai fost auzit de nimeni.

Dar dacă cineva a mai știut ceva de soarta lui Charles Ashmore era mama lui, probabil. Însă acum ea este moartă.

AMBROSE BIERCE

Traducere de LUCIAN-VASILE SZABO

“TOT CE ȚINE DE IMAGINAR ESTE ESENȚIAL PENTRU ISTORIA OMENIRII”

Interviu cu LUCIAN BOIA

– **A ți i
scris vreodată
proză?**

– Nu, nu
am scris niciodată.
Sunt istoric și așa voi
rămâne. Sunt convins că nu
mi-ar ieși bine, dacă aș scrie ficțiuni.

– **Care este cartea cea mai îndrăgită?**

– E greu să dau un asemenea răspuns. O carte
la care țin foarte mult este cartea despre Jules Verne.
Apoi cartea despre Napoleon al III-lea. Sunt multe
cărți la care țin mult și de la începutul scrierilor mele
și mai aproape de acești ani din urmă.

– **Care este ritmul de lucru? Lucrați zil-
nic? Sunteți foarte productiv?**

– Să nu-și închipuie nimeni că lucrez de dimi-
neața până seara. Explicația productivității mele stă în
faptul că asta fac în mod riguros. Îmi place să stau și
să gândesc înainte de a scrie ceva. Nu sunt un obsedat
al scrisului. Lucrez destul de repede, iar cărțile vin de
la sine.

– **Care e legătura lui Lucian Boia cu
anticipația?**

– Am scris o carte despre *mitul marțian*, pe care
am realizat-o împreună cu Helga Abret. A apărut în
Germania în 1984. E o întreagă poveste pe care am
relatat-o în cartea despre mine pe care a realizat-o
Eugen Stancu, *Istoriile mele*. Helga Abret mi-a scris că
la Universitatea din Nancy se pregătea o carte despre
călătoriile spre Lună. Mi-a propus cooperarea, dar,
cunoscând cartea lui Henri Stahl, *Un român în Lună*,
apărută în 1914, în care un român ajunge pe Lună și se
întâlnește cu un marțian, mi-a venit o idee: ce-ar fi să

fac o carte despre mitul marțian. După marțieni a ur-
mat *Explorarea imaginară a spațiului*, care a apărut
în 1987 la editura pariziană La Découverte

– **Cum ați ajuns la Decouverte?**

– Căutam o soluție editorială în afara României.
Franceza este limba internațională pe care o știu cel mai
bine. M-am adresat la început editurii Flammarion,
înființată la Paris de către fratele lui Camil Flammarion,
celebrul astronom și scriitor francez de la sfârșitul
secolului al XIX-a. Inițial răspunsul a fost încurajator,
dar până la urmă nu s-a semnat niciun contract. Mi-
am zis că n-are rost să încerc editură cu editură și
am trimis propunerea simultan la mai multe edituri.
Dintre acestea editura La Découverte, care mi-a dat
un răspuns entuziast. Tot ei au publicat doi ani mai
târziu, *Sfârșitul lumii, o istorie fără sfârșit*.

– **Fuseserăți în Franța?**

– Fusesem în Franța, pentru că, la inițiativa
mea, în timpul Congresului Internațional de Istorie
de la București, din 1980, s-a înființat Comisia
Internațională de Istorie a Istoriografiei. În calitatea
mea de secretar general și apoi de vicepreședinte al
acestei comisii, am participat la reuniuni și colocvii în
diverse țări europene, în primul rând în Franța. Am
lucrat și la Paris în Biblioteca națională, dar în cea mai
mare parte cercetarea pentru explorarea imaginară
a spațiului am făcut-o la Biblioteca Academiei din
București, bibliotecă unde se găsesc foarte multe cărți
publicate în franceză și din alte țări îndeosebi din se-
colul al XIX-lea și prima parte a secolului al XX-lea.
M-a ajutat acest lucru și mai târziu când am scris cartea
despre Jules Verne. Întrețineam de mai multă vreme
o corespondență cu Societatea Jules Verne, care edita
și editează un buletin Jules Verne. Am tot avut în
minte să scriu despre Jules Verne, iar ocazia s-a ivit

în preajma lui 2005. În 2005 se împlinea un secol de la moartea lui Jules Verne. Am scris cartea, care a apărut la editura Les Belles Létres. Au apărut numai în Franța peste 80 de cărți despre Jules Verne în 2005. Ziarul *Le Monde* a scos un număr special din *Le Monde des Livres*, cu pagini dedicate lui Jules Verne, având antetul *Dossier Special Jules Verne*. Articolul principal era dedicat cărții mele, cu multe aprecieri foarte favorabile. Așadar, din cele peste 80 de cărți au selectat cartea mea ca fiind reprezentativă.

– **Ați tradus toate cărțile care au apărut în ediții franceze și în românește?**

– Da, toate au fost traduse. Pe unele le-am tradus chiar eu.

– **Sunteți un admirator al Franței?**

– Sunt un istoric. Nu poți să te entuziasmezi de orice. Sigur, franceza e limba mea principală, în afara limbii române. Prin franceză am intrat destul de timpuriu în contact cu cultura franceză și cu alte culturi. Am citit în copilărie *Cei trei muschetari*, *Mizerabilii* și multe cărți, mai ales cele care țineau de istoria Franței. Am publicat multe cărți în Franța, probabil că acest lucru a contat când am primit distincția de Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor, care e cea mai importantă decorație culturală franceză.

– **După ce a apărut *Explorarea imaginară a spațiului*, cum v-au privit istoricii?**

– Mulți istorici m-au privit chiorâș, considerând probabil că nu este o lucrare potrivită pentru un istoric. Când am scris-o nici nu citisem celebra carte a lui Gilbert Durand, *Structurile antropologice ale imaginarului*. Cred că a fost mai bine așa, pentru că am explorat un teritoriu din perspectiva mea. Aceeași perspectivă am avut-o și în alte cărți, cum ar fi *Mitologia științifică a comunismului*, *Mitul democrației* și *Pentru o istorie a imaginarului*. Imaginarul oferă o perspectivă importantă pentru a înțelege omul și istoria.

– **În 1989 ați fost la Timișoara la Sesiunea Helion?**

– Da, așa e, am fost la Sesiunea Helion, unde am ținut o conferință despre sfârșitul lumii. În urma schimbărilor care au avut loc în acel an, s-au spus multe lucruri. Odată unificată lumea prin prăbușirea comunismului, se va produce o egalizare, susținea Fukuyama, și asta va însemna sfârșitul istoriei. Putem constata azi că nici vorbă de așa ceva. Istoria dimpotrivă și-a intensificat cursul și și-a accentuat contrastele. Pe de o parte a fost marele câștig legat de democrație, de libertate, dar pe de altă parte este o lume care presupune mai multe pericole. SUA, URSS, binomul de ordine mondială, care asigura un oarecare echilibru, a dispărut. Istoria s-a fluidizat. A devenit

mai vijelioasă și mai imprevizibilă. Cu mulți actori. Grupuri mici care joacă un rol de prim-plan. Am intrat într-o zonă cu multe turbulențe.

– **Credeți că Europa este într-o fază decadentă?**

– Nu cred că putem desluși viitorul Europei. Orice aș spune eu despre viitorul Europei poate să nu fie corect. Cred că Europa și lumea occidentală în ansamblu nu mai pot să exercite dominația absolută pe care au avut-o înainte. S-a lărgit cadrul istoriei, și alte popoare au o pondere mai mare. Nu-i vorba de un declin absolut al Europei. Ponderea Occidentului este din ce în ce mai mică. Dacă se va petrece o egalizare a condițiilor, ce va reprezenta Europa în raport cu restul lumii? Probabil 10%. Ar fi de dorit ca Europa să-și consolideze structurile. Ar fi de dorit să rămână un actor important. Încă mai are un avans oarecare, dar, când se va petrece această egalizare, Europa va rămâne destul de mică.

– **Dar creștinismul?**

– Creștinismul a fost un ferment al expansiunii europenilor. S-a petrecut un process de creștinare în diverse zone ale lumii. Creștinismul a însemnat un imbold. Creștinismul dădea un sens istoriei lumii.

Noi trăim într-o lume decreștinată. Nu prea mai avem idealuri înalte. Marile obiective s-au cam dus. Marile credințe, ideea națională, libertatea socială, democrația nu mai au forța de mobilizare și de sacrificiu pe care au avut-o cândva. Democrația și-a cam epuizat resursele. Lipsa unor mari credințe a devenit o problemă. Europa este în derivă. Încotro merge lumea? Oamenii din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea știau că lumea merge spre mai bine, dar nimeni nu poate să răspundă acum la această întrebare.

– **Morala se poate impune prin democrație?**

– Trebuie timp ca valorile să se impună. O societate democratică trebuie să insufle oamenilor anumite valori. În România valorile de tot felul sunt șubrede. Spiul civic este foarte dezvoltat în Occident, iar la noi aproape că lipsește. La noi oamenii sunt prea puțin interesați de treburile comunității, uitați-vă numai cum se aruncă gunoiul. E lipsă de respect pentru ceea ce este în interesul tuturor. De asemenea, lipsa unei conștiințe în ceea ce privește igiena socială. Oamenilor nu le pasă nici de sănătatea altora, dar nici de cea proprie. Dezvoltarea generală a Europei răsăritene a fost întârziată. România s-a aflat în zona mai puțin privilegiată a Europei. În Europa occidentală sistemul de civilizație a impus anumite norme. La noi, normele lipsesc sau sunt foarte aproximative. Occidentul este o lume organizată, disciplinată. Iar lumea noastră prezintă multă superficialitate și indisciplină. În lumea occidentală încă din Evul mediu turnurile bisericilor aveau ceas. Erau orologii publice. Simpla existență a acestor ceasuri ilustrează ideea valorii timpului. În societatea românească această idee lipsea cu desăvârșire. Relația cu timpul, cu legile, cu normele sociale era destul de vagă. Nordul e mai riguros și mai disciplinat decât sudul. Tonul în civilizația mondială l-a dat nordul continentului. Revoluția industrială tot de acolo a pornit. Acum într-o generație se petrec mai multe lucruri decât se petreceau înainte în sute de ani. Cine poate să spună cum va arăta lumea peste 100, 1.000, 10.000 de ani? Cum se va poziționa omul în cosmos? Se vor întâmpla lucruri extraordinare. Lumea de mâine, de poimâine, va deveni tot mai diferită.

– **Malraux a zis că secolul al XXI-lea va fi religios sau nu va fi deloc. Ce părere aveți?**

– În Europa religia e în declin. Nu știu dacă Malraux a spus aceste vorbe. E nesigur ce se va întâmpla cu religia

– **Va fi înlocuită cu altceva?**

– În partea cea mai evoluată a lumii religia a scăzut ca importanță socială. E un raport invers între religie și dezvoltare. Europa și-a pierdut supremația religioasă. E mai multă credință în America Latină, în Africa sau în Filipine. Religia e ceva ce nu se poate demonstra. Rămâne mereu o parte de mister. Avem

răspunsuri, dar niciodată nu vom avea răspunsuri la întrebările fundamentale. Cine este Dumnezeu? E un Dumnezeu care se ocupă de noi, care ne răsplătește sau ne pedepsește? Sau e o forță supremă, care răspunde de mecanica lumii. Realitatea este că nu știm nimic. Construim ipoteze, avem nevoie de ele. E scris undeva că au dreptate musulmanii sau creștinii sau că românii vor fi mântuiți, iar japonezii vor ajunge în iad? Nu vom ști niciodată dacă există o forță care guvernează lumea. Nu vom ști ce este cu noi pe lumea asta. Jucăm într-o piesă în care nu știm mai nimic.

– **Dar vom putea să fim cucerii?**

– Da, vom putea să fim cucerii. Dacă există extraterestri. Am ajuns la concluzia că logica nu face doi bani. Dacă există alte ființe gânditoare în Univers.

– **Există anumite semne, nu?**

– E o întreagă literatură. OZN-uri. O întreagă literatură teologică n-o să-l convingă pe un ateu că există Dumnezeu. Sunt nisipuri mișcătoare peste tot.

– **Ce puteți să ne spuneți despre elitele intelectuale?**

– Elitele intelectuale fac diferența într-o societate. În anii '30, în România elita intelectuală este strălucită. În același timp însă, cea mai mare parte a populației era la un nivel foarte jos. 43% erau analfabeți în 1930. Nu comunismul i-a produs pe Nicolae și Elena Ceaușescu, ci epoca interbelică. Oamenii cu o cultură primară sunt mai ușor de manevrat. Lumea tradițională merită tot respectul, însă foarte multă lume din rândul populației rurale avea o cultură rudimentară. Comunismul a reușit să îndoctrineze populația și din pricina faptului că nivelul de cultură al multora era foarte scăzut.

– **Vă place statistica?**

– Da, îmi place statistica și o folosesc des în lucrările mele. Îl ajută pe istoric să depășească fenomenele individuale. Manoilă este cel mai bun statistician pe care l-a avut România. El este cel care a făcut recensământul din 1930, cel mai bun recensământ din istoria României de până acum.

– **Paranteza are în cărțile dumneavoastră un rol stilistic, folosind-o foarte des. E nevoie de ea?**

– Uneori mă poziționez în raport cu subiectul. Dacă cititorului nu-i convine ceea ce este în paranteză, poate să renunțe. Însă nu m-am gândit niciodată la acest lucru, la această funcție stilistică a parantezei.

Interviu realizat de CORNEL SECU

Laura Ceica - Nebula

„AȘ SPUNE CĂ ȘI UNII BRITANICI POT FI EXTRATEREȘTRI...”

Interviu cu CHRIS PAK

Cornel Secu în dialog cu Chris Pak. Traducere de Gabriela Drașovean

1. Cine e Chris Pak?

- Sunt un critic literar, un lingvist, un entuziast al ficțiunii speculative, în general interesat de cultură, politică, știință, un om cu o pasiune pentru cunoaștere.

2. Unde s-a făcut formarea ta intelectuală?

- Când am fost copil în Hong Kong am citit foarte multă literatură speculativă. Îmi amintesc cum mergeam la bibliotecă și citeam sistematic toate cărțile din secțiunea de fantasy și SF. Am fost foarte interesat de jocuri video și computere, și asta a avut un mare rol. Am vrut să învăț aceste lucruri, și, din fericire, am putut face asta, când m-am dus în Anglia și mi-am luat diploma de licență la Universitatea din Liverpool. Universitatea a fost a doua parte a vieții mele, unde am dobândit toate cunoștințele de SF și știință.

3. Este Liverpool centrul major al sf-ului britanic?

- Sunt câteva locuri unde academicienii sunt concentrați. Aș putea spune că Liverpool este un centru major, datorită bibliotecii. Avem o conferință anuală, care se desfășoară, în general, în iunie, organizată de niște colegi de-ai mei; de studenți post-doctorali, care studiază ficțiune speculative.

4. Îți mulțumim că ai venit la Timișoara și ți-ai fi recunoscător, dacă ai putea să ne spui senzația pe care ai avut-o, când ai descoperit această lume nouă.

- Înainte să vin în România, nu am avut nicio idee cum va fi și am fost foarte curios. Pe scurt, am fost foarte încântat la cât de binevenit m-am simțit. Orașul și Helion a depășit cu mult așteptările pe care le-am avut. Nu am călătorit prea mult prin Europa, dar tot ce am văzut în Timișoara a fost foarte surprinzător și sunt încântat de istoria orașului, pe care o poți citi în arhitectură și în oamenii pe care i-am cunoscut, care m-au ajutat să înțeleg cum e Timișoara.

5. Care este relația pe care revista ta, SFRA, o are cu SF-ul european?

- SFRA e cea mai veche organizație internațională pentru studiul SF-ului. Ultimul nostru președinte a fost Paul Fralek din Polonia. Deci avem o prezență europeană puternică, în principal în Marea Britanie, iar unul din motivele pentru care sunt implicat în organizație este să creez legături puternice cu intelectualii din Europa. Desigur, sunt mulți oameni foarte bine pregătiți din alte părți ale Europei și Marea Britanie, care sunt activ implicați în revistă, inclusiv doi membri, care au venit la această conferință, Cătălin Badea

Gheracostea și Mariano Martin Rodriguez.

6. Helion are un respect extraordinar pentru Cornel Robu și pentru teoria sublimului pe care a avansat-o. Știi ceva despre teoria sublimului pe care a lansat-o Cornel Robu?

- Da, am dat peste ea prin John Clute și Peter Nickols. Am ajuns să studiez sublimul prin studiul lui Cornel Robu, pentru teza de doctorat. Teoria sublimului a reapărut în SF, prin cele “7 frumuseți ale SF-ului”, unde e un capitol despre sublim. Sunt academicieni care consideră aceste idei ale sublimului și lucrările lui Cornel Robu, dar nu atât de multă lume se uită la sublim, în mod specific, la orice detaliu semnificativ. E deseori așezat împreună cu esența grotescului.

7. Ai participat la convenții europene/mondiale?

- Da, am participat la conferințele SFRA în Polonia, Wisconsin. Anul trecut am fost la LONCON, Convenția mondială care s-a desfășurat la Londra în luna august.

8. Vei merge la Beijing la anul?

- Nu am plănuit să merg. Am un proiect de cercetare în acest moment. E un proiect de lingvistică, cu prof. Guy Cook și Alison Seelie. Nu e un proiect de EF, e un proiect important de lingvistică. A durat 2 ani și se va termina în septembrie.

9. Ești familiarizat cu revista Concatenation?

- Am auzit de ei, dar nu am fost direct implicat. Ei sunt doar la periferie.

10. Care crezi că va fi evoluția SFului în următorii 50 de ani?

- Cred că va continua să se diversifice și să se disperseze prin culturile noastre, imaginile și abordările sale vor fi din ce în ce mai familiare pentru grupuri și comunități mari. Acesta va fi folosit tot mai mult ca un instrument pentru afaceri și management, ca o modalitate de a schița evoluțiile viitoare, de exemplu, de a analiza scenariile speculative pentru a însemna un pas înainte. De asemenea, cred că va continua să fie utilizat pentru a comenta și critica evoluții tehnico-sociale, cum ar fi răspunsurile la schimbările climatice, ingineria genetică și varietatea identităților culturale, sexuale și politice. Primesc cu drag această diversificare. Însă sper că această diversificare nu va conduce la izolaționism între genurile SF.

11. *Utopia este privită ca o extravaganță. Tu cum o privești?*

- O văd în mai multe feluri: ca o formă de literatură politică amuzantă, ca o structură de gândire și ca un instrument retoric puternic, pentru bine sau rău. În timp ce am crescut, din fericire nu am internalizat noțiunea de distincții categorice absolute între literatura utopică, fantezie și SF, așa că le-am citit pe toate ca pe o modalitate de a învăța și a gândi la diferite aspecte ale societății (împreună cu alte literaturi). Utopiile clasice sunt niște modalități valoroase de a testa și de a dezvolta felul de a gândi despre valorile, pe care le atribui aspectelor societății și politicii. Sunt nedumerit despre acuzațiile că utopia este o extravaganță. Având aceste imagini ajută la structurarea înțelegerii tale despre ceea ce alții ar putea numi abordări mai pragmatice a societății și politicii. De asemenea, ajută să înțelegem discursuri politice contemporane, care fac uz de dorința utopică și impulsul utopic ca un dispozitiv retoric. În acest sens, este clar că nu o extravaganță, ci o modalitate valoroasă de a te antrena la astfel de utilizări ale limbajului și de a dezvolta o imagine mai critică a discursului politic. Și, desigur, speranța este o viziune valoroasă.

12. *Va rezolva clonarea problemele omenirii în următoarele secole?*

- Nu. Problemele umanității sunt mult mai diverse decât soluțiile imaginate oferite de clonare. Aceste probleme cer să fie abordate mult mai devreme decât apariția unei infrastructuri, care ar face posibilă clonarea la scara necesară pentru a soluționa problemele cu care se confruntă populația lumii. Ar fi posibilă.

13. *Care sunt scriitori SF și de mainstream pe care îi admiri sau îi apreciezi cel mai mult? Și de ce?*

- Olaf Stapledon este unul dintre scriitorii mei preferați. "Eseuri în crearea miturilor" este incredibil de vastă, ideile sale sunt uimitoare, iar imaginația lui este copleșitoare. Capacitatea lui Stanislaw Lem de a răspunde întrebărilor despre viitor, de exemplu pentru o critică aspră, îl face un favorit de-al meu, ca și experimentarea lingvistică a lui Samuel R. Delany, ca și explorarea diferențelor culturale și a întunericului. Capacitatea Octaviei Butler de a pune cititorul pe gânduri în moduri provocatoare cu privire la aspecte etice, capacitatea ei de a te face furios, face munca ei valoroasă și atrăgătoare. În mod similar, "Mindscapes" de Andrea Hairston a fost o revelație. Greg Egan merită citit cu siguranță. Abordarea sa, a SF-ului hardcore, arată că întreg cosmosul este plin de minuni și mistere, care au depășit așteptările mele. Nuvelele lui Ted Chiang sunt un tur de forță SF și admir foarte mult realizarea lui în felul în care a creat lumi, pe care le poți ține în mâinile tale, dar care îți împing gândirea în moduri surprinzătoare și provocatoare. Poveștile lui James Tiptree Jr. sunt fascinante pentru modul în care încearcă să rezoneze cititorii cu întrebări filozofice și etice cu privire la rasă, cultură, sex și gen. Scrierile lui Ursula Le Guin sunt magistrale, iar "Always Coming Home" este o lucrare extraordinară de SF antropologic. Poeziile lui Frederick Turner sunt o epică SF uimitoare, ca și romanul său, "A Double Shadow", unde își imaginează, cu adevărat, societăți extraterestre, care sunt și umane. Lucrările subtile,

59

dar năucitoare ale lui Gene Wolfe, imensitatea experimentării sale lingvistice și naratorice, abordează înstrăinarea în mod serios. Kim Stanley Robinson explorează problemele ecologice importante și sunt frumoase în expansiunea lor. De asemenea, apreciez foarte mult stilul lingvistic trunchiat Noir în ficțiunea lui Dashiell Hammett. Îmi place poezia lui Keats și a lui Byron, în care au fost absorbite de o mulțime de teme SF. Am dat recent peste romanele ecologice ale lui Barbara Kingsolver, care mi-au plăcut pentru explorarea problemelor de natură și comunitate în "Prodigal Summer". Ar trebui să fie destul. Vreau să subliniez că această listă nu este în niciun caz completă și nici nu aș vrea să dau valoare scriitorilor și lucrărilor din această listă. Sunt buni pentru lucrurile diferite pe care le fac.

14. *Unde, pe pământ, ai putea spune că sunt cele mai bune locuri de a trăi?*

- Locuri pe suprafață, lângă mare și, ca un bonus, cu niște munți în apropiere. Pentru mine, apa este esențială. Acestea sunt preferințele mele personale. Aceasta este o întrebare greu de răspuns, deoarece "cel mai bun" este o valoare în schimbare. Presupun că America, Europa, Hong Kong, Taiwan, Singapore - țări în care economia facilitează supraviețuirea confortabilă - sunt cele mai bune locuri de a trăi, în general. Dar alți factori? "Fericirea internă brută" din Bhutan sugerează că măsurile economice tradiționale (cum ar fi PIB) nu sunt întreaga poveste. Nu cred că această întrebare poate fi pusă în mod semnificativ, fără a specifica ce "cele mai bune" înseamnă, și dacă vorbim la nivel personal sau pentru specie. Poate că schimbările climatice vor schimba peisajul global, în așa fel încât multe "cele mai bune" lo-

curi convenționale nu vor mai fi atât de bune.

15. *Dacă te duci mâine într-o excursie pe Marte, ce articole de îmbrăcăminte ai lua?*

- Călduroase – foarte, foarte, foarte călduroase. Sunt o creatură a căldurii și soarelui, și Marte, oricât de frumos îmi imaginez că ar fi, probabil că nu este un loc unde aş putea supravieţui pe termen lung. Aş putea lua şi nişte haine strălucitoare şi filma un videoclip rap pe suprafaţa planetei, ceea ce m-ar face primul muzician “intergalactic planetar”.

16. *Ar putea românii fi extraterestri? Dar britanicii?*

- O întrebare complexă! A fi “extraterestru” este o categorie relațională, și depinde de cunoașterea poziției din care un grup poate fi judecat a fi extraterestru. Deci dacă vorbim despre extraterestri, nu. Dar, desigur, nu vorbim despre asta. Din punctul de vedere al lumii vorbitoare de limba engleză - Marea Britanie, SUA, Canada, Australia - România este extraterestră în mai multe aspecte: este o țară europeană, care este de multe ori dată ca un exemplu negativ în comparație cu alte țări europene, cum ar fi Germania, Franța, Italia, Spania etc. Poate fi extraterestră, din punct de vedere al diferențelor culturale – dar asta depinde de cine comparăm românii, și care români. Grupuri culturale specifice în România ar putea fi reciproc extraterestre în mai multe moduri, dar mărturisesc că nu știu suficient de multe despre acest lucru pentru a putea comenta. Experiența de a fi în România și de a interacționa cu românii poate fi descrisă ca extraterestră față de impresiile, reprezentările și stereotipurile pe care vizitatorul le aduce cu el. Pe scurt, există o serie de feluri în care ai putea considera românii niște extraterestrii, în funcție de modul în care problema este definită în continuare. Acesta este un exemplu de cum un concept de SF ne ajută să gândim diferențele culturale. Britanicii sunt cu siguranță extraterestrii, de asemenea. Aș spune că mulți britanici sunt extraterestrii în comparație cu ceea ce unii oameni consideră o identitate britanică de bază. Eu însumi, în ciuda faptului că sunt un cetățean britanic, am fost văzut în această lumină de către unele persoane. Deci, da, este un mod util de gândire asupra culturii și identității.

17. *Ce ai face dacă ai avea aripi?*

- Aș zbura! În primul rând, aș zbura într-un loc unde aș găsi ultimul răcnet în haine ușoare, călduroase. Apoi aș vizita mai multe locuri din întreagă lume: aș dori să vizitez pădurile tropicale din Amazonia, Borneo, Congo (habitatul natural al lui Okapi!), și India. Aș vizita peisajele multicolore din China de Sud, cum ar fi Muntele Daxia în Guangdong, Munții Galbeni și altele. Aș vizita deșerturi, cum ar fi Gobi, Kalahari, Australia și Sahara. Aș vizita Marele Canion, Cascada Niagara și Alaska, și aș spera să văd niște balene. Aș vizita recife de corali și insule. Aș vizita acoperișul lumii și m-aș alătura găștelor din India în migrația lor monumentală prin întreagă lume, și aș face același lucru pentru fluturii monarh, pentru vastele migrații ale animalelor de turmă din Africa, America, Asia și altele. Apoi aș vizita membrii familiei mele și prietenii care locuiesc prin toată lumea să le arăt ce am văzut. Probabil aș deveni fotograf profesionist și un scriitor specializat pe literatura de călătorie. Singurul lucru pe care mi l-aș dori este capacitatea de a înota sub apă fără ajutor: la

fel ca și scena de vis din “Omul de oțel”, unde Superman se scufundă sub o platformă de petrol în flăcări și se întâlnește cu o balenă. Lumea este frumoasă!

18. *Civilizația umană pare să se intersecteze cu o civilizație extra-umană. Care este opinia ta în această privință?*

- Poate că nu o civilizație: depinde de modul în care o definim, dar aș spune că civilizațiile umane se intersectează cu comunitățile non-umane de animale în rețele ecologice. Noi, ca indivizi, grupuri și comunități, am evoluat împreună cu ei, așa cum au făcut civilizațiile noastre. Poate că animalele sunt fundamentale pentru gândirea noastră. Poate că fără ele nu am gândi în modul în care o facem acum. Dacă ar fi ca tovarășii noștri – repudiați sau nu – să ne părăsească, am fi extrem de sărăciți în multe feluri, nu în ultimul rând pentru că bazele civilizațiilor noastre ar suferi o pierdere severă.

Dacă ar fi ca post-umanii să formeze o civilizație, formarea în sine ar fi o modalitate în care civilizația noastră s-ar putea intersecta cu o civilizație extra-umană. Dar asta depinde de natura modificării post-umane. Sistemele tehnologice și apariția inteligenței artificiale ar putea constitui formarea unei noi civilizații. În acest caz, vom fi în mijlocul unei civilizații extra-umane în curs de dezvoltare. Acestea două din urmă sunt ideile speculative. Având în vedere unele speculații despre universuri multi-dimensionale, este posibil să vedeți acest lucru ca o modalitate prin care civilizațiile noastre se intersectează cu alte civilizații, extra-umane. Pe scurt, eu nu cred că civilizațiile umane se intersectează cu o civilizație extra-umană. Încă. Dar nu aș exclude acest lucru în viitor.

19. *Extraterestrii sunt buni sau răi? De ce ar trebui să fie buni?*

- Într-un sens absolut, sunt nici una, nici alta, desigur. Binele și răul sunt categorii umane și ele depind de rețeaua de valoare prezentă, pe care orice comunitate o atașează la acțiuni sau orientări. Nu există niciun motiv pentru care extraterestrii ar trebui să fie buni sau răi. Desigur, este posibil să aibă propriile lor concepții despre bine și rău, deci când îi vom judeca am putea evalua moralitatea lor pe baza conformării cu setul lor de valori. Este evident, însă, că avem mulți extraterestri în SF, care ocupă locuri de-a lungul continuumului de bine și rău. “Războiul lumilor” al lui Wells arată extraterestrii imperiali devastând Anglia. Acești extraterestri invazivi sunt, cu siguranță, răi pentru noi, deși pentru ei înșiși acest lucru nu s-ar aplica. Ei aderă la propriile lor moduri de supraviețuire. Ce spune acest lucru despre imperialism și consumul de carne din ziua de azi? Octavia Butler explorează strălucit problema extraterestrilor buni și răi în trilogia sa Xenogenesis, republicată împreună cu “Lilith’s Brood”. Merită citită, dacă sunteți interesat de judecata morală a activității extraterestre. Avem și extraterestri buni: “Sfârșitul copilăriei” de Arthur C. Clarke descrie extraterestrii pe care îi vedem inițial ca fiind răi, dar se dovedesc a fi buni (în termeni de bază). Toate aceste povești răspund la întrebarea dacă acțiunile, atitudinile, comportamentele și orientările noastre sunt bune sau rele. Întrebarea se schimbă rapid în acele întrebări, care au fost puse din nou și din nou: “Ce e bun și ce e rău?” “Este cutărică rău sau bun?” “Fiind dat un sistem specific de moralitate, ce suntem noi obligați să facem?”

LIVIU RADU

(20 nov.1948 - 17 oct.2015)

LIVIU RADU a pășit, cu discreția-i caracteristică, spre drumul strălucitor din Panteonul S.F.-ului românesc.

Bonomul și rodnicul LIVIU RADU, inginerul invențiilor pline de plasticitate și har din s.f.-ul românesc, s-a stins după un chin lung și fără leac.

Opera literară a lui LIVIU RADU este probantă pentru talentul narativ, deosebit, cu care LIVIU a încărcat-o.

De la primul roman, *Trip-tic*, la excelentul *Chestionar pentru doamne care au fost secretarele unor bărbați foarte cumsecade*, sau la *Înfruntarea nemuritorilor*, trecând spre volumele de povestiri și nuvele, din care se detașează *Constanța 1919*, *Cifrele sunt reci*, *numerele calde*, *Povestiri fantastice*, *Singur pe Ormu-*

za, *Între cer și pământ*, LIVIU RADU rămâne inegalabilul povestitor, inovator, cel care a avut un diapazon pregătit tot timpul să vibreze la sunetele fantasticului.

Relația lui LIVIU RADU cu fandomul românesc a fost puternică și fertilă, așa cum a fost relația lui cu lumea românească. Plecarea lui LIVIU RADU pe drumul înstelat al veșniciei, este regretată de către toți helioniștii.

61

AUREL MANOLE

(1953-2015)

AUREL MANOLE, pictorul care în 18 septembrie 2015 și-a pus pe simezele ROMCON-ului de la Suceava o parte din ultimele lucrări, ridicând cu mult nivelul artistic al evenimentului, a murit în noaptea de sâmbătă, 7 noiembrie, spre duminică, 8 noiembrie, la Galați, în urma unei crize hepatice.

Pasiunea lui pentru arta fantastică a fost continuă și s-a manifestat din tinerețe, configurându-se în anii studenției ieșene, apoi la Saloanele de Artă Plastică de la Convențiile Naționale de Science Fiction. A obținut de numeroase ori cele mai înalte distincții la Saloanele Naționale, cât și la Saloane Internaționale, detașându-se prin premiul de la EUROCON-ul de la Fayance (Franța, 1990).

A avut numeroase expoziții personale în România, dar și în Germania, Anglia, S.U.A., Franța.

A fost un dascăl îndrăgit de elevi la liceele de artă plastică din Brăila și Galați.

S-a străduit în calitate de președinte al Uniunii Artiștilor Plastici, filiala Galați, să apere și să ajute breasla plasticienilor gălățeni în fața autorităților publice locale.

Prin dispariția lui AUREL MANOLE, un artist original și un om deosebit, SF-ul românesc suferă o pierdere uriașă.

Dumnezeu să-l călăuzească spre luminatele poteci ale Paradisului.

NEMURIREA – JOC DE DRAGOSTE SAU RĂZBOI

CIPRIAN
BACIU

Antologiile Science-Fiction Gardner Dozois surprind de cele mai multe ori atât prin varietatea stilurilor, cât și prin cea a problemelor abordate. Cu toate acestea, se pot distinge anumite macroteme, cum este și cazul Volumului 7, apărut la Editura Nemira în anul 2013. Am să mă focalizez, astfel, pe două povestiri care tratează implicațiile nemuririi din două puncte de vedere diferite.

În *Croazieră pe Styx*, de Ian R. MacLeod, personajul principal este un ghid care trăiește pe o navă de croazieră, prezentând turiștilor minunile subacvatice ale Greciei Antice. Nemurirea în acest caz se realizează prin transferul de memorie, alături de înlocuirea totală a oaselor sau a organelor, însoțită de o serie de grefe de piele care transformă persoana astfel tratată într-o mumie înestetică. Nu puține sunt cuplurile, pe acest vas de croazieră, formate dintr-un el miliardar, conservat de secole și o ea, mult mai tânără. Este și cazul soților Hastings.

Doamna Hastings îi stârnește ghidului Frank Onions o pasiune irezistibilă, părând a fi mai mult decât o simplă soție-surogat.

“Privirea aceea aurie era fermecătoare. Ochii ei aveau o seriozitate jucăușă și o inocență copilărească, un amestec pe care el nu-l putea înțelege. Era ca și cum te-ai fi uitat la o monedă care se învâрте dusă de apa unui pârau zglobiu de munte.” (p.250)

Acțiunea sfârșește printr-un complot orchetrat de tânăra soție și noul ei partener, împotriva miliardarului osificat.

Cealaltă povestire, *Câinii adormiți*, de Joe

Halderman, ne prezintă un consilier thanatopic, în persoana lui Flann Spivey, ce se ocupă de moștenirea financiară sau sentimentală a veteranilor de război ajunși nemuritori, care, sătui de o existență seculară, se decid să își curme până la urmă viața. El înșuși tricențenar, Spivey se întoarce pe planeta Seca spre a-și investiga trecutul. Fiind implicat timp de opt luni într-un conflict armat, degenerat în urma unor neînțelegeri cu caracter economic asupra exploatarei celor câteva zeci de mine deschise pe noua colonie umană, veteranul nu își mai aduce aminte decât că s-a trezit într-un spațioport, fără un deget, încărcat de medalii și putred de bogat.

Pierderea de memorie se datorează unui tratament special.

“Au denumit drogul aqualethe (...). E un fel de denaturare sau mai degrabă o amestecătură lingvistică. Latină și greacă. Lethe era un râu din infern; un spirit a băut din el ca să-și uite viața trecută și să se poată reîncarna. Un nume destul de potrivit. În principiu își deconectează memoria de lungă durată, ca modalitate de a elimina stresul de luptă, așa-numitul sindrom de stres post-traumatic.” (pag. 393)

Pe măsură ce re trăiește trauma, Spivey redescoperă atât caracterul perfid al războiului, cât și intrigile meschine din culise.

Dacă în prima narațiune, efectele perenității vieții umane se circumscriu instinctului de supraviețuire, în cea de-a doua acestea se transformă în dorința irezistibilă de a trece peste orice barieră a memoriei, în vederea unei redescoperiri a identității. Ambele dezvăluie conflicte interesante, înghețate într-un timp, care se scurge cu o altă valoare. Finalurile sunt neașteptate, de o calitate pe măsura Antologiilor Gardner Dozois.

CRISTIAN VICOL

ANTROPOLOGI ȘI ENTOMOLOGI

Proza despre care vă voi vorbi este *Pteranodon*. Autorul este Florin Giurcă. De la început am avut dificultăți în a înțelege despre ce se vorbește în povestire. Deși are câteva momente bune, în general domină acel ermetism, despre care vă vorbeam în alte recenzii. Autorul este criptic, nu oferă cititorilor pârgurile de descifrare. Narațiunea este, cred eu, condusă pe mai multe planuri, călătorie în timp, dragoste, durere, singurătate, toate încondeiate criptic cu ajutorul unor trimiteri filozofice.

Destul de greu de urmărit. Autorul alege să renunțe la dialog, și descrie totul precum un entomolog ce privește o insectă care se zbate. Nefericirile insectei sunt, într-adevăr, puternice, dar, din rolul său de observator, entomologul nu știe să le sistematizeze.

În unele momente, textul se încarcă poetic, iar imaginile folosite sunt bine bătătorite, stilistic nu ne mai încântă:

Reptila cu ciocul uriaș plană deasupra lui și ghearele îi sfâșiară pieptul. Fu smuls, luat și ridicat în zbor și nu putu să facă niciun gest de apărare. Sub ochii săi, câmpii pustii și pârjolite se alungară către orizont. Nici băți din aripi, nici adieri de vânt. Doar o planare lină, continuă, fără

scop și fără întrezărire de final. Orele trec, zilele trec, anii se scurg.

Uitare și apoi nimic. Doar întuneric.

Nu, textul nu este despre dinozauri.

Pteranodon este un text, pe care nu știu dacă să vi-l recomand sau nu. Deși este închis în sine, există momente interesante, închegate. Mă refer aici la forța autorului de a imprima pe retina cititorului imagini puternice. Problema este că disponibilitatea către semnificativ nu este constantă:

Puse sticla la gură să bea și apa i se scurse pe la colțurile buzelor, pe gât. Cu o zi înainte i s-a făcut rău din cauza căldurii. A fost la dispensar, dar medicul lipsea. A vrut să scrie în jurnal cum a fost atunci la plajă, dar a renunțat. La urma urmei, n-a fost decât o banală baie. Maxime, zise mama Janei, strângând între dinți colțul basmalei, ca să nu izbucnească în lacrimi, Maxime, de ce ai lăsat-o să se mărite cu altul? Și-a luat lumea în cap, a înnebunit de durere. S-a umflat de pastile și acum e o legumă, numai piele și os. A făcut un copil rahitic, de care nu e în stare să se ocupe, nu mai e lucidă. Și toată noaptea te strigă în somn.

63

Laura Ceica - Pulsar red star

FLORIN SĂGEȚEANU

CA O REFLECȚIE DE LUNĂ ÎNTR-UN PAHAR DE LAPTE

64

Cristinel Dadal este publicat în Gazeta SF nr. 54/ septembrie 2015, cu povestirea *Davidoff cu ruj*. Un personaj feminin, o studentă frumoasă, în derută, a cărei amnezie pare inexplicabilă până la ultima pagină, când, de fapt, în urma unui accident al taxiului pe care-l luase din fața magazinului în care își cumpărase un pachet de țigări Davidoff Gold, așadar victima din exteriorul mașinii, adică cea lovită de taxi pe caldarâm, este aceeași cu cea din mașină, adică studenta frumoasă care...

„Se privi, își dădu șuvițele negre de pe obraz și se mângâie tandru și moale, ca o reflecție de lună într-un pahar de lapte. În atingerea aceasta dispăru și durerea de cap și întrebările și senzația tulbură de mai devreme și tot. Pentru că acum știa, ca întotdeauna, ce uitase să facă în seara aceasta.

În ochii zdrobiți de asfalt nu mai licărea nimic

în afară de răsfrângerea felinarului de peste drum. Rămași deschiși, așa, arătau ca doi licurici înmormântați în sticlă.”

Multă agerime îți trebuie ca să observi această „reflecție” de lună. Îți mai trebuie, de asemenea, să închizi ochii, ca să nu vezi „cum nu mai licărea nimic”, dar totuși, licuricii.

Mai departe lucrurile nu au claritate și nici forță epică. O proză confuză, plină de neconcordanțe ale timpurilor verbale, necontrolată stilistic deloc. Deranjante pasajele liricoide, ca și parcursul personajului principal. Catrenele în engleză încearcă să asigure, tot într-o formulă lirică, o cheie în nebuloasele acestei proze, nereușind decât să sporească zona cețoasă. Imaginea cu rujul de pe țigară, ca un sânge coagulat „în orașele căsăpite de toamnă”, este însă superbă. Adică e pură poezie, poezie bună, chiar dacă locul ei nu ar fi trebuit să fie aici.

O LECȚIE

Lecția de viață se intitulează povestirea semantă de **Mihai Perșinaru** în Revista Nautilus, nr. 91/august 2015. O familie, fără copii, Veronica și Martin. Criză în căsnicie, după șase ani liniștiți. Veronica, tam-nesam, se satură, îți face valizele și se pregătește să plece într-o excursie, care este un fel de etapă finală înainte de divorț.

„În acel moment (n.n. - momentul valizelor), Martin se gândea la două lucruri: să-i spargă farfuria cu tot cu clătite în cap sau să o cuprindă în brațe și s-o sărute așa cum au făcut odată, în liceu, în timpul orei de matematică. Se mulțumi să-și imagineze un deget imaginar care îi intră în ochi și o lasă fără vedere pe toată perioada excursiei.

Se întoarse cu farfuria în bucătărie. Afară câțiva nori ascundeau soarele preț de câteva secunde, vântul adia plăcut. Se întrebă dacă o plimbare până în oraș ar fi necesară.

„Cred și eu că trebuie să pleci. Înseamnă că mă părăsești. Am înțeles.”

„N-ai înțeles. Totul are un rost, o logică. Tu nu ai. M-am saturat. Nu știu dacă te părăsesc, dar sigur nu mă voi întoarce curând. E doar o pauză, să zicem.”

„Să zicem.”

Să zicem și noi că există până aici logică. Tot logică ar fi, atunci când Martin pleacă în oraș, bântuit de gândurile la o iubită din tinerețe, Dani. Amintirile îl năpădesc, însă deodată aude un strigăt. Era la marginea pădurii, foarte aproape de oraș.

De aici încolo avem un vertij al memoriei lui Martin, dar realitatea se curbează mereu, făcând din Martin o victimă perfectă. Naivități înșirate ca pe un șirag fără sfârșit, aducând cu o compunere școlărească, dansează neîndemânatic aproape peste tot în această proză.

Finalul schiței este slab. Descriptiv, calp. Se face o tirmire la o legendă locală, din care rezultă că un demon al locului îi pedepsea pe cei păcătoși, mâncându-le carnea. Canibalismul se va manifesta și pe corpul lui Martin, care

„Reuși să ramână treaz destul de mult ca să privească cum colții îi reteau carnea de pe picioare în timp ce o mînă cu pielea înnegrită căuta să-i străpungă pieptul.”

Nicio emoție, niciun fior. Totul e plat, ca platforma unui vagon de marfă, fără marfă.

„Lecția de viață” de Mihai Perșinaru este un model de cum nu trebuie scrisă o proză.

FLORIN SĂGEȚEANU

CORNEL SECU

LA SUCEAVA, CA LA SUCEAVA

Așteptat cu un viu interes, ROMCON-ul sucevean, desfășurat între 18 și 20 septembrie, a confirmat în cea mai mare parte prin atmosfera reușită, ca și prin numărul destul de mare al participanților din partea cluburilor, dar și al scriitorilor, artiștilor, editorilor sau chiar al fanilor.

Au fost bine reprezentate șapte cluburi: Antares (Brașov), Cygnus (Suceava), Helion (Timișoara), Quasar (Iași), Prospectart (București), String (București), Wolfspack (București).

Au absentat: Victor Anestin (Craiova), Atlantis (Reșița), SFVL (Râmnicul Vâlcea), H.G.Wells (Timișoara).

Pentru mulți participanți Romcon-ul a însemnat prima ocazie de a se cunoaște direct, dincolo de Facebook, de bloguri sau de revistele online.

Au fost foarte bune lansările de cărți de la Nemira, Tritonic, Tracus Arte, Millenium Books, CIL, Tornada, Eurostampa, Zona Publichers, Lumea, Universul Prieteniei, Institutul European.

Au fost foarte bune lucrările din cadrul Salonului de artă plastică, în care au semnat „veteranii” Aurel Manole și Mihaela Muraru Mândrea, dar și mai tânărul Antonio Stanca (foarte promițător, de altfel).

O parte din conferințe și mesele rotunde au fost atractive și bine așezate în „pagină”, dar foarte multe au fost superficiale și cu informații redundante.

La „slăbiciunea” unor conferențieri sau vorbitori s-a adăugat absența organizatorilor din rolul de moderatori sau diriguitori, calupuri întregi din program desfășurându-se fără arbitru de timp, prelungindu-se foarte mult atât prelegerile, cât și luările de cuvânt.

Programul lăsat „de voie” a însemnat impedimente serioase privind respectul pentru ceilalți participanți, creându-se multă vânzoleală și indisclipină.

Au fost prelegeri care au ținut 50-60 de minute, au fost intervenții numeroase ale unor combatanți, lungi și, cel mai adesea, pe lângă subiect, chiar dacă cei care le „semnau” se numeau Ovidiu Bufnilă sau George Ceaușu.

Tema centrală – **Teroarea și terorismul în ficțiunea speculative** – a avut parte de conferințe și mese rotunde de slabă calitate, cei mai mulți ocolind subiectul și vorbind despre migrații din Siria și tot felul de conspirații.

Culmea disconfortului organizatoric a reprezentat-o mutarea „ceremoniei” de premiere de duminică după masa, cu o zi mai devreme, conturbând total programul. Și-au asumat-o, fără să clipească, Mircea Nanu Muntean și Cătălin Badea Gheracostea.

De data asta nu s-a mai apelat la facebook, procedeul folosit pentru așa-zisa jurizare.

În programul stabilit la Timișoara în 10 mai de către ARCASF se decisesese păstrarea formatului de jurizare cu două etape: una însemnând vot popular (electronic, dar nu numai Facebook), care să reprezinte 50%, și alta, în aceeași proporție de 50%, să fie dată de un juriu format din șapte membri.

Din păcate președintele juriului, Cătălin Badea Gheracostea, a stabilit „recorduri” care nu vor fi egale prea curând.

A hotărât să fie mai mult de cinci nominalizări la fiecare categorie. A mai stabilit încă un vot electronic, după primul, pentru că așa a vrut mușchii lui.

A mai hotărât ca cei 50% din vot popular să se transforme în 100%.

Prietenii știu de ce, că doar de-aia-i Facebook-ul.

Aceste nereguli s-au întâmplat cu acordul lui Mircea Nanu Muntean.

Din păcate mulți autori merituosi, care ar fi putut să primească distincțiile (adică premiile) într-un mod corect și fără dubii, s-au văzut puși în paranteză, sub semnul întrebării, datorită acestor abuzuri crase ale lui Gheracostea.

Este, după părerea mea, o rușine fără egal în istoria Romcon-urilor.

Din păcate nu s-a auzit vocea președintelui ARCASF, Mircea Oprea.

DL. Gheracostea a premiat cum a vrut și pe cine a vrut, în așa fel ca și Tracus Arte să fie mulțumită, Cygnus să nu plângă, suceveștii să fie mulțumiți, colo un ciolan, dincolo o ciosvârtă, că doar dl. Gheracostea

asta și-a dorit în viața lui. Odată să fie președinte de juriu la Romcon, că știe el ce să facă. După acest comportament, credibilitatea lui Gheracostea de a fi într-un juriu, de orice fel, este compromisă total.

Oameni, cărți și publicații onorabile au fost puși și puse într-o situație delicată, fără să aibă vreo vină.

Nemira ar fi luat oricum premiul pentru cea mai bună editură, așa cum ar fi fost și alții la alte categorii.

Poate că Liviu Surugiu sau Lucian Dragoș Bogdan ar fi câștigat fără probleme la categoriile lor (deși mi se pare că Sebastian Corn a fost foarte nedreptățit). Dar ce mai contează acum. Gheracostea s-a dat în bărci.

DL. Mircea Nanu Muntean a vorbit de două ori în timpul Romcon-ului, folosind cuvintele „noi” și „ai noștri”, cu sensul probabil că ar fi vorba de o echipă.

A rămas, cel mai adesea, singurel și neajutorat în majoritatea situațiilor. Singurul lucru care a funcționat foarte bine a fost serviciul de protocol. Dar cum se întâmplă adesea, în situații scăpate din mână, apar elementele compensatorii.

Participanții s-au regăsit în pauzele lungi sau în prelungirea punctelor serale din program.

Uneori s-au bucurat de recitalul remarcabil oferit de ieșeanul Alex Marinescu vineri seara. Poate și, parțial, de înghesuita *serată s.f.* de sâmbătă seara, decalată cu peste două ore și subbiată serios atât la program, cât și la participare.

Poate că dacă organizatorii de la Cygnus s-ar fi străduit să facă un program de tur de oraș al Sucevei (de o oră sau două ore), sau ar fi încercat, mai ales pentru cei care au ajuns pentru prima oară în Bucovina, o excursie măcar la Dragomirna și Pătrăuți, ar fi însemnat un fapt deosebit, care le era la îndemână.

Două lucruri au contat foarte mult la Romcon-ul de la Suceava:

1. Locul întâlnirii, Observatorul Astronomic al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, bine ales, funcțional, ideal pentru o reuniune cu circa o sută de participanți.

2. Diversitatea participării, asiguratoare și reprezentativă pentru toate centrele puternice ale s.f.-ului românesc. La Suceava a fost și Mircea Oprea, și George Lazăr, și Alexandru Mironov, și Lucian-Vasile Szabo, și Marian Truță, și George Ceaușu, și Dan Popescu, și Ovidiu Petcu, și Michael Hăulică, și Mircea Naidin, și Ovidiu Bufnilă, și Aurel Manole, și Liviu Surugiu, și Lucian Merișca, și Roxana Brâncănuș, și Darius Hupov, și Bogdan Hrib, și Horia Nicola Ursu, și Lucian Dragoș Bogdan, și Alex Marinescu, și Mihaela Muraru Mândrea, și Alexandru Lamba, și Ciprian Mitocanu, și Ana Maria Nicolau, și Florin Haidamac, și Doina Roman, și Eugen Cadaru, și Balin Feri, și John Dobro, și Nicu Gavriluță, dar și Daniel Timariu, cel care a făcut excelentul soft pentru Romcon.

Sigur, au lipsit mulți, dar niciodată, la nicio Convenție Națională de s.f. din orice țară a lumii nu vor participa toți scriitorii, toți artiștii, toate cluburile, toți editorii, toți fanii. Faptul că s-a topit o parte din gheața care se instalase în unele zone ale țării în ultimii ani este un lucru foarte bun. Încălzirea poate continua, iar Bucureștiul, viitoarea gazdă a Romcon-ului de anul viitor, are șansa să facă și mai mult în această direcție.

Bucureștiul poate să găsească soluții, care să elimine părțile vulnerabile, mai ales organizatorice, asigurând nu numai o largă participare, ci și o justă evaluare a s.f.-ului românesc actual.

După ce am publicat acest articol în Helion Online, un comunicat aiuritor a apărut pe site-ul SRSFF, comunicat din care rezultă, de fapt, o anumită impotență organizatorică, dar și o lentoare dulce-acrișoară cu miros de canal betonat în albia Dâmboviței. Mofturi care arată anemia cluburilor bucureștene de profil, fie că unul are numele *String*, fie că celălalt este *Wolfspack*.

Discutând cu doi amici prin intermediul e-mailurilor și telefoanelor, unul fiind dintr-o parte de țară, iar altul din cealaltă, amândoi au remarcat, separat, absența publicului sucevean la eveniment.

Acest lucru cred că se va putea îmbunătăți într-un mod substanțial la București, pentru că sunt numeroși oameni, care pot printr-un bun spirit organizatoric să elimine improvizațiile și, în același timp, prin curaj, spirit lucid și responsabil să asigure o bună continuitate a Romcon-ului.

8-9 mai - PRIMA CONFERINȚĂ INTERNAȚIONALĂ HELION

Imagini din prima zi

Ștefan Borbely, Sorin Antohi, Adriana Corrado și Gh. Săsărman

Peter Seyferth și Sorin Antohi

Gabriel Kelemen

9 mai - Sala Baroc (Muzeul de Artă), Sorin Antohi

Vita Fortunati

Fernando Angel Moreno

Adriana Corrado

8-10 mai - SESIUNEA HELION 2015

Mircea Oprea

Sala

Cristian Koncz (jos) și Cornel Secu

Mariana și Gheorghe Săsarman, Mircea Oprea,
Eugen Cadaru și Mircea Nanu Muntean

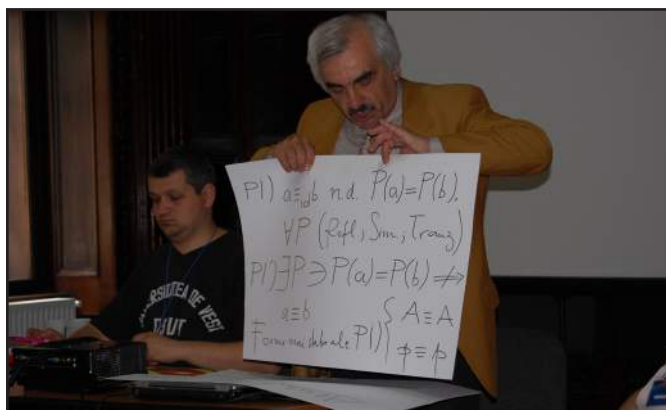
Expoziția de artă plastică a Adrianei Muscă

Cornel Secu înmânându-i premiul al 2-lea lui Daniel Timariu

Cristian Koncz

George Ceașu

11 mai 2015, Cartea de Nisip - 100 DE MINUTE ÎN COMPANIA ANTICIPAȚIEI

Ciprian Baciú și Alex Maniu

Sala

19 iunie - VERNISAJUL EXPOZIȚIEI DE BD TIBERIU BEKA

Marian Mirescu, Tiberiu Beka,
Cornel Secu și Florin Leodor Dănilă

Aspecte din sală

Tiberiu Beka și Laurian Cnobloch

O parte din albelele lui Tiberiu Beka

IMAGINI DE LA SEDINȚA HELION DIN 5 Iunie

3 iulie 2015 - LANSAREA COLECȚIEI INSOLIT ȘI A CĂRȚII SFÂRȘITUL INOCENȚEI DE CRISTIAN VICOL

69

La rând la... autografele lui Cristian Vicol

21 iulie 2015 - VERNISAJUL EXPOZIȚIEI GABRIEL KELEMEN

28 iulie 2015 - LA "CARTEA DE NISIP" ÎNTÂLNIRE CU LUCIAN BOIA

70

11 sept. 2015 - RELUAREA ACTIVITĂȚII CLUBULUI HELION - LANSAREA ANTOLOGIEI HELION ȘI A CĂRȚII ZILE SENINE, ZILE STRĂINE DE L.V.SZABO. A CITIT PROZĂ CIPRIAN BACIU

15 sept. 2015 - TRIPLĂ LANSARE DE CARTE - ANTOLOGIA HELION, ZILE SENINE, ZILE STRĂINE DE LUCIAN-VASILE SZABO ȘI SFÂRȘITUL INOCENȚEI DE CRISTIAN VICOL

18-20 sept. 2015 - ROMCON-UL DE LA SUCEAVA

71

Aspecte din sala nr. 1

La standul Helion

Alexandru Mironov

L.V. Szabo prezentând Antologia Helion

Liviu Surugiu, în vârtejul automarketingului la Atavic

25 sept. 2015 - OMUL NOSTRU DIN CANADA, COSTEL BABOȘ, DIN NOU LA HELION

9 octombrie 2015 - LAURA CEICA ÎN DUBLĂ IPOSTAZĂ: PROZATOARE ȘI...

... ARTIST PLASTIC

21 octombrie 2015 - LA REȘIȚA, 100 DE MINUTE ÎN COMPANIA ANTICIPAȚIEI

23 oct. 2015 - PREZENTAREA LAUREAȚILOR CONCURSULUI "TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI"

Alexandra Albu

Corina-Lucia Costea

73

30 oct. 2015 - ASPECTE DE LA ȘEDINȚA CONSILIULUI LOCAL TIMIȘOARA, CÂND S-AU DECERNAT PREMIILE CONCURSULUI "TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI"

Nicolae Robu, primarul Timișoarei,
Cornel Secu și Alexandra Albu

Fotografie cu cinci dintre premianți

Adriana Muscă

Gabriela Drașovean

Andrei Nedel

NXS

TIBERIU
BEKA

TIBERIU BEKA

PARENTS MINATOR

SALONUL BENZII DESENATE-CRAIOVA 2015

Craiova va fi din nou gazda unui eveniment major dedicat benzii desenate. Între 20-22 noiembrie, iubitorii celei de-a noua arte sunt așteptați să treacă pragul Alianței Franceze (str. Romain Rolland nr.7), unde va avea loc Salonul Benzii Desenate, Craiova 2015.

Evenimentul este organizat de Bogdan Ciocănea, editor al revistei de bandă desenată Abatia, cu sprijinul Primăriei Municipiului Craiova, Alianței Franceze, Grupului BDC și al Asociației Bedefililor din România.

Vineri, 20 noiembrie, la ora 19:00 va fi ceremonia de deschidere, la Alliance Française.

Sambata, 21 noiembrie, vor avea loc ateliere pentru copii, discuții cu tema "Nevoia de bandă desenată", care este și tema articolelor ziarului Info-Bule-Tin de 16 pagini + poster, supliment al fanzinului AH, BD!, care ține loc și de catalog al evenimentului și... multe surprize (printre care un vast interviu cu Valentin Iordache, fie vorba doar între noi). Participă cluburile BD de la Cluj, Sibiu, Craiova, București.

Se va discuta despre: **Modalități de co-finanțare în banda desenată, Banda desenată sârbească**, cu participarea a trei personalități din Serbia, **Saloanele de bandă desenată, Colaborarea cu editurile din Franța**.

Se vor lansa fanzine, reviste, cărți și albume BD, iar editorii și autorii vor da autografe.

Grupul **Banda Desenată Craioveană** va fi gazda evenimentului, iar organizatorul principal este revista ABATIA BD, cu sprijinul Primăriei Craiova.

Vor participa din țară și din străinătate Alexandru Ciubotariu, Tudor Popa, Alin Ivan, Valentin Sava, Alin Răuțoiu, Ionuț Popescu, Puiu Manu, Marius Leștaru, Robert Obert, Octav Ungureanu, Cristian Dârstar, Victor Drujiniu, Cristian Pacurariu, Adrian Barbu, Gabriel Rusu, Oana și Maria Heller, Mirela Dragan, Alexandru Popa, François Montier, Tiberiu Beka, Marko Stojanovic, Dragan Predic

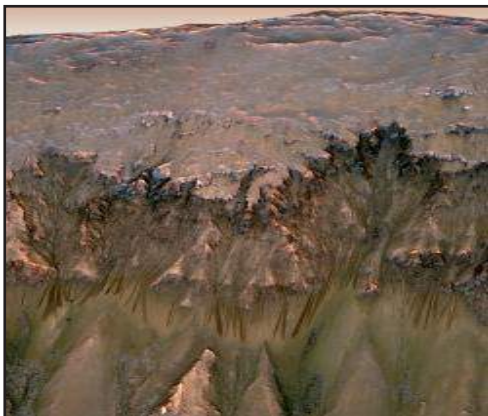
În ultima zi, duminică, 22 noiembrie, va avea loc un... meci BD și vor continua lansările.

În permanență vor fi expuse spre vânzare multe periodice, cărți și albume de benzi desenate românești și franțuzești (Alliance Française oblige!) noi și vechi, de la cunosători pentru cunosători! Nu totul va fi de vânzare, autorii și editorii sunt generoși cu publicul lor...

Programul evenimentului se va afișa pe Internet (Facebook) și pe www.abatia.com.

APĂ PE MARTE

unei surse de apă, dacă există pericolul de contaminare a acesteia cu forme de viață de pe Pământ”.

În acest fel, specialiștii NASA vor să se asigure că eventualele forme de viață bacteriene descoperite pe un corp ceresc nu ar fi acelea rămase de pe Terra.

Un prim motiv este cel al distanței. Roverul poate parcurge doar 150 de metri zilnic, însemnând că în aproape un an ar ajunge la cea mai apropiată dungă întunecată enigmatică. Însă principalul motiv pentru lipsa investigațiilor este cel al contaminării locului cu potențiale bacterii terestre rămase de pe Pământ. Acest fapt se supune Tratatului Spațiului Cosmic, elaborat din 1967, care interzice trimiterea unei misiuni, unui robot sau a unui om în apropierea

ROMCON

Ediția a 37-a a ROMCON-ului se va desfășura în luna septembrie 2016 la București.

Sunt mai multe locații în vizor, care de care mai atractive.

Varianta aleasă va fi după prima întâlnire a Comitetului de organizare, care se va reuni la sfârșitul lunii noiembrie la București.

Informații mai multe veți găsi după 1 decembrie 2015 pe site-ul ROMCON-ului.

ROMCON-ul va fi cu siguranță în 2016 la București.

REVELIONUL S.F.

Celebrul Revelion S.F. organizat de către clubul Helion, începând din ianuarie 1985, la Casa Universitarilor din Timișoara va ajunge în curând la ediția cu nr. 31.

Locul de desfășurare este Casa Politehnicii nr. 1, iar data, ca de obicei, ultima vineri din luna ianuarie.

Așadar, în 30 ianuarie 2016, va fi Revelionul Sefist 2017. De ce 2017? Pentru că Helion-ul este în avans întotdeauna. Ora de începere a programului este 19,00.

Taxa pentru membrii Clubului Helion este de 50 de lei, pentru cei care au venituri constante, și 25 de lei pentru elevi, studenți și șomeri. Pentru simpatizanții Helion taxa este de 75 de lei.

Meniul cultural cuprinde tradiționalul Plugușor helionist, concursul Miss Catren, Concursul de lichidități, Licitația de carte și reviste s.f., Tombola, Sorcova helionistă și Concursul surpriză.

Înscrierile la Revelionul S.F. 2017 se fac în perioada 1 decembrie 2015 și 15 ianuarie 2016.

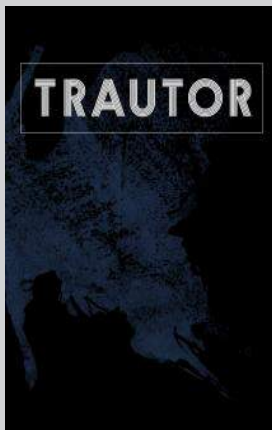

TRAUTOR

La Bruxelles, sub egida Institutului Cultural Român, a apărut revista electronică TRAUTOR, al cărei scop este să traducă opere literare românești într-o limbă europeană. Va avea două apariții pe an. Revista îl are ca redactor-șef pe

Robert Adam, iar colegiul de redacție este format din Anita Natascia Bernacchia, Andrei Paul Corescu, Simona Degeratu și Mariano Martin Rodriguez. În primul număr la rubrica de proză Mariano Martin Rodriguez a tradus în spaniolă povestirea Oceanica-Pacific-Dreadnought de Alexandru Macedonski.

Este o inițiativă excelentă, la care se pare că Mariano Martin Rodriguez a avut o contribuție decisivă.

ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

În revista *Știință și Tehnică* nr. 50 (octombrie 2015), Horia Nicola Ursu, sub titlul TEORIA ȘI PRACTICA HAOSULUI, semnează un cuprinzător articol despre ROMCON-ul de la Suceava, nu înainte de a face o acoladă despre începuturile primelor întâlniri ale sefiștilor din America, iar apoi de la noi.

Din păcate informația corectă nu-i capitolul cel mai tare al lui Horia Nicola Ursu. Iată ce zice:

„În România, prima întâlnire națională a fanilor SF a avut loc la București, în 1972, sub denumirea specifică limbii de lemn a veacului, Consfătuirea Națională a Cenacurilor de Anticipație. A fost o întâlnire între membrii cenacului local Solaris și cei ai cenacului H.G. Wells din Timișoara, la care au participat însă și o bună parte dintre autorii de gen consacrați ai vremii: Ion Hobana, Adrian Rogoz, Vladimir Colin, Sergiu Fărcășan, Horia Aramă etc.”

Anul e corect, 1972, dar la prima reuniune de gen a cenacurilor au fost patru cenacuri, afară de cele două enumerate. Au mai fost H. Coandă din Craiova, cenacul condus atunci chiar de unul din seniorii editori ai revistei în care apare articolul, adică Alexandru Mironov, dar și un alt cenacul, Tahionii, desprins din Solaris-ul bucureștean.

În rest articolul are și sare și piper. Cu măsură, firește.

100 DE MILIOANE DE DOLARI PENTRU GĂSIREA EXTRATERESTRILOR

Odată cu dezvoltarea accelerată a științei moderne pe mai multe planuri (medicină, tehnologie, telecomunicații ș.a.), știința căutării formelor de viață extraterestre a avansat și ea enorm în ultimul secol. Cu toate acestea, căutarea inteligenței extraterestre nu a reprezentat niciodată o prioritate în ceea ce privește alocarea fondurilor publice. Pentru a echilibra situația, miliardarul rus Yuri Milner, alături de celebrul om de știință Stephen Hawking, a lansat în iulie a.c. un proiect de 100 de milioane de dolari, denumit Breakthrough Initiatives. Proiectul este menit să revigoreze căutările reduse ale formelor de viață extraterestre.

Proiectul va fi finanțat inițial pentru 10 ani și îi va avea în prim plan pe cercetători de renume mondial: astronomul regal Martin Rees, autorul ecuației lui Drake, Frank Drake, de la Institutul SETI, și Pete Worden, de la NASA. Cu toate acestea, proiectul se dorește a fi unul open-source, adică toate datele vor fi disponibile publicului, iar entuziaștii SETI au șansa să se implice în căutări.

Breakthrough Initiatives este gândit în etape, astfel că prima etapă, denumită Breakthrough Listen, va căuta semnalele produse de posibili extraterestri. Această primă etapă se va axa pe un milion de sisteme stelare, cele mai apropiate, din miezul și planul Căii Lactee, plus alte o sută cele mai apropiate galaxii.

Cea de-a doua etapă, Breakthrough Message, prevede un premiu de un milion de dolari pentru acela care va proiecta în spațiu un mesaj, care să reprezinte specia umană și planeta Pământ.

Cele 100 de milioane de dolari vor permite cercetătorilor să folosească două dintre cele mai mari radiotelescoape din lume – Green Bank Telescope (Virginia de Vest, SUA) și Observatorul Parkes (New South Wales, Australia). Radiotelescoapele pot scana frecvențe între 500 MHz și 15 GHz, adică o gamă de cinci ori mai largă decât cea din căutările anterioare.

EUROCON

Barcelona va găzdui Eurocon-ul 2016, denumit și BCON sau Hispacon, în zilele de 4, 5 și 6 noiembrie 2016. Evenimentul va avea loc la Centrul de Cultură Contemporană al Barcelonei și îi va avea ca invitați de onoare pe Aliette de Bodard (Franța), Richard Morgan (Marea Britanie), Jun Miyazaki (Ungaria), Enrique Corominas (Spania), Andrzej Sapkowski (Polonia), Johanna Sinisalo (Finlanda) și Rosa Montero (Spania).

Taxa de participare este acum de 35 de Euro, pentru persoanele care au peste 24 de ani și de 10 euro pentru persoanele care au între 16 și 24 de ani. Mai multe informații în unul din numerele viitoare ale Helion-ului (1-2/2016).

80

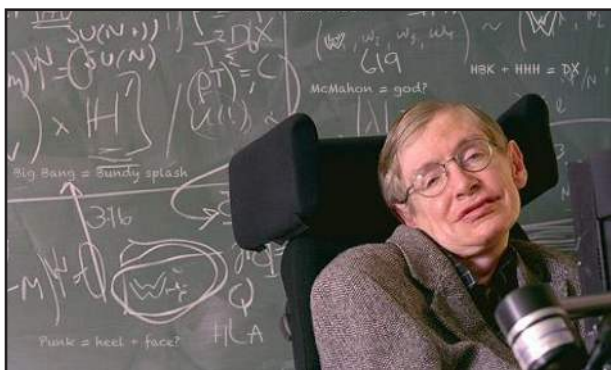
STEPHEN HAWKING DESPRE GĂURILE NEGRE

Stephen Hawking a susținut, în cadrul unei conferințe la Stockholm, că „dacă te afli într-o gaură neagră, există o cale de a ieși”.

Găurile negre, acele stele care au intrat în colaps sub propria lor gravitație, produc forțe gravitaționale într-atât de puternice, încât până și lumina este atrasă în interiorul ei. De cealaltă parte, mecanica cuantică spune că informația despre stadiul fizic al acelor obiecte nu poate fi distrusă, în timp ce teoria relativității generale spune contrariul, dând naștere „paradoxului informației”.

Celebrul om de știință Stephen Hawking spune că această informație nu ajunge niciodată în interiorul găurii negre. „Propun ideea că informația este stocată nu în interiorul găurii negre, după cum ar fi de așteptat, ci la granița sa, în orizontul evenimentului”. Orizontul evenimentului este sfera din jurul găurii negre. Hawking sugerează că informația despre particule care trece prin el este tradusă într-un fel de hologramă, ce se află la suprafața orizontului evenimentului. „Super traducerile sunt o hologramă a particulelor care intră. Ca atare, ele conțin toate informațiile care, altfel, ar fi pierdute”, a spus în timpul prelegerii Hawking.

Noua sa teorie spune că radiația Hawking (fotoni emiși de găurile negre din pricina fluctuațiilor cuantice), deși inițial se credea că nu poartă niciun fel de informație din interiorul găurii negre, ar putea lua o parte din informația stocată, prin aceasta oferind o modalitate ca ea să iasă. Teoria susține că informațiile despre particulele care au intrat sunt aduse înapoi, dar într-o formă haotică și inutilă, rezolvând astfel și paradoxul informației.

El a mai declarat că „lucurile pot ieși dintr-o gaură neagră atât spre exterior, cât și, posibil, într-un alt univers”.

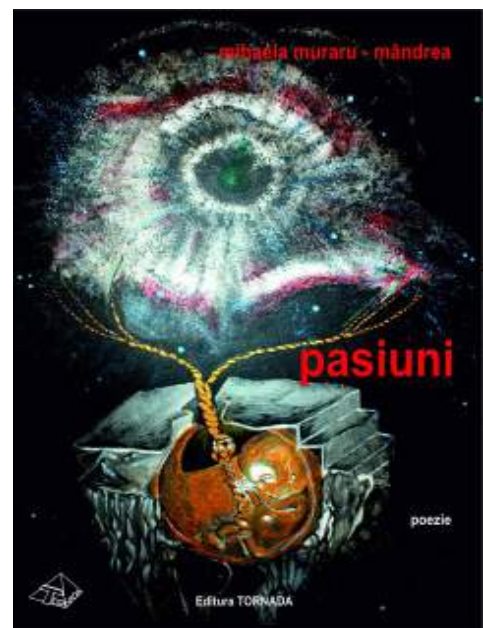
Sursa: New Scientist

PASIUNI

Mihaela Muraru-Mândrea a tipărit anul acesta la editura *Tornada* din București un volum de poeme intitulat **PASIUNI**.

O lirică de dragoste alcătuiește majoritatea sumarului, din care ne permitem să reproducem o strofă din poemul **ENTROPIE**:

*Călătoare în neliniștea Lumii
îmi car cu greu alcătuirea,
conglomerat de praf și apă
capăt de suflet risipit,
pulsar scăpat din Valea seacă.*

Rubrica Zig-Zag a fost realizată de
Cornel Secu și George Țugurlan

LUCRĂRI PREMIATE LA CONCURSUL "TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI"

Prima ediție a concursului TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI, organizat de Asociația Helion și Casa de Cultură a Municipiului Timișoara s-a încheiat, cunoscându-se câștigătorii.

Iată-i, în ordinea secțiunilor:

A. IDEI : Premiul I (500 lei) – **Alexandra Albu** (elevă, clasa a XII-a, Colegiul Național Bănățean, Timișoara)

Premiul al II-lea (300 lei) – **Andrei Nedel** (student, anul I, Facultatea de Științe Economice și Administrarea Afacerilor, Timișoara)

Premiul al III-lea (200 lei) – **Ștefan Sârbescu** (inginer)

B. SCENARII (Filme, teatru, BD) : Premiul I (1.000 lei) – **Gabriela Drașovean** (funcționară) pentru CURSA DE ȘOBOLANI

Premiul al II-lea și al III-lea nu s-au acordat

C. FICȚIUNE: Premiul I (1.000 lei) – **Corina-Lucia Costea** (profesoară, Liceul C.D. Loga, Timișoara) pentru DIMINEAȚA DEVREME

Premiul al II-lea (800 lei) – **Adriana Carmen Muscă** (studentă, anul al III-lea, Facultatea de Arte Plastice, Timișoara) pentru LA CEAS ANIVERSAR

Premiul al III-lea (700 lei), ex aequo, **Radu Bene** (inginer) pentru DINCOLO DE ZID și **Olga Andreea Andrei** (studentă, anul al II-lea, Universitatea de Științe Agricole a Banatului, Timișoara) pentru UN JURNALIST DE VIITOR.

Juriul a avut componența: Cornel Secu (președinte), Ioan Hațegan, Marius Crișan, Gabriel Kelemen, Sorin Ciurariu – membri.

Viitoarea ediție (ediția a 2-a) a acestui concurs va avea loc în anul 2017. Deocamdată, la Suceava, tot la inițiativa Helion-ului, în tandem cu ARCAF, s-a lansat concursul ROMÂNIA PESTE O SUTĂ DE ANI, având aceleași secțiuni ca și TIMIȘOARA PESTE O SUTĂ DE ANI, dar cu premii mult mai mari.

UN NOU CONCURS HELION

Începând cu anul 2016, clubul HELION lansează un nou concurs pentru iubitorii genului science-fiction

PROZĂ UMORISTICĂ

Lucrările, care nu trebuie să depășească 20.000 de semne tipografice, vor fi trimise prin e-mail, la adresa redactiahelion@gmail.com, însoțite de CV-ul autorului, până la 30 aprilie 2016.

Premiile sunt:

Premiul I – 800 lei

Premiul al II-lea – 600 lei

Premiul al III-lea – 400 lei

Jurizarea va avea loc până la 1 iunie 2016. Lucrările trimise pentru jurizare trebuie să fie originale și să nu fi fost publicate în reviste tipărite, online sau în volum.

Alte amănunte în Helion Online nr. 57.

